



HÚSVÉTVASÁRNAP – ZSOLT 118, 13–24

## Nem halok meg, hanem élek, s hirdetem az Úr tetteit!

Ünnepi ígék egymásnak felelgető kórusoknak Isten imádságot meghallgató jóságáért és megmentő szabadításáért hálát adó liturgikus éneke, amelybe belecselez egy ismeretlen személy hálaadó imádsága. A zarándokok az énekés örömeivel közlelnek Jeruzsálem templomához, hogy aztán az Úr házában tovább folytatódjék az istentisztelet.

A zsidó hagyomány szerint a lombosított ágakat a zsidó zsoltárt. Egyes kutatók királyzsolttáráként tartják számon. A kórusok ajkán felcsendülő hálaének és az egyén szívből jövő köszönete rejtett módon hármas szabadításról szól. Hála a fogásból való hazatérésért, a hosszú úton megtapasztalt oltalomért és a betegségből való gyógyulásért. (H. J. Kraus) Ezért e a nap az Úr napja, amelyen örvendeznünk és vigadozunk szabad.

Az ószövetségi események áthallása újszövetségi történések hosszú sorára emlékeztet. A zsoltár több versét idézik az Újszövetség írói is. Vegyük sorra az egymásba csendülő ígék.

„Keményen megfedtet engem az Úr, de nem adott át a halálnak.” (18. v.) Isten nevelő iskolájába iratkozott be az Ószövetség kegyese, aki betegségből való gyógyulást élt át. Hányzszor tapasztalja meg az istenfő ember Isten lehajlását, érthetetlen kegyelmét és megmagyarázhatatlan csodáját! De amennyire örül a csodálatos pillanatnak, oly hamar, oly könnyen el is felejt. Feledékenységre egyetlen gyógyír emlékeztünk felírásának az Isten tetteiről szóló ígék felidézésével.

Jézust ugyan nem fedte meg az Atya, de számára sem volt könnyű nagycsütörtök gyötrelmes éjszakája és nagypéntek fájdalmas, feszült eseményorozata. Míg nem eljött húsvét hajnala.

„Nem halok meg, hanem élek, s hirdetem az Úr tetteit!” (17. v.) Aki személyes hitbeli élményét átéli, nem tud hallgatni. Akár bajból menekül, akár halálos veszedelemből, Isten nagyságos tetteit magasztalva tanúskodik róla.

Luther legkedvesebb zsoltára a 118. („das schöne Confitemini”), amely

### AZ ÜNNEP ÍGÉJE



„hálát ad, de jövendő is a keresztye nyekről és Krisztusról, az elvetett szegletkőről”. Gyakran idézte sorait. Amikor 1530-ban Coburgban töltötte az augsburgi (ágostai) birodalmi gyűlés június végi napjait, azt írta erről a zsoltárról, hogy többet jelent számára, mint az akkori világ minden kincse, nagyságai, világi hatalma és anyagi javai, amelyekkel fel nem cserélne a zsoltárban rejlő lelki kincseket. Krétával szobája falára írta latinul a 17. verset: *Non moriar, sed vivam...* Dallamot is szerzett hozzá, amelyet boldogan énekelt.

„Az a kő, amelyet az építők megvetettek, az lett a sarokkő.” (22. vers) A kép arra utal, hogy az építkezés során a sarokkőnek kitüntetett szerepe van. Az egymásra merőleges falak találkozásánál a sarokkő mindkét falat tarja, merevíti. Ha a kifejezést a zárókértelmében használjuk, akkor a kupola ívelt falának feszültségbiztosító és összetartó erejét hivatott szolgálni. Mindkét értelmezés felelős pozícióba helyezi ezt a különleges szerepre kiválasztott követ.

Jézus ezeket az ígék Mt 21,42-ben magára vonatkoztatja. Akit megvetettek, megaláztak, gyaláztak és gúnyoltak – ma így fogalmoznánk: személyiségi jogaiban vérg sértettek –, azt az Atya igazolta, felemelte, és a halálból az életre hívta. Ez húsvét győzelme, az Atya diadala az emberi álnokság, gonoszság és az elmúlás felett. Így válnak az ősi zsoltár igéi Krisztus-zsoltárrá, a hálaadás ünnepén énekelt dallam a feltámadás himnuszává.

Ha pedig arra a kérdésre keressük a választ, hogyan szólít meg Urunk ezen a húsvéton minket, mi a régi zsoltár mai üzenete, akkor hármas feleletet adhatunk.

Isten nem ellenünk, hanem értünk van, ezért nem félünk. A keresztyen gyülekezet életéről szóló állományrendőrségi jelentésből tudjuk – Plinius leveleiben olvassuk –, hogy a hívek egy meghatározott napon,

napfelkelte előtt egybegyülekeztek, és Krisztust, az Urat egymásnak felelgető kórusban dicsérték. A császár fenyegetése és totalitárius hatalma sem félemlítette meg őket.

Nem ismerjük a jövőt, csak abban bízunk, hogy miként a múltban, úgy Isten a jövőben is értünk van, s nem ellenünk.

Arnold Toynbee, a 19. század ismert angol történésze hívta fel a figyelmet arra, hogy Isten mindig két síkon cselekszik a történelemben. Az egyik sík az emberi értelemmel is megragadható ok-okozati összefüggések sorozata. A másik sík, ahol a jelenben nem lehet megérteni, Isten mit akar elérni egy-egy megmagyarázhatatlan történéssel, de neki ezzel is célja van, értünk cselekszik.

„Nem halok meg, hanem élek, s hirdetem az Úr tetteit!” Húsvét fényében olyan megragadó evangélium, olyan vigasztalás ez, amely távlatot nyit az örökkévalóságra, bizalmat ajándékoz, és erőt kölcsönöz a földi élet küzdelmeihez. Elkötelezettséget sugall a tanúskodásra. Ne legyen hát egyetlen családi összejövetel sem az ünnepen, ahol a gyermekekkel és unokákkal ne beszélgetnénk húsvét igazi tartalmáról, s ne énekelnénk az ünnepi asztal mellett szép feltámadáshimnusz!

Isten minket és világot megmentő nagy tetteit nem elég csendes magányunkban – a magunk módján – ünnepelnünk. Ahogy a választott nép örömmel seregett a jeruzsálemi templomba, úgy érdemes keresni a közösséget, Isten mai gyülekezetét ezen a szép, húsvéti ünnepen, bekapcsolódva az Istent dicsőítők kórusába, hogy bátorítást nyerjünk a mai idők kiszámíthatatlan és gyorsan változó életküzdelméhez.

„Ez az a nap, amelyet az Úr rendelt, vigadozzunk és örvendezünk ezen!” Az Úr valóban feltámadt!

■ SZEBIK IMRE

Imádkozzunk! Istenünk! Áldunk Fiaadat halálból feltámasztó hatalmáért és a mindnyájunknak vigasztalást hozó húsvéti evangéliumért. Add, hogy ezért egész életünkben felszabadult szívvel dicsérjünk és örvendezzünk. Ámen.

Felvirradt áldott, szép napunk

▶ 2. oldal

Luther-rózsás emlékpark

▶ 5. oldal

Német és szlovák nyelvű oldal

▶ 7. és 10. oldal

Melyik vonattal érkezik Jézus?

▶ 8. oldal

A krisztusi szenvedéstörténet

▶ 9. oldal

Elaludtam az istentiszteleten...

▶ 11. oldal

## Új távlat

■ SZEMEREI JÁNOS

Az egyházi anekdota szerint egy gyülekezetben hangerő alapján választottak lelkészt. A presbiterek kimentek a templom elé, és addig gyalogoltak, ameddig hallható volt a lelkész hangja, majd ott levertek egy karót... A többi jelöltnél is elvégezték ugyanezt a műveletet. A döntés egyszerűen történt. Akinek a legmesszebb volt a karója, az lett a gyülekezet lelkésze.

Egyfajta távlat ez. A lelkész hangjának távlat.

Persze nem csak a lelkész hangjának távlat mérhető. Más érzékszerveink érzékelésének távlat is. Például látásunké is. Friss szemüvegesként ezekben a napokban tapasztalhattam meg, hogy újra nagyobb távlatokat érzékelek.

Most, húsvét táján a látómezőnk távlat foglalkoztat. Meddig látunk el?

Egy amerikai nemzeti parkban van egy kilátópont. Aki felmegy és körülnéz, kis segítséggel bemérheti, hogy meddig is lát el. A horizonton körvonalazódó hegyek a mellvéden lévő fényképek segítségével azonosíthatók. A távoli, homályba burkolózó hegyek nevén túl azt is megtudhatja a látogató, hogy a még éppen látott hegy milyen távol is van tőle. Az ottaniak büszkén állítják, hogy ipari szennyezés híján náluk annyira tiszta a levegő, hogy jó időben a földön itt láthat el a legtávolabban az emberi szem. Az említett fotók skálája szerint mi is közel ötszáz kilométerre lévő hegyeket tudunk azonosítani... Ha itthon, mondjuk, Kaposváron lenne egy ilyen kilátópontunk, mindegyik irányban túlfutna tekintetünk országhatárainkon. Itthonról megcsodálhatnánk a Kárpátok, az Alpok vagy a Tátra magasabb csúcsait, délnyugat felé nézve pedig elláthatnánk az Adriáig.

Micsoda távlatok! Sokáig valószínűleg szédített ez az élmény. Egészen addig, amíg rá nem döbbszem, hogy nem pár száz kilométer az ember számára átlátható igazi távlat. Csak fel kell emelni a fejünket egy tiszta estén...

Legközelebbi égitestszomszédunk, az éjszakát uraló Hold nem ötszáz, hanem közel négyszáz ezer kilométernyire van. Na de mi ez a csillagok távolságához képest? Amikor a csillagok apró fényeit látjuk, akkor már nemcsak a tér gigantikus távolságai, hanem az idő hatalmas távlati is elénk tárulnak. A legközelebbi szomszéd csillagból négy és fél évig jön a fény. Az a fény, amely a Hold-Föld-távolságot másfél másodperc alatt teszi meg... A távolság érzékeltetésére érdemes megjegyezni, hogy a legközelebbi szomszéd csillagig a mai űrhajók sebességével hetven ezer évig kellene utazni...

Ahogy említettem, itt már nemcsak a tér, de az idő távlataira is fontos felfigyelnünk. A legközelebbi

szomszéd csillag, amikor megfigyeljük, nem az, aminek látjuk. Mi a jelenben egy négy és fél évvel ezelőtti képet látunk. Egy kétezer fényévnnyi távolságban lévő csillag esetén azt látjuk, ahogy az a csillag Jézus földre érkezésének pillanatában kinézett... És vannak fenn száz, millió és milliárd fényévnnyi távolságból látszó csillagok és csillagrendszerek, galaxisok... Csak a mi átlagos galaxisunk, a Tejútrendszer akkora, hogy a fény az egyik szélétől a másikig százezer év alatt ér el, és mintegy háromszázmilliárd csillagot tartalmaz.

Most, húsvét táján a látómezőnk távlat foglalkoztat. Meddig látunk el?

Mekkora a látómezőnk? Milyen messze is látunk térben és időben? Nehéz erre a kérdésre válaszolni. Nem is feszegetem tovább, mert ennél sokkal fontosabb az, ahová a hosszú felvezetéssel el akartam jutni a kedves olvasót.

A „Meddig látunk el?” kérdés magában hordozza látásunk korlátait. Rettenetesen messze elláthatunk a térben és az időben szabad szemmel, de még jóval messzebb az egyre modernebb távcsövekkel. Látásunk korlátja viszont az, hogy időben csak hátrafelé tudunk nézni. Azt látjuk, hogy miként nézett ki egy csillag négy és fél, száz, ezer, millió vagy akár több milliárd éve, de akármerre nézünk, minden irányban csak a múltat látjuk. A jövőt nem. A jövő teljesen zárt előttünk. Olyan fény nincs az égen, amely a jövőből jönne.

Húsvét azonban új távlatot nyitott. Ott akkor olyan viláosság ragyogott fel, amely nem a múltból, hanem a jövőből, pontosabban az örökkévalóságból jött.

Bár az első húsvéthoz kétezer évet visszafelé kell utaznunk az időben, ott mégis a jövő, a remény, az örökkévalóság tárul fel. A feltámadott, győztes Jézus sírjából ragyogó viláosság az idő és a mulandóság rabságában élő ember esélye és reménye.

Meddig látunk el? – vetődik fel bennem, lelkészben is gyakran a kérdés. Meddig látunk el a szomorúság állapotában? Meddig látunk el egy temetésen, szereteteink nyitott sírja mellett? Szomorúságunkban látjuk-e azt a fényt, azt a viláosságot, azt a távlatot is, amelyet a húsvét hozott el?

Az igazi távlat nem az amerikai kilátóban, nem a csillagvizsgálókban, nem az űrtávcsövek képeit feldolgozó tudósok szobáiban, hanem a húsvét üres sír közelében, hit által tárulhat elénk!

2011 húsvétján ennek az új távlatnak a felfedezését kívánom sok szeretettel!

A szerző evangélikus esperes-lelkész, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület megválasztott püspöke



## Oratio œcumenica

Feltámadott Urunk! Kérünk, add meg nekünk, hogy megtapasztalhassuk életünkben feltámadásod erejét! Te mozdíts ki minket a fásult közönyből, emelj fel a kétségbeesés mélységéből, ébressz fel új életre! Töltsd meg szívünket húsvét örömeivel!

Kérünk téged gyülekezetünkért, egyházunkért. Add, hogy a te halált is legyőző hatalmadnak hiteles hirdetői lehessünk. Könyörgünk a te népedért az egész világon. Add, hogy a megpróbáltatások ellenére sugározzon rólunk a veled való közösség öröme. Egyesíts minket Szentlelkeddel, hogy békeségben, egyetértésben, megbocsátó szeretetben végezhesük szolgálatunkat, és tanuljunk feltámadásodról.

Kérünk téged a világot, amelyben élünk. Add, hogy a természet tavaszi szépségében felismerjük a te gondoskodásodat. Kérünk téged embertársainkért is. Add, hogy meg tudjuk becsülni ajándékaidat, és felelősséggel bánjunk a reánk bízott javakkal.

Élet Ura! Kezdedbe tesszük mindazokat, akik most nehézségekkel küszködnek, akik elveszítették az életkedvüket, akik nehéz terhek alatt görnyednek. Könyörgünk a betegekért és azokért, akikre rávetült a halál árnyéka. Kérünk téged gyászoló testvéreinkért. Add, hogy fájdalmukban belőled mérthessenek erőt. Kérünk, adj nekünk vigasztalást a veszteségben és reménységet a szenvedésben.

Kérünk téged a gyermekekért és a fiatalokért. Add, hogy a felnövekvő generáció megismerjen téged. Te vezesd őket életútjukon, neveld őket szereteteddel. Könyörgünk a családokért. Add, hogy a nehézségek és a konfliktusok ellenére megmaradjon bennük az összetartás.

Élő Jézus Krisztus! Hallgasd meg imádságunkat, amikor köszönetet mondunk a feltámadás ajándékáért és azért, hogy az éjszaka sötétségéből a hajnal fényébe vezettél minket. Elűzted a halálfélelmünket, megtanítottál arra, hogy ne féljünk a sírtól, mert te nemcsak világot alkottál a semmiből, de a halálból is életet teremtesz.

### SEMPER REFORMANDA



„A húsvéti angyal prédikációjának a lényege ez: Ti a sírban kerestek azt a Jézust, aki ma már egészen más. Ti megfeszítettnek hiszitek, pedig már feltámadott halottaiból. A halál birodalmában hiába kerestek. A helyet megmutathatom ugyan, ahova helyezték, de maga nincs itt többé. Az Ő neve most már: »Nincs itt.« Pál is ezt mondja: »Annakokáért, ha feltámadtatok a Krisztussal, az odafelvalókat kerestétek, ahol a Krisztus van, az Istennek jobbján ülve.« Krisztus nincs »itt«, tehát a keresztyén sem lehet »itt«. Sem Krisztust, sem az övét nem lehet földi formák között megragadni. A keresztyén ember neve is: »Nincs itt.« Emberi megigazulás, magabizakodó kegyesség, bölcsesség, törvény halotti leplett tisztára levetkőzte. Ne keress földi dolgok lárvájában. Mert ilyesemben a keresztyén ember éppen úgy nem fogható meg, mint ahogy Krisztus sem.»

► Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének!  
(Szabó József fordítása)

### HÚSVÉT 2. NAPJA – ZSOLT 116,8–10

*Cella a tér.  
Vaskos idő a rácsa.  
Idő-rudak, mint vaspipák  
kigömbítve széthajlanak;  
valaki megszökött.  
(Vasadi Péter: Halleluja)*

A tér vaskos rácsaiba újra és újra beleütközünk.

Vasárnap ebéd után, mikor a kis unoka éppen elszenderülne, a szomszéd motoros kapával rotálni kezdi a földjét. A gyerek felriad, oda a pihenés, oda a béke. A tér és az idő szorítása.

Ünepségre hívják a férfit, legjobb barátjának ötvenedik születésnapjára. Arra az időpontra azonban fontos tárgyalást írt elő a főnöke már jó néhány hete. Az utóbbi kötelesség, az előbbi soha vissza nem térő alkalom. A tér és az idő szorítása.

A szülők figyelik felnőtt gyermekeiket. Munkahelyek, barátok, hogyan változtatja őket. Látják, előre látják, hogy elrontja az életét. Talán gazdag lesz, talán sikeres, de felületes és sekélyes. Ám beleszólni nem szabad, nem is lehet. Tehetetlenek. A tér és az idő szorítása.

A férfi ott áll a játékgép előtt. Nézi az óráját, indulni kellene haza. De még ezt a játékot, meg a következőt. S ha eddig vesztett, talán a hatodikra megint nyer. S tudja, hogy összességében mindig veszíteni fog – tanulta a valószínűség-számítást matematikából. De nem tud elszakadni, nincs ereje rá. A tér és az idő szorítása.

## Az élők földjén

### AZ ÜNNEP IGÉJE



Nap mint nap beleütközünk kemény rácsaiba. Igen nyomorultul érezzük magunkat ilyenkor. *Pilinsky János* még tovább is látja a történeteket: „De láthatod, az istenek, / a por, meg az idő / mégis oly súlyos buckákat emel / közéd-közém...” A tér és az idő nemcsak a végtelentől, hanem egymástól is elválaszt, hanem egymástól is elválaszt.

Jézus feltámadt! – köszöntjük egymást húsvét reggel. Valóban feltámadt! – válaszolják rá, hogy megerősítsenek ebben a hitben. Valóban feltámadt. „Jézus feltámadása nem mítosz, nem legenda, nem vízió, hanem esemény, amelynek voltak tanúi, akik nem tudták ugyan könnyen elhinni a felfoghatatlant, de akik megbizonyosodtak annak valóságáról – írja *Madocsai Miklós*, majd folytatja: Nem lehetünk úgy, mintha ez nem történt volna meg. Komolyan és radikálisan le kell vonnunk ennek konzekvenciáját akkor is, ha ezért szakítanunk kell eddigi életstílusunkkal.”

A két emmausi tanítvány fáradtsággal, sötétséggel nem törődve visszaindult a hatvanfutamnyi úton Jeruzsálemba, mert találkozott a feltámadott Jézussal. Az élő Jézus élő hitet teremtett bennük, és a tér és idő szorítását legyőzve vitték a húsvéti hírt a tanítványtársaknak. Péter apostol fel mert hagyni az évezredes törvényekkel, és belépett a pogány Kornéliusz házába. Nem zárta börtönbe a rend, nem kötözte meg a hagyomány, hiszen a halálból feltámadt Jé-

zus szétfeszített Péter apostolban is minden határt, amely Isten szeretetének útjában állt. Így történt ki tér-idő cellánk rácsait Jézus, a Feltámadott. Az Úr színe előtt járhatunk, az élők földjén. Nem a tér és idő korlátaival meghatározott földön, hanem az élők földjén.

Két föld lenne – egy tér és idő által határolt, s egy másik az élőknek? Hogyan értsük a zsoltairos szavait? Két világ volna – egy virtuális és egy valóságos? El lehetne vonatkoztatni ettől a világtól, és fájdalom nélkül tudomásul venni veszteséget, betegséget, bünt és halált? Nem. Hiszen Jézus is ebben a világban élt és szenvedett éppen az idő és a tér szorításában. Azonban vállalta a szenvedést, mert bízott abban, aki kigömbíti az „idő-rudakat”.

Amikor a férj nem ragaszkodik ahhoz, hogy a vitáikban övé legyen az utolsó szó, amikor be tudja ismerni, hogy tévedett vagy hibázott, még akkor is, ha úgy érzi magát, mint egy lábtörő, amelyre mindenki ráta, akkor komolyan veszi Jézus feltámadását, aki szeliden viselte a megaláztatást is, és hagyta, hogy a bűnösök közé sorolják.

Amikor a feleség egy napon már

harmadszorra is elmosogat, és összeszedi a fürdőben és a hálószobában elhagyott szennyes holmikát, és nem érzi magát úgy, mintha rabszolga lenne, hanem szeretettel tud kicsi lenni, akkor komolyan veszi Jézus feltámadását, aki nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.

Amikor a szerelmes fiú el tudja engedni kedvesét harag nélkül úgy, hogy nem táplálja magában az illúziót, hogy majd az utolsó pillanatban visszakapja őt, akkor komolyan veszi Jézus feltámadását, aki meghalt a kereszten, akinek oldalát átdöfték, aki sírban feküdt két napon át.

Ebben a világban élünk. Tér és idő kötöttségében. Sokszor valóságos szorításban. De tudjuk, hogy Jézus, aki vállalta ennek a kötöttségnek minden terhét úgy, hogy közben engedelmes maradt az Atya iránt, szétfeszítette a tér és az idő korlátaikat. S azoknak, akik az Atya iránti engedelmességgel, szeretetben és igazságban élnek, azoknak végtelen teret nyitott meg ezáltal. Ámen.

■ BENCZE ANDRÁS

*Úr Jézus Krisztus! Add meg nekünk, hogy feltámadásodat hétköznapi döntéseinkben is figyelembe vegyük, s ne csak szóval valljuk, hanem bátor bizalommal higgyük, így téged követve keresztünket naponként felvegyük. Ámen.*

## Felvirradt áldott, szép napunk

### CANTATE



Eged Isten diczerűne.

### Örvendező új élet

A felnőtt ember, a felnőtt keresztyén el tud és el is akar merülni nagyhét eseményeiben. Szüksége van erre, mielőtt felvirrad az áldott nap, és fényével elfeledtet minden homályt. Kell a virágvasárnapot követő egyre növekvő mélység, kell a feszültség, nem jó kihagyni egyetlen mozzanatát sem annak, mi minden előzte meg Krisztus győzelmét. Igen, az ő győzedelmeskedését ellenségei, az ősi kígyó, a bűn, halál, kín, pokol, szenvedés fölött. Úgy értem, kell a bűnnel terhelt lelkünknek, hogy halljuk, hogy elgondolkodjunk arról, hogyan rendelte el Jézus az úrvacsorát, hogyan alázta meg magát és mosta meg a tanítványok lábát, hogyan imádkozott vérverejtékkel homlokán, miként kínozták és halt meg a kereszten. Míg az élet győzött, sok minden történt, míg Krisztus elhozta az új életet, szükségszerűen követték egymást nehéz órák és percek.

Idén először tanítottam meg kis ovis hittan csoportomban nagyhét és húsvét eseményeit. Harmadik éve van velem a csapat, mára öt-hat-hét éves gyerekek. Ezért úgy gondoltam, sokat tanulunk már Jézusról, belevágunk. Ők nem szerettek volna elmerülni nagyhét eseményeiben, noha halás

kis tanítványokról van szó. Minden órán sietni akartak. Nagy vonalakban, lényegét tekintve ismerték már szüleitől ezeket a történeteket, s egyre csak siettetni akarták az eseményeket. Hát persze! Minél hamarabb szerettek volna elérkezni a dicsőséges harmadnap hajnalához. Hogy megnyugodjon a kis lelkük. „De ugye feltámadt?” – kérdezték egyre. „Persze, hogy feltámadt” – kellett mindig elmondanom az alkalmak végén.

Különös, boldog-vidám hangulatban adja elénk ezt az érzést énekeink. Minden húsvéti, feltámadást hirdető ének más, máshonnan indul, és másként jár körbe, noha ugyanazt zengi, hirdeti. Amire a kicsi gyerekek is annyira vártak!

De ez a szöveg több ennél. Számomra ez az ének arról beszél, milyen más lehet húsvét után az életed. Nem egyszerűen az ünnepet követő hétfőn, kedden vagy egy hét eltelével, hanem a személyes életedben, amikor átéled, megérted, s könnyet törölsz az üres sír mellett. Örömet hirdetsz, valódi örömet, mert lehet örömed, kell, hogy legyen, hisz a világ zsarnoka legyőzött, nem kel fel többé, az élet győzött a halál felett. Nem dínomdánomra, földi öröme feletti mulatságra hív, hanem a Krisztus győzelme felett való örvendezésre és az ebből fakadó igaz életöröme. „Mi is nagy vígan éljünk hát, / És mondjunk szép halleluját, / Hadd zengje Krisztust énekeink, / Ki sírből feltámadt nekünk! / Halleluja!”

■ KECZKÓ SZILVIA

Mai énekeink, a *Felvirradt áldott, szép napunk* (EÉ 217) nem került bele sem a graduálénekek, sem a heti énekek sorába. Viszont legjobb húsvéti énekeink közül való, ezért ezzel zárjuk válogatásunkat.

A szöveg és a dallam egységét biztosítja, hogy egy személytől származik. *Nikolaus Herman* (1480/1500–1561), a reformáció első generációjának tagja kántorként és tanárként tevékenykedett St. Joachimsthalban; énekeit elsősorban tanítványainak írta. 1560-ban jelentette meg *Die Sonntagsevangelia über das Jahr in Gesänge verfasset für die Kinder und christlichen Hausväter* (Vasárnapi evangéliumok az egész évről énekek formájában gyermekek és keresztyén családapák számára) című gyűjteményét: itt található mai énekeink is. (Herman többi fontos éneke: EÉ 156, 501; GyLK 794, 824.)

A költemény tizenhárom versszakos. Ezt mind a német, mind – *Áprily Lajos* fordításában – a magyar énekeskönyv öt strófára (az eredeti 1–2., 9. és 13–14. versére) tömöríti. Az 1. strófában úgy virrad fel húsvét hajnala, mint az utolsó ítélet napja:

„Ma győz a Krisztus.” A 2–3. versben a bűn, a halál és a szenvedés elveszti hatalmát. A 4–5. versszak az egész teremtett világot és benne az ember örömet fejezi ki.

A kimaradt szakaszok leírják húsvét részletes történetét: az asszonyokat a sírnál, a tizenegy és az emmausi tanítványok találkozását a Feltámadottal. Később megemlítik az öszövegyi előképeket, Sámson és Jónást; végül az Egyiptomból való kivonulás párhuzama is elénk kerül.

A kitörő örömet sugárzó, erőteljes húsvéti vershez Herman az énekeskönyv egyik legszebb dór dallamát kapcsolja (megjegyzése szerint ezen a dallamon kell énekelni minden evangéliumot egészen pünkösdig). A kompozíció tartóerejét a d'-a'-c'' hangok adják: ez az indítás az igen népszerű 1. tónusú antifónákra is jellemző.

Az ének táncos jellege a hármas ütemekben és a pontozásokban mutatkozik meg, és valószínűleg a húsvéti játék és a liturgikus tánc gyakorlatára vezethető vissza.

J. S. Bach nagyszerűen ragadta meg ezt a karaktert: a dallamot – néhány kis változtatástól eltekintve – szoprán-basszus oktávánál vezeti, a középszólamok mindezt örömmotívummal ellenpontozzák (*Erschienen ist der herrlich Tag*, BWV 629, *Orgelbüchlein*).

Végül – remélve, hogy az énekelemzések és a meditációk segítettek közelebb kerülni egy-egy ünnep valódi lényegéhez – búcsúzik a rovatvezető:

■ ECSEDI ZSUZSA



Az *Evangelikus Élet* 2005–2010. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők a [www.evangelikuselet.hu](http://www.evangelikuselet.hu) címről.



# Támogatásokról és társulásról döntöttek

Ülésezett a nyugati kerület közgyűlése

► A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület megválasztott püspökének, Szemerei Jánosnak az áhítatával kezdődött az elmúlt hét szombatján az egyházkerületi közgyűlés a celdömölki egyházkerület közgyűlése keretében. Az új püspök a 23. zsolttár 4. verse alapján prédikált.

A közgyűlésen az érdemi munka a püspök és az egyházkerületi felügyelő jelentésének meghallgatásával vette kezdetét. Ittész János püspök *Mi lesz veled, egyház?* – *Az életképes egyház, a jövő egyháza* címmel mondta el jelentését. Hogy milyen az életképes gyülekezet? Isten igéjére figyelő, az oltár szentségével élő és azt megbecsülő közösség. A *praxis pietatist* a hétköznapokban is megélő közösség. Missziói és befogadó közösség. Nem kiszolgáltatást igénylő, hanem tagjaiban élő és szolgáló közösség. Végetül áldozatkész közösség – sorolta Ittész János.

Szabó György egyházkerületi felügyelő jelentésében a házasság és a család fontosságát hangsúlyozta. Az erkölcsi megújuláshoz arra lenne szükség, hogy az emberek belülről reformálják meg magukat. Ehhez vissza kellene térniük hitük közösségben történő megéléséhez, mert a „maguk módján” gyakorolt vallásosság értéke egyenlő a nullával.

A közgyűlés ezután Kissné Kárász Rózsának, az egyházkerület jelölő- és szavazatszámoló bizottsági elnökének jelentését hallgatta meg a püspökválasztásról. Hogyan elhangzott, az egyházkerületben 121 szavazati joggal rendelkező gyülekezet van, mindegyikük küldött be szavazatot. A hivatalos végeredmény szerint 5 érvénytelen szavazat mellett Bencze Andrásra 46, míg Szemerei Jánosra 70 szavazat érkezett.

Az egyházkerületi munkaágak vezetőinek jelentései következtek ezután. Sorrendben a kerület missziói lelkésze, Gusztáv Adolf segély-

szolgálati előadója és ügyésze terjesztette elő jelentését, amelyeket a közgyűlés egyhangúlag fogadott el.

Választásokra is sor került az egyházkerületi eseményen. Először a zsinat egyházzenei bizottságának kerületi delegáltját választották meg a küldöttek Szebik Attila kántor, egyházzenesz személyében, majd a püspökké választása miatt országos presbitériumi (OP) tagságáról lemondott Szemerei János helyett kellett új OP-tagot választani. Szemerei János Bencze András megválasztását javasolta erre a posztra. Indítványát ugyancsak egyhangúlag támogatta a közgyűlés.

Több gyülekezeti segélykérvényről is döntenie kellett a testületnek. A körmendi gyülekezet lelkészlakásának felújításához kért egymillió forintot, ezt a közgyűlés megszavazta. A csur-



FOTÓ: MENYES GYULIA

gói gyülekezet két kérvényt is benyújtott, mindkettőben fél-fél millió forint megítéléséért folyamodva. A közgyűlés az egyik beadványt támogatta, míg a másikban megjelölt összeget más forrásból fogják a gyülekezetnek biztosítani.

Végezetül két egyházkerületi – a győrújbarátényői és a győrszemerei – társulásáról döntött a testület. A társulási szerződést mindegyik érintett egyházkerület elfogadta, a Győr-Moson-Egyházmegye közgyűlése is jóváhagyta, így az egyházkerület közgyűlése is egyhangúlag támogatásáról biztosította a két egyházkerület társulását.

■ KISS MIKLÓS

# Hatvanöt plusz tíz

Tízéves a budahegyvidéki templom

► Tíz éve, 2001 virágvasárnapján hatvanöt éve várt mérföldkőhöz érkezett a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházkerület: a helyi lutheránusok ekkor vehették át – igen rövid idő, másfél év alatt – felépült templomuk kulcsait a szentelést végző D. Szebik Imre püspöktől. 2011 virágvasárnapjának hétvégéjén – április 16–17-én – a gyülekezet az elmúlt évtizedért adott hála-át a Kék Golyó utcai hajlékban.

A szombati együttlét kezdetén az alapkövetél és a szentelés eseményei elevenedtek meg az akkor készült filmek segítségével, majd Kézdy Pál gyülekezeti felügyelő foglalta össze a közösség történetét, különös tekintettel az építkezés főbb mozzanataira. Az ezt követő ünnepi hangversenyen az egybegyűltek Gálos Miklósnak, Finta Gergelynek és a gyülekezet kántorának, Ecsedi Zsuzsánának az orgona-, illetve Feren-czi Zsófiának a fuvolajátékában gyönyörködhetek. A templomi muzsikát dr. Fabiny Tamás püspök három zoltármeditációja egészítette ki. Az Északi Egyházkerület lelkészi vezetője a sóvárgás, a mélység és az Úr házában való lakozás fogalmát járta körül a 84. zoltár segítségével.

Másnap, virágvasárnap a gyülekezet az ünneplést hálaadó istentiszteleten folytatta, amelyen D. Szebik Imre, az alapkövet elhelyező és a szentelést végző – ma már nyugalmazott – püspök hirdette Isten igéjét Fil 2,1–4 alapján. Az istentisztelet után – Kézdy Pál vezetésével – közgyűlés keretében hangoztak el a megjelent társegyházi, önkormányzati és testvér-gyülekezeti köszöntések. (A finn és a német delegáció vezető lelkészei a liturgiában is szolgáltak – anyanyelvükön.)

Az első istentiszteleti alkalmát 1936-ban tartó budahegyvidéki gyülekezet hivatalosan csak 1953-ban alakult meg, jóllehet a Tartsay Vilmos utcában megvásárolt villában már

évekkel korábban kialakítottak egy kétszázhusz férőhelyes kápolnát, amely mintegy fél évszázadon át volt lelki otthonuk. A Benczúr László Ybl-díjas építész tervei alapján felépült templom, illetve új gyülekezeti központ tágas közösségi és lakótérrel ajándékozta meg a gyülekezetet. Az alagsori helyiségek kialakításakor az volt a fő cél, hogy legyen megfelelő hely az ifjúsági alkalmak számára.

A másfél ezer egyházkerületi tagot számláló gyülekezet területén folyó aktív közösségépítés legutóbbi bizonyítéka az, hogy éppen egy éve a budakeszi szóróvány leányegyházra alakult át, elindulva az önállósodás útján. Az anyaggyűléseket kitarító hűséget példázó hetvenöt éve számukra is a saját templom építésének álmát közelíti a megvalósuláshoz.

A Kék Golyó utcában a gyülekezetépítés mindennapi valóságáról az elmúlt tíz évben létrejött és mára rendszeressé vált, sokak által látogatott alkalmak tanúskodnak. A szokásos istentiszteletek mellett a bibliaórák, a bibliaiskola, a



családi istentiszteletek, a házaspáros, illetve a baba-mama kör és az egyéb alkalmak szinte minden korosztály számára lehetőséget nyújtanak a pezsgő közösségi életben való részvételre. Mindebből 2007 óta parókus lelkészként Keczkó Pál (és beosztott lelkész felesége, Szilvia) vállal oroszánrészt – fiatalos lendülettel, kreativitással és a közösség iránti hűséggel.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

# A trilógia folytatódik

Sokunk számára az idej böjt meghatózó lelki élményét Munkácsy Mihály Krisztus-trilógiájának megtekintése ajándékozta a Nemzeti Galériában. De talán nem mindenki tudja, hogy ez a páratlanul szeniális és monumentális trilógia bizonyos tekintetben csonka, illetve befejezetlen. A mester elsőként Krisztus Pilátus előtti kihallgatását festette meg. Ezt éppen százharminc éve, 1881 húsvétján mutatták be Párizsban, majd három évvel később megszületett a Golgota.

Csak másfél évtizeddel később készült el a harmadik kép, amelynek logikusan a feltámadást kellett volna megjelenítenie. De ebbe a vállalkozásba – némi képzavarral élve – még a legnagyobb magyar festőművész ecsete is „beletört”. A húsvéti csoda ábrázolása helyett Munkácsy visszakanyarodott Pilátus drámájához. Az *Ecce homo* című alkotásában újra a római helytartó vergődését festette meg, aki képtelen Jézus mellett dönteni. A művész talán saját életének testi, lelki nyomorúságáról, kínlásáról is vallott, hiszen ekkor már igen súlyos beteg. Gyakorlatilag ez az utolsó munkája, amelybe már tanítványai is beegítettek...

A húsvéthajnali csoda megjelenítése azóta is szinte megoldhatatlan feladat elé állítja a festőket. Amikor

néhány évvel ezelőtt pályázatot írtunk ki a békéscsabai nagytemplom ellopott oltárképének pótlására, két témában vártuk az alkotásokat: nagy-péntek vagy húsvét. Igazán értékelhető mű csak a keresztre feszítésről érkezett...

Ha egy kicsit utánagondolunk, ez teljesen logikus. Nem Munkácsy Mihály vagy éppen a mai kortárs festők vizuális fantáziájával, művészi képességeivel van gond, hanem magával a húsvéti eseménnyel. A feltámadásnak ugyanis nincsenek szemtanúi, az evangéliumok csak az üres sír következményeiről szólnak. Húsvét után igencsak aktuális az öntudatos rádiós berkekben gyakran idézett frappáns szlogen: „Igazán jól a fülel lát az ember”

Idézzük csak fel a húsvét utáni találkozásokat a feltámadott Úrral!

Mária kertésznek nézi Jézust, és csak akkor ismeri fel mestereként, amikor az a nevének szólítja őt. Az emmausi tanítványokról Lukács doktor a következő diagnózist állítja fel: „Látásukat azonban valami akadályozta, és nem ismerték fel őt.” Itt is a Feltámadott szava, majd pedig a feljűk nyújtott kenyér segített abban, hogy megnyíljon a szemük. Végső soron a kételkedő Tamást se Jézus sebeinek a látványa győzte meg, hanem ő is az Úr szavára hul-

ÉGTÁJOLÓ



lott térdre, és szakadt fel ajkáról a hitvallás: „Én Uram, és én Istenem!” A jelenet summájaként elhangzó jézusi mondat immár kétezer esztendője vigasztal és bátorít minket, akik nem a látás, hanem a hit ajándékából élhetünk: „Boldogok, akik nem látnak és hisznek”

Bár éppen annak a Jánosnak, aki evangéliumában feljegyezte ezt a bátorító mondatot, megadott, hogy a *Jelenések könyvének* kulcslyukán keresztül valamit megsejtsen és megsejtesse Isten számunkra ma még láthatatlan és felfoghatatlan világának titkaiból.

Ennek a könyvnek az egyik látomásába kapaszkodott Munkácsy Mihály is, aki ugyan nem vállalta a lehetetlent, az ábrázolhatatlan feltámadás megfestését, de a Golgota jelenetében odacsémpészte a titokzatos fehér lovas Krisztus-arcú alakját. Erről az *Újszövetség* egyetlen prófétái könyvében ezt olvassuk: „És láttam a megnyílt eget: íme egy

fehér ló, és aki rajta ül, annak neve Hű és Igaz, mert igazságosan ítél és harcol, szeme tűz lángja, és fején sokágú korona, és rajta egy név, amelyet senki sem tud rajta kívülről; és vérbe mártott ruhába volt öltözve. Ez a név adatott neki: az Isten Igéje... Ruhájára és derekára az a név van írva: Királyoknak Királya és uraknak Ura. És láttam, hogy egy angyal áll a napban, aki hatalmas hangon kiáltott minden madárhoz, amely az ég közepén repül: Jöjjetek, gyülekezzetek össze az Isten nagy vacsorájára!” (Jel 19, 11–17)

Munkácsy ilyen módon vallotta meg hitét és reményességét, hogy van tovább: a trilógia folytatódik! Amit emberi kéz már képtelen ábrázolni, ami már szétfeszíti minden képzelőerőnk – Isten új eget és új földet készít, ahol asztalt terít az övének.

Korunkat gyakran nevezzük a vizualitás virágkorának, amikor mindent látni és láttatni akarunk. Ehhez szédítő technikai eszközeink vannak, naponta képek ezrei zúdulnak ránk. De húsvét ünnepe egy kicsit megállít minket: tényleg csak annyi a világ, amennyit gyarló testi szemünk két szűk látókörű optikájába tud fogadni? A megváltás művének lényegét a legzseniálisabb festőművész vagy filmrendező sem tudja megláttatni, mert Pál óta tudjuk a titkot: „A hit hallás-

ból van, a hallás pedig a Krisztus be-  
széde által.”

Ebben az összefüggésben idekivánczolgat végül egy százéves anekdota. 1911-ben New Yorkban, John Wanemakers áruházában éppen húsvétkor mutatták be a nagyközönségnek Munkácsy Krisztus-trilógiájának első festményét. A tömegben egy kislány felkapaszkodott édesanyja nyakába, aki megkérdezte gyermekétől: „Most már látod a képet?” A meglepő válasz így hangzott: „Igen, látom, de nem hallom!”

Bár csak mi is eljutnánk ennek a leánykának a bölcsességéig 2011 húsvétján! Ne higgyünk a szemünknek! Pontosabban: ne csak a szemünknek higgyünk! Többet akarjunk: hallani, hallgatni, meghallani és meghallgatni a feltámadott Úr minket is kereső hangját. Így lesz, így lehet, így legyen boldog feltámadásünnepeink!



Gáncs Péter püspök  
Déli Egyházkerület



HIRDETÉS

A Magyar Protestáns Tanulmányi Alapítvány (MPTA) budapesti egyetemi szakkollégiumába keres felnőttképzésben jártas, diplomás, agilis, megbízható személyt *tanulmányi igazgató* munkakörbe. A jelentkezéseket szakmai önéletrajzzal az alábbi címre várjuk: MPTA, 1121 Budapest, Eötvös út 35.

HIRDETÉS

Budapesti evangélikus óvoda óvodapedagógust keres szeptembertől határozott időre. Feltétel: felsőfokú szakirányú végzettség, világnézeti elkötelezettség. Érdeklődni az 1/483-2160-as telefonszámon lehet április 27-én és 28-án reggel 8 és 10 óra között. Jelentkezés önéletrajzzal május 6-ig a Kisdeák Evangélikus Óvoda, 1052 Budapest, Deák tér 4. postacímen vagy a kisdeakovoda@gmail.com e-mail címen.

HIRDETÉS

**Máté-passió**

*Bach Máté-passióját* adják elő a Deák téri evangélikus templomban (1052 Budapest, Deák Ferenc tér 4.) április 23-án, nagyszombat este 18 órakor. (Az előadás várható befejezése 22 óra.) A belépés díjtalan. <http://lutherania.lutheran.hu>.

HIRDETÉS

Megjelent *Túrmezei Erzsébet Összegyűjtött műveinek* 5. kötete, mely Erzsébet testvér prózai műveit tartalmazza. Kapható a Huszár Gál papírs könyvesboltban, a Luther Kiadó könyvesboltjában, valamint a kiadónál. Érdeklődni lehet *Herzog Csabánál* a 20/824-5536-os mobilszámon.

HIRDETÉS

**Utazzon ismét a miskolci evangélikusokkal!**

– *Pál apostol nyomdokain* Törökországban (Isztambul, Kappadókia, Ephesusz, Trója). Ókori emlékhelyek, világörökségi látnivalók. Időpont: október 12–21. Részvételi díj: 225 000 Ft (utazás, szállás, ellátás). Érdeklődés, jelentkezés: 46/505-727 és 20/824-9093.

– *Krakkó és Zakopane*. Időpont: június 16–19. Részvételi díj: 36 600 Ft (utazás, szállás, ellátás). Érdeklődés, jelentkezés: 20/824-9093 vagy baksa.l@freemail.hu.

HIRDETÉS

**Pályázat gazdasági vezető-iskolaitkár állásra**

A Gyurácz Ferenc Evangélikus Általános Iskola pályázatot hirdet gazdasági vezető-iskolaitkár munkakör betöltésére.

Pályázati feltételek: lehetőleg evangélikus felekezethez tartozás; legalább pénzügyi-számviteli főiskolai végzettség vagy mérlegképes könyvelői végzettség; előnyt jelent a közoktatási intézményben szerzett gyakorlat.


A pályázathoz csatolni kell: szakmai önéletrajzot; lelkési ajánlást; a munkakörrel kapcsolatos elképzelést; diplomamásolatot.

A pályázat beadásának határideje: május 6.

Az állás elfoglalásának időpontja: augusztus 16.

Bérezés és juttatás a közalkalmazotti táblázat szerint.

Részletes felvilágosítás kérhető *Szűcs Gábor* igazgatótól. Elérhetőségek: 8500 Pápa, Árok u. 12., telefon: 89/313-483, 20/824-6566.

<b>SAPIENTIA</b> KÉPZÉSEK 2011		<b>Pasztorális tanácsadás és szervezetejlesztés (MA) –</b> Szakirány: pasztorális tanácsadó (lelkigondozó). – a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola és a Debreceni Református Hittudományi Egyetem közösen akkreditált mesterképzése.
	<b>Etikatanár (MA), Család- és gyermekvédő tanár (MA) – tanári mesterképzések</b>	
	<b>Gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadó – szakirányú továbbképzés</b>	
	<b>Keresztény társadalmi elvek a gazdaságban –</b> <b>szakirányú továbbképzés együttműködésben</b> a Pápai Szent Tamás Egyetemmel (Angelicum) és a Budapesti Corvinus Egyetemmel.	
A képzésekről bővebben tájékozódhatnak a <b>Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola</b> honlapján, a <a href="http://www.sapientia.hu">www.sapientia.hu</a> oldalon, illetve tájékoztatás kérhető a <a href="mailto:tanulmányi.osztaly@sapientia.hu">tanulmányi.osztaly@sapientia.hu</a> e-mail címen, valamint a (1) 486-4418 és a (1) 486-4482-es telefonszámon.		

HIRDETÉS

**A Biblia Szövetség budapesti bibliaiskolája felvételt hirdet szeptemberben induló képzésére**

Szeretettel várjuk azok jelentkezését, akik vágnak arra, hogy jobban megismerjék Jézus Krisztust, és szeretetből szolgálják őt munkahelyükön, családjukban és gyülekezetükben.

2 + 1 éves képzésünket minden hónap második szombatján (szeptembertől júniusig) tartjuk Budapesten. *Jelentkezési határidő: 2011. május 31.*

Az oktatás tematikája: 1. év: Ó- és Újszövetség (bevezetés, bibliaismeret, kortörténet); 2. év: biblia teológia (a Biblia egységes üzenetének kibontakozása), dogmatika (a keresztyén hit rendszerbe foglalva), etika (a keresztyén élet normái), hermeneutika (az írásmagyarázat módszere), gyakorlati keresztyénség; 3. év: gyülekezeti élet (bibliai tanítás a gyülekezetről és az egyes gyülekezeti szolgálatokról), lelkigondozás, apologetika (a keresztyénség és a többi világnézet), evangélicizáció (hitünk továbbadása másoknak).

Jelentkezés és további információ a honlapunkon: [www.bpbibliaiskola.hu](http://www.bpbibliaiskola.hu)



Évtizedes hagyomány már, hogy az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) harmadik évfolyamának hallgatói passiójátékukkal egy kiválasztott egyházmegyében hirdetik a kereszti evangéliumát. A jövő lelkészei, hitoktatói és kántorai az idei nagyhéten Békés megyében – Szarvason, Kondoroson, Mezőtúron, Orosházán (külön a gimnáziumban és a gyülekezetben), Medgyesegyházán, Gyulán, Mezőberényben és Békéscsabán – jelenítik, illetve jelenítették meg Krisztus szenvedéstörténetét. A darab ősbemutatóját – még mielőtt „vándorútra” keltek volna – április 14-én tartották (*képiünkön*) az EHE tőzsomszedságában található zuglói evangélikus templomban.

■ MÉSÁROS GÁBOR *felvétele*

## Imával az ördögi kör megtöréséért

*Egyházi találkozó börtönben – az európai romákért*

► **A Dunaújváros-Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet kultúrtermében április 10-én nyolcvannál is több elítélt részvételével került sor hazánkban az első olyan imatalálkozóra, amelyet az európai romákért tartottak. Az Egyesült Államok Presbiteriánus Egyháza-nak kezdeményezése így hazánkban közvetlenül kapcsolódott a nemzetközi roma naphoz (április 8.), illetve az Európai Roma Platform ötödik üléséhez, amelyet április 7-én rendeztek meg Budapesten. Az imatalálkozó-n részt vett és felszólalt Balog Zoltán, a kormányzat társadalmi felzárkóztatásért felelős államtitkára is.**

A különleges alkalom előtt a pálhalmi parancsnoki épületben tartott sajtótájékoztatón Balog Zoltán államtitkár elmondta: fontos a roma népesség helyzetét jellemző „ördögi kör” megtörése: alacsony iskolázottság, az abból adódó munkanélküliség, a szociális segélyen élés, a rossz egészségi állapot, a korai halandóság mellett a magas születési arányszám. „Ha a két dolgot egymás mellé rakjuk, azt jelenti, hogy egyre több embert kell eltartani egyre kevesebb embernek” – tette hozzá a politikus. „Ezt az ördögi kört meg kell törni. Ez az általános romastratégjának a kiindulópontja.”

Hazánkban a roma népesség nyolcvanöt százaléka munkanélküli, ezért fontos, hogy a négy év alatt létrehozandó négyszázezer munkahely negyedét a romák számára teremtik meg, s magasabb arányban juttatnak számukra közmunkát. Munkahelyekre investálni ugyanis hosszú távon is olcsóbb, mint büntetés-végrehajtási intézetekbe, szociális segélyezésbe.

A parancsnoki épület kultúrtermében dr. Békefy Lajos pálhalmi börtönlelkész, az imatalálkozó szervezője lovári nyelven is köszöntötte a megjelenteket, s elmondta: „Amit keresztyén romaként és nem romaként mi tehetünk itt a börtönben, az az EU-s és a felelős hazai roma felzárkóztató programok imatámogatása, a lelki háttér erősítése. Akiért vagy amiért imádkozni tudunk, azért felelősséget vállalunk.”

Az imatalálkozó jelmondata: „Informáltan imádkozni – imádkozva cselekedni!” Az Úr Jézus ezt mondta: „Kérjétek, és adatik nektek, keres-

setek, és találtok, zörgesetek és megnyitják nektek.” (Mt 7,7) Azért vagyunk itt, hogy egymást a keresésben és a zörgetésben erősítsük, s reménykedjünk abban, hogy aki kér, az kap is – lehetőséget, testvéri szót, több társadalmi odafigyelést, gyűlöletmentesebb hazát, hazát, Európát! – mondta a börtönlelkész. A *Jelenések könyvének* 22,21 igéjével köszöntött – lovári nyelven – mindenkit: „Te avel amare Raj Jezush Kristoshi gracia savorazheneca. Bater.” – A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme mindnyájatokkal!

A mélykúti fogva tartott nők kórusa lovári és magyar nyelven énekelte a cigány himnuszot, majd Balázs Péter büntetés-végrehajtási ezredes, intézetparancsnok köszöntötte a vendégeket, s azt kívánta: „Adja Isten, hogy az imák meghallgatásra találjanak.” Későbbi megnyilatkozásában pedig idézte *Dosztojevszkijt*: „Az embert bűnével együtt kell szeretni.” Ennek jele ez az imatalálkozó is.

Balog Zoltán államtitkár is köszöntötte a találkozó résztvevőit. „Elgondolkoztam azon, mit jelent a fal egyik vagy másik oldalán lenni. Azért jöttem, hogy közelebb kerüljünk egymáshoz. A kormány tenni akar Önökért: több munkahelyet, több tanulási lehetőséget akar teremteni.” Példaként említette: a műtőasztalon nem marad ateista az ember. Ha bajban vagyunk, Istent hívjuk. Ez a delután is ezt példázza. Megígérte, hogy erről a szép kezdeményezésről beszámol majd a kormánytagoknak is.

„...szüntelenül imádkoztatok...” – idézte emlékezetbe az igét (1Thessz 5,17) P. Tóthné Szakács Zita lelkész, a Magyarországi Református Egyház Missziói Irodájának vezetője. Az ima nagy lehetőségéről szólt. Sokszor azért nem mennek a dolgok, mert nem imádkozunk. „Nem elég egymásért imádkozni, hanem együtt, egymással is kell tudni imádkozni!” – hangsúlyozta.

Csöti András büntetés-végrehajtási vezérőrnagy katolikus, református, evangélikus és izraelita köszöntéssel üdvözölt mindenkit. „Pálhalmáról már indult ki országos kezdeményezés, a *Nők világimanapja a börtönökben* mozgalom. Remélem, hogy ez a mostani kezdeményezés is országos visszhangra és bevezetésre talál majd.”

Békefy Lajos ezután vetített képes előadásban mutatta be, milyen a romák helyzete tíz európai országban (Bulgária, Csehország, Albánia, Magyarország, Portugália, Ro-

mánia, Oroszország, Szlovákia, Spanyolország, Ukrajna). Becsült adatok szerint közel kilencmillió roma él kontinensünkön. „Ez nagy kihívás az egész európai közösség számára, s méltó, tartós megoldást kell találni az együttélésre” – mondta a börtönlelkész.

Az egyes országok igei üzenetét és az ott megfogalmazott roma imákat hat fogva tartott nő és férfi adta elő lováriul és magyarul. Közben összekötö énekként visszatérően énekeltek a fogvatartottak a taizéi éneket: „Ó, halld meg, Uram, ó, halld meg imám...” A *Köszikla* gospelegyüttes gyönyörű zenekari feldolgozással, énekléssel emelte Isten elé az imákat. Sokszor lehetett látni a fogvatartottak szemében a hála vagy a megrendülés könnyeit. Volt, aki éneket komponált gitárra erre az alkalomra, volt, aki lováriul köszöntö meg Istentek ezt az alkalmat, amelyen a kormányért és az elöljárókért is imádkozott.

Különleges pillanat volt, amikor *Farkas Csaba* békési vajda szólt roma testvéreihez meghatódottan, lovári nyelven. „A lélek gazdagsága vezető az elmét” – hangsúlyozta, s rámutatott: Isten nélkül nincsen semmi. „Örizzük meg itt a börtönben is hitünket, ami Istennel köt össze, s ez a hit minden romában megvan.”

Dr. Szabó Dániel, a Református Presbiteri Szövetség elnöke, sárospataki teológiai tanár, a cigánymisszió évtizedek óta elkötelezett munkása megrendülten köszöntö meg a szép alkalmat mindenkinek. Szerinte a romakérdés emberségkérdés, az emberségkérdés pedig Isten-kérdés. Elmondta, hány roma keresztgyermek van, akiket támogat, segít. „Hiszem, hogy együtt van szükségünk Európában meg itt, a Kárpát-medencében változásra. Isten közösen adja meg ezt nekünk, ha kérjük” – állapította meg.

A pálhalmi első imatalálkozó az Magyar Testvéri Börtöntársaság, a Katolikus Börtönlelkész Szolgálat és a Krisztus Szeretete Egyház képviselői is jelen voltak. Kedves pillanat volt, amikor a *Kodály kórus* tagjai búcsúzáskor körülvették az államtitkárt, s vele együtt énekeltek a „Tüzed, Uram Jézus...” kezdetű „börtönsláger”. Az egyházi személyek közül nyolcan adtak záróáldást az imatalálkozó résztvevőire, akik lélekben összekapcsolódtak az USA Presbiteriánus Egyházzal s szerette a világon mindazokkal, akik tízmilliószámán vettek részt az imakezdeményezésen.

■ (DRBL-DRBRKL)



# Elültették a magyarországi evangélikusok fáját

Wittenbergben tartotta rendhagyó ülését egyházunk reformációi emlékbizottsága

► A reformáció bölcsőjénél, a németországi Wittenbergben található a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) kezdeményezésére létrehozott emlékpark. A tervek szerint 2017-ig itt, illetve a város különböző pontjain összesen ötszáz fát fognak elültetni a világ minden táján működő lutheránus egyházak és más felekezetek képviselői. A Magyarországi Evangélikus Egyház reformációi emlékbizottsága április 12-én ünnepi istentisztelet keretében plántálta el a Luther-kert hatvanhatodik fáját, egy téli hársat. Az eseménynek a helyi sajtóban is élénk visszhangja volt.

A kétnapos tanulmányút során a bizottság tagjainak lehetőségük nyílt találkozni a szász-anhalti Luther Emlék-alapítvány vezetőjével, dr. Stefan Rheinmal, aki Melanchthon wittenbergi munkásságáról és

Luther Mártonhoz fűződő kapcsolatáról tartott részükre előadást.

A tizenkét fős magyar delegáció az első napon látogatást tett a régi városházán is, ahol a Németországi Protestáns Egyház (EKD) munkatársaival folytatott megbeszélésen a



Gyülekezeti látogatás Dobienben

2017-et megelőző tematikus évek tervei kerültek terítékre. Természetesen nem maradhatott ki Wittenberg nevezetes emlékhelyeinek felkeresése sem. A magyar küldöttséget a házigazda, Hans W. Kasch evangélikus lelkész, a Colleg Wittenberg igazgatója kalauzolta a Luther-városban.

Szeretetteljes fogadtatásban volt részük az emlékbizottság tagjainak a második napon, amikor gyülekezeti látogatás keretében a közeli Dobien telepü-

lés evangélikus lelkészével és gyülekezetének néhány tagjával találkoztak. A kötetlen együtt-lét jó alkalom volt arra, hogy a magyar résztvevők ismerkedjenek az egykori Német Demokratikus Köztársaság (NDK) területén élők mindennapjaival, örömeivel és nehézségeivel. Armin Pra lelkész vezetésével a gyülekezethez tartozó evangélikus óvodát is megtekinthette a magyarországi csoport.

A hazaindulás előtti estén a küldöttség kihelyezett ülést tartott, amelynek keretében dr. Korányi András egyháztörténész a Luther korában Wittenbergben tanuló magyar diákok életéről, illetve arról tartott rövid előadást, milyen befolyással voltak a hazatérő diákok a hazai értelmiség kialakulására. Az éjszakába nyúló ülés második felében aktuális kérdésekről esett szó.

A kétnapos tanulmányútról készült képes beszámoló, illetve dr. Fabiny Tamás püspöknek az emlékfá ültetésekor elhangzott prédikációja elérhető a <http://reformacio500.blogspot.com/> címen.

■ – BODAZS –

# Luther-rózsás emlékpark

Beszélgetés a wittenbergi Luther-kert lelkészével

► Jól ismert a nagy reformátornak tulajdonított mondás: „Ha tudnám, hogy holnap elpusztul a világ, ma akkor is ültetnék egy almafát.” A reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára készülve a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) elhatározta, hogy Wittenbergben – hivatalos, teljes nevén Lutherstadt Wittenbergben – emlékhelyet alakít ki. Talán a lutheri mondat járt az ötlethozók fejében is, merthogy a látogatót nem szobrok vagy más építmények fogadják itt, hanem fák. A park természetesen a reformátor nevével viseli. A programért felelős lelkész, a wittenbergi LVSZ-iroda igazgatójával, Hans W. Kasch-sal beszélgettünk.

A földrészenként más és más fajtájú emlékfák az ösvények mentén találhatók. Azoknak a keresztény egyházaknak a fái, amelyekkel az LVSZ intenzív ökumenikus párbeszédet folytat, a Luther-rózsá ö



Hans W. Kasch

szirmánál állnak. A magyarországi evangélikusoké a 7. parcella 113. számú téli hárs.

A kertben körülbelül kétszázhetven fa fog zöldellni, míg a többi a város különbö-

mos területére, és pozitívan éljük meg azoknak a – főleg 20. századi – ökumenikus tárgyalásoknak és eseményeknek az eredményeit is, amelyek elősegítik a különböző keresztény egyházak egymáshoz való közeledését. Ezért különösen is jó érzés látni a Luther-kertben más felekezetek vagy a szervezeteik által elültetett fákat.

Mint ahogy még nincs meg mind az ötszáz fának a gazdája, szívesen fogadjuk egyházi intézmények, gyülekezetek vagy egyházkerületek és -megyék jelentkezését is. Egy-egy fa költsége 500 euró – ebben benne van a csemete ára, valamint tartalmazza ez az összeg az ültetés, illetve a gondozás díját az első két évben – utána a város viseli majd gondját. Az adományozó szervezetet a fa tövével elhelyezett tábla jelzi.



Az alakuló Luther-kert felülnézetben

– A Magyarországi Evangélikus Egyház a kert 66. fáját ültette el április 12-én a 2009. november 1-jén „megnyitott” parkban. Ezáltal egy újabb szál köt minket a világ más egyházaival.

– Ez is volt az egyik cél. Nemcsak az LVSZ tagegyházait hívjuk minden földrésztől, hogy csatlakozzanak ehhez a Luther-kerti projekthez, hanem más keresztény felekezeteket is – így például az anglikánokat, a római katolikusokat és az ortodoxokat is. Az a kérésünk, hogy Wittenbergből hazatérve otthon is ültessenek el egy fát, lehetőleg egy jelentős helyen; az a reményünk, hogy 2017-re ezáltal egy világméretű ökumenikus hálózat jön létre.

– Mesélne a kerről?

– A Lutheránus Világszövetség – karöltve az LVSZ Német Nemzeti Bizottságával, a Németországi Egyesült Evangélikus Egyházzal, valamint Wittenberg városával – úgy határozott, hogy a reformáció bölcsőjénél Luther-kert (Der Luthergarten) néven élő „emlékművet” hoz létre. Tervezője a milánói kertépítész, Andreas Kipar.

A városi templomtól (Stadtkirche), amelyben több mint kétezreszer prédikált Luther, valamint a vártemplomtól (Schlosskirche), amelynek kapujára kitűzte a 95 tételt, és amelyben a sírja is megtalálható, szóval a két templomtól pár percnyi sétára fekszik az ellipszis alakú kert, amelynek a közepén egy Luther-rózsá körvonala látható és járható körbe. A rózsától különböző irányokban hét ösvény vezet a parkban. A főösvény – szimbolikusán a 95 tételre utalva – 95 méter hosszú.

zöld pontjain kap majd helyet. Ez a projekt mutatja, hogy a reformáció milyen sok egyházra volt hatással, és arra is rávilágít, mennyire szükség

– Az Ön irodája a Jüdenstrasse 8. szám alatt található, a Colleg Wittenberg elnevezésű oktatási komplexumban. Szólna erről is röviden?



A magyar delegáció két vezetője, Ittész János és Fabiny Tamás püspök a fáültetés befejező aktusánál

A SZERZŐ FELVÉTELEI

– Az intézmény tavaly óta működik. Maga az épület 1824-től száz éven át eredetileg iskola volt, majd lakóépületté funkcionált. A második világháború után menekülteknek nyújtott fedele. 1990 után a város, mint tulajdonos, új funkciót keresett a házknak. Hosszas gondolkodás után az a döntés született, hogy szolgálja ismét az eredeti célt, vagyis az oktatást. Az intézmény önállóan működik, és elsődleges feladatként hosszabb-rövidebb időre tanulni érkező diákokat vár.

van arra, hogy jelét adjuk egymás megértésének és a megbékélésnek. Az eljövendő nemzedékek számára ez a kert állandóan változó, növekvő emlékhelye lesz a hitben való szüntelen megújulást hirdető reformációnak.

– 2017-ig még előttünk van néhány év. Van-e már gazdája mind az ötszáz fának?

– Még nincs. Az első 2009. november 1-jén került a helyére. Azóta számos egyház, egyházi szervezet névtáblája olvasható az elültetett fák mellett. A reformáció a mai napig hatással van az élet szá-

Azonban a Colleg Wittenberg nemcsak erre a szerepre alkalmas, hanem látogatócsoportok fogadására is, így például a nagy reformátor életének állomásait felkereső zárókönyv vendégül látására. Boldog vagyok, hogy mindemeltet ez a remek hely évente kétszer otthont adhat az LVSZ által szervezett nemzetközi szemináriumoknak.

Az érdeklődők mindkét projekttel kapcsolatban a honlapjainkon kaphatnak felvilágosítást ([www.luthergarten.de](http://www.luthergarten.de) és [collegwittenberg.de](http://collegwittenberg.de)).

■ BODA ZSUZSA

HIRDETÉS

DIGITALSTAND  
www.digitalstand.hu

DIGITALSTAND  
a mindig elérhető lappiac

Evangélikus Élet

Az Evangélikus Élet mostantól már digitálisan is olvasható, előfizethető!

Válogasson a [Digitalstand.hu](http://Digitalstand.hu) kínálatából, ahol számos napilap, hetilap és magazin digitalizált változata megtalálható a nyomtatott lap áránál jelentősen olcsóbban!

Az első magyar fejlesztésű platformfüggetlen digitális újságos stand bármilyen számítógépen és táblagépen elérhető, így a nap 24 órájában bárhol megvásárolhatja, elolvashatja, vagy újra előveheti újságjait.

[www.digitalstand.hu](http://www.digitalstand.hu)



## Kiadónk az európai kitekintésű könyvfesztiválon

▶ A látogatók körében ezúttal is kedvező fogadtatásra talált, hogy a Luther Kiadó, a Kálvin Kiadó, a Harmat Kiadó és a Szent István Társulat egy nagy közös standdal volt jelen a 18. budapesti nemzetközi könyvfesztiválon. Ráadásul – a Millenárison belül – a legtöbb kiállítót befogadó Jövő Házának ugyanazon szegletében, mint tavaly. Április 14. és 17. között több mint hatvanezren látogattak el az egykor Ganz-gyártelepként működő, a tavaszi könyvfesztiválnak 2008 óta otthont adó kulturális központba.

Az épületegyüttesben és az azt övező parkban közel kétszáz hazai és külföldi kiadó kínálta „portékáját”. A segerszemle idei díszvendége – hazánk soros európai uniós elnökségének apropóján – nem egy vagy két ország,

kortárs irodalmát bemutató standnál pedig *Próhle Gergely*, a Külügyminisztérium Magyarország és az unió kétoldalú kapcsolatairól felelős helyettes államtitkára – egyházunk országos felügyelője – mondott köszöntőt.



FOTÓK: LUKÁCS GÁBI

hanem az Európai Unió sokszínű közössége volt. A fesztivált ily módon nem egyedül *Réthelyi Miklós* nemzeti erőforrásokért felelős miniszter nyi-



Próhle Gergely köszönt

totta meg; a nyitóceremonián jelen lévőket *Andrulla Vasziliu*, az EU oktatásért, kultúráért, többnyelvűségért és ifjúságért felelős biztosa is személyesen üdvözölte, a huszonhét tagország

A tagországok képviseletében hazánkba látogatott pályakezdő, illetve már „befutott” alkotókkal – köztük a svéd *Per Olov Enquist*tal, a Budapest Nagydíj idei kitüntettjével –, valamint a magyar írókkal és költőkkel számtalan könyvbemutató és dedikálás keretében találkozhattak az érdeklődők.

A már említett egyházi kiadók közül ezúttal csak a Kálvin Kiadó szervezett író-olvasó találkozókat. Ők *Petróczi Éva* *A patak éneke* című verseskötetére, *Hajdú Zoltán* *Levente Előtted, Uram...* című imádságoskönyvére és *Szarka Miklós* *Párkapcsolati, családi és életvezetési kérdések – keresztyén válaszok* című művére hívták fel ily módon is a figyelmet.

A Luther Kiadó kiadványai közül – mint az utóbbi időben más könyvesbörzéken is – *Varga Gyöngyi* *Áldás-könyve* és *Döbrentey Ildikó* imagyüteményei voltak a legkeresettebbek.

■ V. J.

## Istenes versek szavalóversenye

▶ A Budafoki Evangélikus Egyházközség adott otthont immár kilencedik alkalommal a magyar istenes versek szavalóversenye döntőjének. A általános és középiskolások részére meghirdetett versengés zsűrijének elnöke *Kubik Anna* Kossuth-díjas színművész volt. Az alkalom nem jött volna létre a gyülekezet vezetőjének, *Solymár Gábornak* és feleségének fáradozásai nélkül.

Komolyan felkészült, a hideg idővel dacolva diákok álltak a zsűri és a közönség elé április 15-én, pénteken délután. A jó szervezésnek köszönhetően maga a verseny röpké egy óra alatt lezajlott. De nem akármilyen óra volt az! A magyar irodalom válogatott gyöngyszemeit hallgathatták az egybegyűlétek a – sokszor korukat meghazudtoló érettségről

és beleélő képességről tanúbizonyságot tevő – versenyzőktől.

A megmérettetést rövid szünet után a zsűrielnök értékelése követte. A Kossuth-díjas színművész egy Latinovits-idézettel – „Aki jól mond verset, építi a nemzetét” – köszöntötte a résztvevőket, majd minden egyes versenyzőt személyesen, külön-külön megszólított, ellátva őket építő, bátorító útravalóval. Hangsúlyozta, hogy mindig van lehetőség fejlődni.

A jó tanácsok után elérkezett a díjak kiosztásának ideje. A minden résztvevőnek járó oklevél felül könyvtulajdonban részesült *Török Eszter*, *Beck Mátyás*, *Kaszás Fanni*, *Sohár László* és *Beyer Fülöp*. Budafok polgármestere, *Szabolcs Attila* különdíjat adott *Gyűrűs Boldizsárnak*. Végül, de nem utolsósorban a három korcsoport győztesei: *Tóth Keve*, *Vinkler Márk* és *Somogyi Bettina*.

■ KISS TAMÁS

Forrás: evangelikus.hu

## Útravaló mondatok

Beszélgetés Szigethy Gábor irodalomtörténésszel új könyvéről, Ruttkai Éváról és Latinovits Zoltánról

▶ Legutóbbi könyvének címlapján, tizenkét apró négyzetben életére meghatározó személyek, események fotóit láthatjuk. Egy értelmiségi állomása 1945 és 2010 között Magyarországon: az Évezredtöredék remek esszéregény, kemény ítékezés és vallomás. Szobája zsúfolt polcain személyes és szakmai kötetek, a szekrényben Latinovits Zoltán kedves könyvei. A lakás tele relikviákkal, hiszen felesége, Gábor Júlia Ruttkai Éva lánya. Csodálatos hagyaték őrzője: fotográfák, színházi dokumentumok, könyvek, kéziratok tudása.

Szigethy Gábor egyik írásában Zsuzsanna nővért említi, aki az evangélikus árvaházban 1949-ben maga köré gyűjtötte a hét-nyolc éves apróságokat. Erről kérdeztük legelőbb: ki volt ez a tüneményes ember?

– Édesapám győri diák volt, és szoros barátságot ápolt az akkori evangélikus lelkésszel, *Ittész Mihállyal* – kezdi az emlékezést. – Édesapám korai halála után édesanyám kórházba került, öcsémet egy időre győri nagyanyám vette magához, én a tiszteletes úrnéknál laktam. Furcsa történet: pár évvel ezelőtt az ökömené jegyében boráldásra hívták Pannonhalmára *Ittész Jánost*. Köszöntöttem a püspök urat, s megkérdeztem, vajon emlékszik-e arra, amikor édesanyja, *Erzsike* néni mindkettőnk elfenekelt, mert az asztal alatt a szőnyegre öntöttük a spenótot.

A tiszteletes úr később a pesti evangélikus árvaházban helyezte el, a Hűvösvölgyben. Akkor már az öcsém is ott volt óvodában.

– A gyerekkori élmények elkísérnek egész életünkben...

– Zsuzsanna nővér vigyázott ránk egy évig – második elemista voltam –, akinek az arcára már nem emlékszem. Engem nagyon szeretett, az édesanyámtól kapott könyvekből olvasott föl nekem esténként.

Az árvaházat 1950-ben a kommunisták felszámolták. Akkor nem tudtam, hogy mennyire súlyos édesanyám betegsége. Amikor el kellett hagyni az intézetet, emlékszem, ahogy Zsuzsanna nővérral álltunk a kapuban, a vállamra tette a kezét, és azt mondta: „Kisfiam, vigyázz édesanyádra!” Egy nyolcéves gyerek számára ez a mondat felfoghatatlan, csak a súlyát érzi. Engem elkísért egész életemben.

– Megvan még az édesapjától kapott Biblia?

– A könyvespolcomon van, az ott sorakozó számos Biblia között. Már gimnazista voltam, amikor újra forgatni kezdtem apám Bibliáját, abban találtam egy általa aláhúzott mondatot *Máté evangéliumában*: „És gyűlöletesek lesztek az én nevéért, de aki mindvégig megáll, az megtartatik.” Ezt a mondatot hagytam rám... Furcsa mód rám testálódott Latinovits Zoltán *Újszövetsége* is, amelyet *Mezei Mária*tól kapott. Ennek utolsó oldalán Mezei Mária ceruzás bejegyzése: „Jézus is félt!” Ez a mondat is velem él. Ezzel üzennek azok az emberek, akik nekem fontosak voltak.

– Honnan a fiatalkori színházi rajongás?

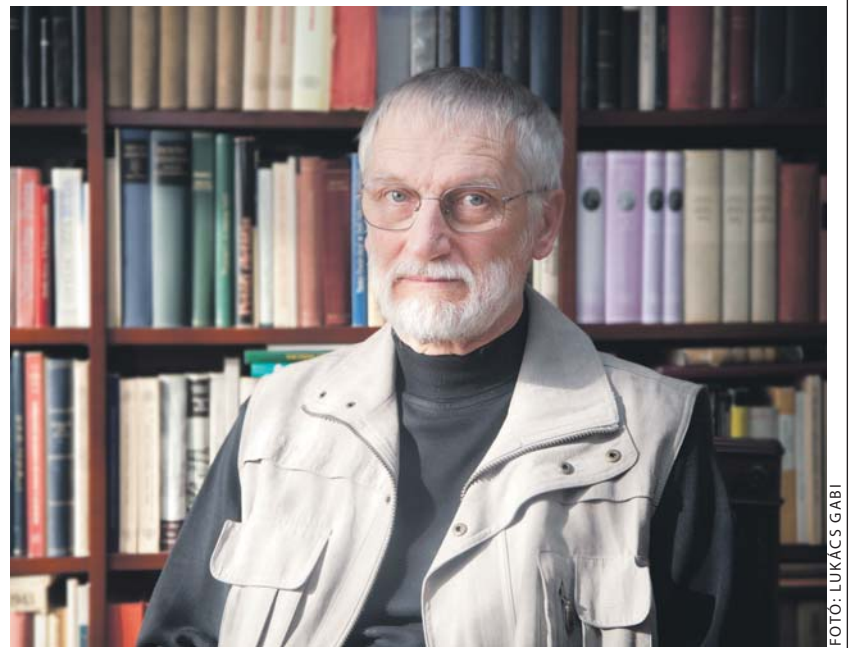
– Szüleim tanáreberek voltak, édesanyámnak az ötvenes években is volt operabérlete. Néha az ő bérletével én mentem operába. És már 1953-

ban minden héten megvásároltam a *Színház és Mozart*, kivágtam a szereposztásokat, és beragasztottam egy füzetbe. Az ötvenes évek végén minden héten legalább kétszer ott ültem az operaház kakasülőjén. Amikor 1960-ban leérettségiztem az Apáczai Cse-re János Gimnáziumban, én voltam az egyetlen az osztályban, aki nem jelentkezett egyetemre. Dísztetmunkás lettem a Vígszínházban, színházi rendezőnek készültem. Amikor végeztem a munkámmal, s a többiek pihenni mentek, én bútoroztam, kellékeztem, segédügyeltem, statisztáltam, ha kellett, segédöltöztető voltam – mindent tudni akartam a színházról.

– Az utolsó este a kórházban rám nézett, és azt mondta: „Fáradt vagy, rosszul nézel ki.” Még akkor is értem aggodott.

– 1956-os könyve hogyan született?

– 1942-ben születtem, tizennégy éves voltam a forradalom idején. Ott voltam október 23-án este a rádiónál. És futva menekültem, amikor az első lövések eldördültek. Sok mindent nem érttem, de tudtam, mert átéltem, hogy forrong a világ. Kamasként láttam Budapestet mosolyogni és láttam sírni. Számomra november 4. hajnala életemet meghatározó pillanat volt, amikor ágyú-dörgésre ébredtünk. Nagyanyám



FOTÓ: LUKÁCS GÁBI

– Milyen emléket őriz Latinovits Zoltánról és Ruttkai Éváról?

– Latinovits Zoltánról csak töredékes emlékeim vannak. 1974-ben ismerkedtem meg későbbi feleségemmel, Ruttkai Éva lányával. Éva és Zoltán között épp akkor átmenetileg összetört valami. És Zoltán 1976. június 4-én meghalt. Csak néhány-szor találkoztam vele, inkább színpadi szerepeiről van sok és meghatározó személyes élményem.

Nemrégiben megjelent, feleségemmel együtt írt könyvünkben, az *Álomszínészpárban* elmesélem a talán legmegrázóbb emlékeimet. Több-szor láttam a Vígszínházban *Pirandello IV. Henrik* című darabját. Latinovits Zoltán az örült Henriket játszotta, akiről a második felvonás közepén kiderül, hogy már rég nem örült, csak tetteti. Az első felvonást nézve, hallgatva a nagyon nehezen beszélő Latinovits Zoltánt, rémülten úgy éreztem, hogy a színész részeg, küszködik a szavakkal. A második felvonás alatt már nemcsak én éreztem így, de érzékelhetően a színész kollégák és a nézők is. Aztán egyszer csak az addig háttal, nyögve beszélő Latinovits Zoltán hirtelen a nézők felé fordult, és kristálytisztán hangon szólalt meg. Zseniális színész volt.

– Ruttkai Éva?

– Éva egy másik történet. Országosan ismert és mindenki által szeretett színésznő volt. Az évek során egyre mélyebb, egyre szorosabb lett a kapcsolatunk. Édesanyám már régen nem élt, Éva egy kicsit az anyám volt. És a legjobb barátom, nagyon sok szakmai és emberi kérdésben kérte ki a véleményemet. És bizonyos értelemben cinkosok is voltunk, mint a testvérek, akiknek közös titkaik vannak. Élete utolsó éveiben, 1985–86-ban sokat voltunk kettesben is esténként, és mindent meg tudtunk beszélni a halála utáni időkről anélkül, hogy egyetlen szó elhangzott volna a betegségről, a közeledő végről.

– Tőle kapott-e útravaló mondatot?

bölcs szavakkal tudatosította bennem, hogy el kell felejteni az álmodat, amelyekről néhány napig azt hittük, valósággá válhatnak.

És akkor megint kaptam az élettől egy olyan mondatot, amely meghatározta a sorsomat. Úgy terveztük, hogy 1957. február 4-én fekete karaszalagot viselünk az iskolában. Házunk kapuja előtt állt drága emlékeztető osztályfőnöknőm, *Kovács* tanárnő – akinek a harcokban halt meg a fia –, a vállamra tette a kezét, és azt mondta: „Kisfiam, ne csináljátok!” Könnyes volt a szeme. Akkor tanultam meg, mit jelent az, félteni valakit.

– Legújabb könyvéről mit kell tudni?

– Különös könyv, feleségemmel együtt írtuk. Ő, aki nem íróember, úgy fogalmazott, ezt a könyvet nem írtuk, ez a könyv íródott. Éva halála után, 1989-ben hoztuk létre a Ruttkai Éva-emlékszobát, ami tizennöt éven keresztül működött. Juli mindig azt mondta, mi történeteket mesélünk és történeteket gyűjtünk. Egyszer például egy idős hölgy, aki 1976-ban a MÁV vezérigazgatójának az egyik titkárnője volt, egy táviratot adott át, amelyben a siófoki állomásfőnök jelentette, mi történt a balatonszemesi állomáson 1976. június 4-én 19 óra 40-től 20 óra 25 percig, amikor Latinovits Zoltánt elgázolta a vonat.

Könyvünkben mesélünk a két színésznőről, de nem intimításokat, hanem személyiségükre, színészi tehetségükre, alkotó munkájukra jellemző történeteket. Tárgyakról, kellékekről, jelmezokről, gesztusokról, váratlanul elhangzó mondatokról – két csodálatos emberről, akik sugárzásukkal, szeretetükkel megajándékozták az embereket. Egész életünkben ajándékoztak. Ezt próbáltuk megtanulni tőlük, ez a szándék vezetett bennünket is, amikor mesélni kezdtünk róluk.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS



# Deutsche Anlage

Redakteur:  
HOLGER MANKE

## Die Außenperspektive liegt mir mehr als die „Nabelschau“

Dekan Blechschmidt über seine Zeit als Seelsorger in Kenia

► Jürgen Blechschmidt hat Kirchengrenzen überwunden. Eine wichtige Station seines bisherigen Dienstes, die ihn die weltweite Kirche Jesu Christi näher erfahren und konkret werden ließ, waren seine Jahre in Kenia. Im Januar 1988 wurde er ordiniert und entsendet. Darauf folgte sein Dienst als Gemeindepfarrer in Malindi – mit sechs Außenstellen in den umliegenden Dörfern – bis Juli 1993. Anschließend war er als „Schatzmeister“ der „Kenia Evangelical Lutheran Church“ für die Finanzen, die Personalverwaltung und Projekte der kenianischen Kirche zuständig, ehe er mit seiner Familie im Dezember 1995 nach Deutschland zurückkehrte. Für unsere Zeitung blickt Jürgen Blechschmidt – heute ist er Dekan im unterfränkischen Rügheim – auf seine Zeit in Afrika zurück und zieht Bilanz.

Nach dem Vikariat gingen Sie als Gemeindepfarrer nach Malindi in Kenia. Wie kam es, dass Sie in jungen Jahren „das Weite“ suchten?

Ich stamme aus der Theologengeneration, in der der sog. „konziliare Prozess“ (Frieden, Gerechtigkeit, Bewahrung der Schöpfung) entstanden ist. Wir haben gegen die Stationierung der „cruise missile“- und „pershing II“-Raketen demonstriert, waren in der Menschenkette zwischen Stuttgart und Ulm, haben uns in Wackersdorf von den Wasserwerfern und dem SEK um den Bauzaun der atomaren Wiederaufbereitungsanlage jagen lassen, haben auf das Apartheid-Regime in Südafrika aufmerksam gemacht und für Brot für die Welt gesammelt. Irgendwann kam dann der Entschluss, „Nägel mit Köpfen“ zu machen und in ein Entwicklungsland zu gehen, dort zu leben und zu arbeiten. Über das Missionswerk in Neuendettelsau war dies möglich. Kenia haben wir uns nicht direkt ausgesucht.



Unser Wunsch war Afrika. In Kenia war die Missionsstelle gerade frei, als wir angefragt haben. Mit „wir“ meine ich meine Frau und mich, die Kinder waren damals noch klein: Mein Sohn war bei der Ausreise etwa ein Jahr, meine Tochter zweieinhalb Jahre alt.

Wie bereiteten Sie sich auf Ihren Dienst in Kenia vor?

Die Vorbereitung auf den Dienst geschieht durch das Missionswerk: Ein Orientierungskurs in Neuendettelsau, ein Englisch-Sprachkurs in England – in Scarborough – und ein Sprach- und Orientierungskurs in Morogoro in Tansania. Außerdem gab es Gespräche mit dem deutschen Vorgänger und den Kollegen, die bereits in Kenia Dienst taten.



Wie lebt es sich als deutscher Gemeindepfarrer in Kenia? Vermutlich kommt man den Menschen nah, doch wird nicht ganz Teil der kenianischen Gesellschaft ...

Ich habe relativ schnell die Sprache – Kiswahili – gelernt und dadurch schnell guten Kontakt zur Gemeinde bekommen. Seelsorgegespräche gab es am Anfang keine, nur Gespräche übers Geld – Hilfesuchende mit mehr oder weniger ernstesten Gründen. Das hat sich erst nach etwa drei Jahren geändert. Obwohl mir „meine“ Gemeindeglieder oft gesagt haben: „Du bist einer von uns“, war das eher ein Wunsch als Realität. Ich denke, ich war einigen Menschen wirklich sehr nahe, aber Teil der Kultur wurde ich nie. Die Unterschiede zwischen „erster“ und „dritter“ Welt sind doch sehr groß. Das Problem, das ständig präsent war, war die unbeschreibliche Armut direkt vor der Haustüre, Menschen die sich keine Schulbildung und keine medizinische Versorgung leisten können, die an Krankheiten leiden und sterben, die bei uns einfach und unkompliziert behandelt werden

könnten. Und man kann nie *allen* helfen, immer nur *manchen*. Nach welchen Kriterien „wählt man aus“? Ein Hauptkriterium hat sich einfach so ergeben – fast schon biblisch: Es waren Menschen, für die ich in irgendeiner Form – als Vorgesetzter, Arbeitgeber, Gemeindepfarrer – verantwortlich war oder denen ich irgendwie begegnet bin, etwa bei Besuchen, durch die Familien der Angestellten, am Rand von Gottesdiensten oder anderen kirchlichen Veranstaltungen, usw. Also eigentlich die „Nächsten“, die uns im Leben „in den Weg gestellt werden“.

Die Unterschiede im Kulturellen und in der Mentalität sind sicherlich enorm zwischen Bayern und Kenia. Woran konnten Sie sich schnell gewöhnen? Und was blieb Ihnen die ganze Zeit über fremd?

An die Musik (Trommeln), an die Freundlichkeit und Offenheit der Menschen, an das Essen, die Art zu feiern – auch Gottesdienste –, an die wunderschöne Landschaft, an die Äquatornähe (Tag und Nacht ungefähr gleich lang) und an das Klima haben wir uns schnell gewöhnt – und vermissen es immer noch.

Mit der übermächtigen Korruption auf allen Ebenen, mit dem Stellenwert der Frau als „Besitz“ der Väter oder Ehemänner in den meisten kenianischen Volksgruppen, mit dem diktatorischen politischen System, mit der „Dritte Welt“- Situation, mit den Mosquitos, der Malaria, der Bilharziose und der hohen Kriminalitätsrate in Nairobi haben wir uns bis zum Schluss schwer getan.

Welche Möglichkeiten und Chancen tun sich auf, wenn gerade ein Pfarrer aus Deutschland eine kenianische Gemeinde betreut?



Inhaltlich kann man die Außenperspektive einbringen – genau wie umgekehrt später in Deutschland. Was die Kenianer selbst schätzen: Man ist reich genug, um sich nicht bestechen lassen zu müssen und man gehört keinem Clan, keiner Großfamilie an, der man verpflichtet wäre und deshalb in seinen Entscheidungen abhängig wäre. Die Gestaltungsmöglichkeiten sind größer als bei uns, weil die Wege kürzer und die Strukturen in einer noch relativ jungen Kirche noch nicht so gefestigt sind.

Was haben Ihnen die Menschen in Kenia gegeben? Welche „Schätze“ konnten Sie aus Ihrer Zeit in Malindi und Nairobi mitnehmen?

Was wir „mitgenommen“ haben, sind die Gastfreundschaft, den Gemeinschaftssinn, die Neugierde und Offenheit für Neues, die Aufgeschlossenheit „fremden“ Menschen gegenüber und die rhythmische Musik.

Manche Pfarrer, die nach langem

Dienst im fernen Ausland in die heimatische Landeskirche zurückkehren, berichten, dass das Wiedereinfinden nicht immer leicht ist. Wie ging es Ihnen? Und wie ging es Ihrer Familie?

Das Wiedereinfinden war schwieriger als die Ausreise. Wir haben in Kenia so viele verschiedene Kulturen, Sprachen und Bräuche – arabische, indische, kenianische, englische, italienische – kennen und schätzen gelernt und sind dann nach Franken zurückgekommen, wo fast jeder fränkisch denkt, fränkisch wohnt, fränkisch isst und fränkisch spricht. Ich vergleiche das immer so: Nach acht Jahren Farbfernseher muss man wieder auf „schwarz-weiß“ umstellen. Für mich war es schlimmer als für meine Frau und die Kinder. Meine Frau war froh, wieder näher an der Familie und den früheren Freunden zu sein. Und die Kinder waren mit 9 bzw. 10½ Jahren in einem Alter, in dem man schnell Anschluss findet.

Wie profitieren Sie heute als Dekan – rund 15 Jahre nach Ihrer Rückkehr nach Deutschland – von Ihrer Zeit in Afrika?

Mein Bild von Kirche ist davon sehr stark geprägt: Die Kirche Jesu Christi ist international und weltweit. Der Blick über den Kirchturm fällt mir nicht nur leicht, sondern es ist eher umgekehrt: Die Außenperspektive liegt mir mehr als

die „Nabelschau“. Der Horizont ist weiter geworden. Vieles, was ich tue bzw. was geschieht, steht in einem größeren Zusammenhang, in dem dann bestimmte örtliche Wertigkeiten und Animositäten nicht mehr ganz so wichtig genommen werden müssen.

Außerdem sehe ich auf dem Hintergrund der Risiken und Schwierigkeiten in acht Jahren Afrika manches scheinbar „große“ Problem hier bei uns gelassener und kann weniger aufgeregt damit umgehen.

Ich nehme an, Sie pflegen nach wie vor gute Kontakte nach Afrika ...?

Ja, regelmäßige. Aber ob sie „gut“ sind? Es gehört zur ostafrikanischen Kultur, lieber zu reden als zu schreiben. Deswegen kommen E-Mails nur spärlich und nur mit einem konkreten Anlass. Und die Stimmungen nimmt man auch kaum wahr. Und Besuche mit persönlichen Begegnungen sind selten.

■ HOLGER MANKE

## Kopf hoch!

„Kopf hoch!“ – So hieß es auf einer Spruchkarte, die ich neulich in die Finger bekommen habe. Und weiter stand auf der Karte: „Nacht folgt nicht auf Nacht – dazwischen ist der Tag. Berg folgt nicht auf Berg – dazwischen ist das Tal. Ebbe folgt nicht auf Ebbe – dazwischen ist die Flut.“

Es geht hier um die Rhythmen des Lebens, die Gott seiner Schöpfung und offenbar auch unserem persönlichen Leben auferlegt hat. Manchmal sind wir oben auf und es geht uns gut. Wir freuen uns am Leben, genießen und nichts kann uns aus der Bahn werfen. Und manchmal ist es anders herum: da liegen wir am Boden und es geht uns schlecht. Alles wird uns zu viel und wir hadern mit Gott.

Es ist wichtig, auch die schlechten Zeiten im Leben anzunehmen und sie als wertvolle Bestandteile des eigenen Lebens zu erkennen. Gott mutet sie uns zu, damit wir daran reifen in unserem Glauben und in unserer Persönlichkeit. Ebbe und Flut, Tag und Nacht strukturieren die Zeit – auch meine Lebenszeit und machen sie unverwechselbar und einmalig.

Diesen Rhythmus des Lebens erfahren wir im Frühjahr in den Themen des Kirchenjahres. Heuer relativ spät bis weit in den April hinein begehen wir die Passionszeit. Sie dient der „Entschlackung“ für Körper und Seele. Viele evangelische Christen in Deutschland machen in dieser Zeit bei der Fastenaktion „7 Wochen ohne“ mit und lernen dabei, dass das Verzicht stark machen kann. Sie besinnen sich anhand eines Schwerpunktthemas auf wichtige Fragen des Lebens. In diesem Jahr geht es unter dem Motto „Ich war's!“ um das Schuldigwerden und das Eingestehen von Schuld. Angesichts der Plagiatsvorwürfe gegen einen deutschen Bundesminister und dessen Umgang damit ist das zu einem brisanten öffentlichen Thema in Deutschland geworden.

Auf die Passionszeit, die mit der Karwoche endet, folgt das Osterfest und die österliche Freudenzeit. Wir freuen uns am Sieg Gottes über den Tod. Wir freuen uns an der Auferstehung Jesu und – im Erfahrungsraum der Jahreszeiten – an dem Wiedererwachen der Natur im Frühling. Jetzt ist eine Zeit des Feierns. Jetzt dürfen wir das Leben genießen, das Gott uns in seiner großen Güte geschenkt hat. Wir dürfen den Kopf hoch halten, weil Gott uns wertschätzt und uns Anteil gibt an der Fülle des Lebens.

Beides gehört im Kirchenjahr – wie im Leben überhaupt – zusammen: Passion und Ostern, Nacht und Tag, Besinnung und Feier. In diesen Rhythmus des Lebens ist unser eigenes Leben eingebunden. Gott schult damit unseren Glauben, damit wir mit erhobenem Haupt durch unser Leben gehen können.

■ BERND GROSSER  
Pfarrer in der evang.-luth.  
Kirchengemeinde Ebern



## Melyik vonattal érkezik Jézus?

A fiú – nevezzük Ricsinek – pedagógiai szaknyelven szólva amolyan halmozottan hátrányos helyzetű gyerek. Annak minden következményével együtt. Kis faluban él, nevelésére a család nemigen fordít gondot. Nem tanította meg senki az alapvető illem- és viselkedési szabályokra. Nem tud késsel-villával enni, megfelelően tisztalkodni; hangoskodó, verekedős, állandóan felhívja magára a figyelmet valamilyen rosszasággal.

Apja a büntetés-végrehajtási intézetben (ahogy a köznyelvben mondják, a sítten) tölti szabadságvesztését. Látogatni nem látogatják, mivel nincs pénzük az útiköltségre. Csomagot sem küldenek neki, nincs miből. Nem is tudják, mi van vele, hogy telnek mindennapjai. Az anyának nincs munkája, segélyekből tengődnek.

Ricsire rámosolygott a szerencse: életében először nyaralhatott. A börtönmisszió szervezett balatoni táborozást a fogvatartottak gyerekei számára, amelyen ő is részt vett sok hasonló sorsú társával együtt. Még sosem látta a Balatont. Tágra nyílt szemmel csodálta a magyar tengert, jókat lubickolt a vízben. Nagyon kellett figyelni, szeleburdisága miatt nehogy valami baj történjen vele és a többiekkel. Hosszasan nézte a part mentén száguldó vonatokat. Még nem látott ilyeneket...

Ha azt gondolnánk, hogy Ricsinek csak rossz tulajdonságai vannak, akkor tévedünk. Mert igaz ugyan, hogy a tábort felügyelő felnőttek nem nagyon pihenhetek tőle, egyvalami azonban nagyon érdekelte őt, mégpedig a bibliaórán elhangzottak. Különösen Jézus történetei hatották meg. Még soha senki nem beszélt neki Jézusról, itt hallott róla először. Kérdései ugyan a témával kapcsolatban nem voltak, nem is csatlakozott a beszélgetők táborához. Csöndben volt, figyelt, gondolkodott, magába mélyed, arca átszellemült.

A turnusnak hamar vége lett, letelt a nyaralás. A fiú, aki még soha nem szólalt meg a foglalkozásokon, az utolsó alkalommal megkérdezte a börtönmissziós lelkészt: „Tessék mondani, melyik vonattal érkezik Jézus?” És nyakát kinyújtotta, szeméit a part menti állomásra szegezte, és figyelt abba az irányba, ahonnan Jézusnak érkeznie kell.

Ezt a történetet a gyülekezetben hallottam nemrégiben, s Ricsi kérdése azóta minden reggel eszembe jut: „Melyik vonattal érkezik Jézus?”

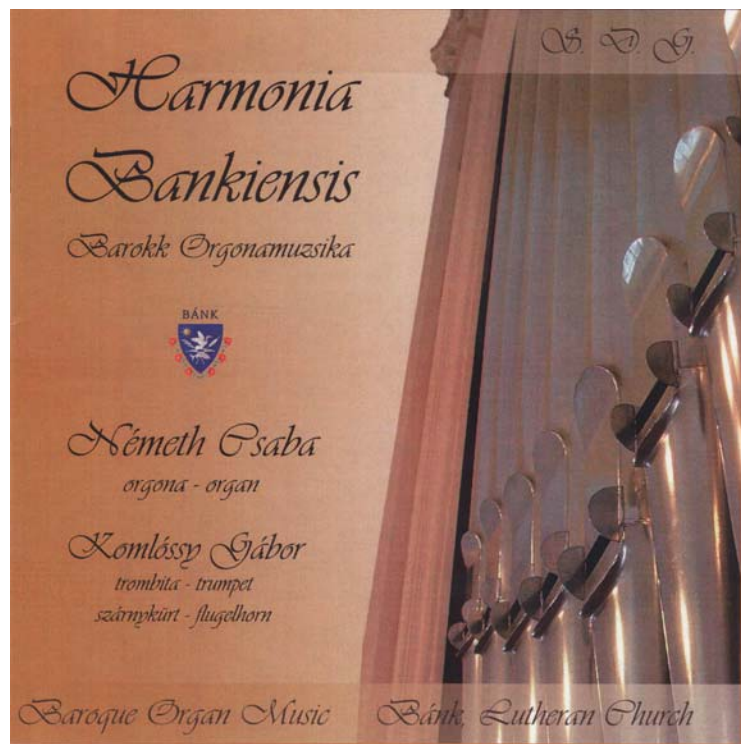
■ JUHÁSNÉ SZABÓ ERZSÉBET

## Bánki harmónia

Németh Csaba és Komlóssy Gábor CD-jéről

Bánk festői község a Cserhát és a Börzsöny találkozásánál. Szép tó, lankás hegyek, friss, tiszta levegő – minden adott az igazi kikapcsolódáshoz és testi-lelki felfrissüléshez. Ilyen frissítő hatása lehet, ha betérünk a tótól néhány lépésre álló, 18. század végi

néhány méltán népszerű tétel: *Vivaldi Négy évszak* című kompozíciójának részletét, Bach *h-moll Szvitjének Badinerie* tételét, valamint 147. kantátájának korálját és Sába királynőjének bevonulását *Händel Salamon* című oratóriumából. Külön említ



evangelikus templomba istentiszteletra vagy akár csak néhány csendes percre.

Ezt az érzést ismerte fel két fiatal zenész, Németh Csaba orgonaművész és Komlóssy Gábor trombitaművész, amikor CD-t készítettek itt. Jó lehetőséget ad erre a templom szép hangú, jól karbantartott Rieger-orgonája is.

A felvételen jól választott rendben orgonamuzsika és orgona-trombita kamarazene követi egymást, darabok a 17. és a 18. századból. A műsorban nemcsak a két hangszer összjátékában kap szerepet a kamarazenei jelleg: a szóló orgonaművek között Németh Csaba felvette *Vivaldi h-moll zenekari Concertóját Johann Gottfried Walther* átíratában, valamint régi magyar táncokat *Farkas Ferenc* átíratában. Ugyancsak orgonán szólal meg *J. S. Bach* fiatalkori *g-moll prelúdium és fűgája*, *M. Praetorius* ritkán játszott, nagyszabású fantáziája az *Erős vár a mi Istenünk* énekre, valamint *N. Vallet* három rövid variációsorozata genfi zsoldárlamokra.

Komlóssy Gábor közreműködésével hallhatjuk *Giambattista Martini* virtuóz toccatáját, *Alessandro Marcello* c-moll versenyművét, valamint

tést érdemel Bach *Sicilianója* az *Eszdúr szonátából*, amelyet Komlóssy Gábor a trombitánál mélyebb fekvésű és puhább hangzású szárnykürtön ad elő.

Németh Csaba orgonálását briliáns virtuozitás és érzékeny billentés jellemzi. A Bánki templom kicsi orgonáját rendkívüli változatossággal és leleménnyel használja. Rézfúvós partnere szép éneklő hangon, biztos intonációval muzsikál. A közös előadásban megszólaló darabok gondos kimunkáltságról és érett együtt muzsikálásról tanúskodnak.

A felvételt végighallgatva valóban azt az élményt kapjuk, amit a gyülekezet lelkésze a bevezetőben ígér: lehetőséget az elmélyülésre, a pihenésre, az erőgyűjtésre, a felfrissülésre. A lemez a húsvéti időszak ünnepélyesebbé tételének éppen olyan jó eszköze lehet, mint nemes és értékes húsvéti ajándéknak.

■ FINTA GERGELY

*Harmonia Bankiensis – Barokk orgonamuzsika. Németh Csaba – orgona, Komlóssy Gábor – trombita, szárnykürt. Megrendelhető a Bánki Evangelikus Egyházközség címén: 2653 Bánk, Hősök tere 12.*

## Via Crucis Kolozsvárott

► Kiváló zenészek szólaltatták meg április 16-án, szombaton este a kolozsvári evangélikus-lutheránus templomban *Liszt Ferenc Via Crucis* című vallásos művét, amelyet a romantikus zene géniusza 1879-ben Budapesten fejezett be. Közreműködött *Kele Brigitta* (szoprán), *Veress Orsolya* (mezzoszoprán), *Molnár Mária* (alt), *Balogh Örs* (tenor) és *György Róbert* (basszus), a *Schola Gregoriana Monostorinensis* (karnagy: *Jakabffy Tamás*) és nem utolsósorban *Horváth Zoltán* művész-tanár (orgona).

A koncert előtt *Kalit Eszter* evangélikus lelkészjelölt köszöntötte a templomot megtöltő közönséget, majd *Fekete Miklós* doktorandusz, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Református Tanárképző Karának oktatója vázolta a jelenlevőknek a mű keletkezéstörténetét. (A produkció április 26-án, húsvét harmadnapján a Román Televízió magyar adásában is látható lesz.)

Úgy tűnik, a Liszt-émlékében az előadók és a koncertszervezők különös figyelmet fordítanak Liszt *Via Crucis* című késői alkotására mind Erdélyben, mind Magyarországon. Míg idén a magyar kultúra napján Sepsiszentgyörgyön adták elő a művet ottani művészek, Budapesten is több templomban elhangzott (az egyik koncertre szintén április 16-án került sor), és a 2011-es miskolci nemzetközi operafesztivál műsorán is szerepel. Mindez azt bizonyítja, hogy a kolozsvári produkciót több rangos magyarországi komolyzenei eseménnyel hangolták össze.

Ahogy *Fekete Miklós* a bevezetőjében említette, ez a mű újabb, avantgárdabb irányvonalat képvisel nemcsak Liszt, hanem a korszak többi zeneszerzőjének alkotásai között is. Ugyanakkor a mű Liszt egyházzenei reformtörékvéseit is tükrözi.

Érdekes az is, hogy a tizenöt tételből álló, kórusra, szólistákra és orgonára komponált mű zenei anyagában hogyan ötvöződik a gregorián korál, a középkort és a reneszánszot idéző modális hangzásvilág, nem beszélve a barokkban elterjedt protestáns korálharmonizációról és a késő romantikára jellemző kromatikáról.

Liszt korábbi oratóriumaival ellentétben a *Via Crucisnál* nem tapasztalhatjuk a passzív ünnepélyességet és monumentalitását megjelenítő énekes és hangszeres előadói apparátust. A szólóénekeseket és a kórust csupán az orgona kíséri. Az egyes stációk üzeneteit sem a szólisták vagy a kórus tolmácsolja, hanem az orgona.

A mű legfontosabb jellemzője a leltisztultság és a nemes egyszerűség. Egyes zenetörténészek szerint a szerző vallási elkötelezettségét ismerve ez

érthető, de a Lisztre jellemző virtuóz szimfonikus és zongoraművek mellett egy másik véglettel találkozhatunk. A mű modális harmóniai mellett kiemelendők a három, illetve négy hangból álló motívumok, a harmadik stáció ritmikája, a hatodik stáció koráldallama.

Ami az előadókat illeti, fiatal, ugyanakkor megfelelő tapasztalattal bíró énekeseket hallhattunk, akiknek hangi adottságaik és kidolgozott technikájuk folytán nem okozhatott különösebb erőpróbát a Liszt-mű megszólaltatása. A szólisták magabiztos és színvonalas produkciója mellett a Schola Gregoriana Monostorinensis tagjai számára kihívást jelenthetett az – egyébként sikeres – felzárkózás. Habár a kórus már nevet szerzett magának Erdély-szerte a gregorián zeneművek előadásával, repertoárdarabjaihoz képest a Liszt-mű tolmácsolása sokkal nagyobb feladat lehetett. Valószínű, hogy *Jakabffy Tamás* karnagy az egységesebb, tömörebb hangzás követelményei miatt egészítette ki összeszokott együttesét külső tagokkal.

Az érthető szövegmondás mellett a zenei frázisok formálása is figyelemre méltó volt. Habár nem lehet tudni, hogy hány profi karénekes vett részt a szombati koncerten, a végeredmény nagyon jónak mondható. *Jakabffy* egyszerű és precíz gesztikájára jól reagáltak az előadók. A karnagy mellett a produkció kulcsembere *Horváth Zoltán* művész-tanár volt, aki a mű orgonaszólását tolmácsolta. *Horváth* (is) tapasztalt előadóművész, illetve kísérő. Bravúros technikája átsegítette a mű buktatóin, és biztos támpontként szolgált mind a szólistáknak, mind az énekkarnak.

Maga Liszt is úgy vélte: ezt a művet a katolikus ember benső, szívbéli szükségletéből fakadóan komponálta. Eme szívbéli szükséglet hiteles tolmácsolása folytán elégedetten állapíthatjuk meg, hogy a koncert hozzásegítette a jelenlevőket a feláradás örömeinek megéléséhez egyébként nélkülözhetetlen lelki megtisztuláshoz.

■ NAGY-HINTÓS DIANA

## Gárdonyi Zsolt vendégelőadása hittudományi egyetemünkön

► Különlegességet tartogatott a hallgatók számára az április 6-ai egyházzeneóra hittudományi egyetemünk egyházzenei tanszékén. A hallgatók és az érdeklődő vendégek *Gárdonyi Zsolt* előadását hallhatták, aki édesapja és saját egyházzenei és zeneszerzői tevékenységéről rajzolt sok tanulsággal szolgáló képet. Különleges aktualitást adott az alkalomnak, hogy az apa, *Gárdonyi Zoltán* százöt éve született, és huszonöt éve hunyt el.

Az előadó először édesapjáról szólt, aki Kodály-tanítvány volt. Emellett külföldi tanulmányai és a protestáns egyházzenehez való szoros kötődése határozta meg pályáját. *Gárdonyi Zoltán* evangélikus egyházunk zenéjét tanárként is gazdagította: tíz éven keresztül volt a soproni evangélikus tanítóképző és a teológiai fakultás egyházzene-tanára.

Ezután a budapesti Zeneakadémia

hívta meg professzorának. Fő tevékenysége az egyházzenei tanszék protestáns tagozatának vezetése volt. Ennek bezárása után zeneelméletet és zeneszerzést tanított. Zeneszerzői tevékenysége kiterjed a szimfonikus és a kamarazeneire, valamint kórusra, orgonára és zongorára írott darabokra. Egyházi kórus- és orgonaművei különleges értéket képviselnek a huszadik századi repertoárban.

*Gárdonyi Zsolt* 1946-ban született. 1968 óta Németországban él, ahol több templom orgonás és karnagyi teendőit látta el. 1980 óta a Würzburg



gi Zeneművészeti Főiskola tanára. Orgona-, kórus- és kamaraművei világszerte elismert és megbecsült darabjai az egyházzenei gyakorlatnak.

Külföldi tevékenysége mellett rendszeres kapcsolatot ápol hazájával: többször tartott mesterkurzust a budapesti és a debreceni zeneakadémián, élénk kontaktust tart fenn a magyarországi evangélikus és református egyházzenei élettel. A Debreceni Református Hittudományi Egyetem 2000-ben díszdoktorává avatta.

A teológián tartott óra keretében az egybegyűltek hallhatták *Gárdonyi Zoltán* utolsó kompozícióját: az *Erős vár a mi Istenünk* kezdetű énekünk impozáns feldolgozását, valamint *Gárdonyi Zsolt* saját korálfeldolgozásai mellett egy Mozart-témára írt orgonaművét, melynek zenei világa a dzsesszbe vezet a hallgatót.

Az életművek bemutatásánál azonban sokkal többet kaptak a hallgatók. Élénk beszélgetés alakult

ki az egyes művek karakteréről és arról, hogyan tükrözik vissza a korálok mondanivalóját. Szó esett a zeneszerzés alapkérdéseiről. Mintegy hitvallásként fejtette ki az előadó: hivatásának érzi, hogy régi értékeket kortárs zenei nyelven fogalmazzon újra. Élményszerűen beszélt az előadói, zeneszerzői és improvizációs gyakorlat egységéről. Erről az egységről tesz tanúságot egész zenei tevékenysége.

*Gárdonyi Zoltán* és *Gárdonyi Zsolt* orgona-, kórus- és kamarazenei művei május 29-én, vasárnap este 6 órakor hallhatók legközelebb, amikor *Gárdonyi Zsolt*, *Gárdonyi Hajna* és a Budapesti Vándorkórus lesz a Deák téri zeneszínház közreműködője.

■ F. G.



# A krisztusi szenvedéstörténet – feltámadással

*Katona Imre szertartásjátéka a budapesti Duna Palotában*

▶ **Tavaszi előadás-sorozatának nyitányaként ismét virágvasárnap estéjén lepte meg közönségét – ezúttal nagyheti témafeldolgozással – az Evangélium Színház. A Duna Palota patinás színháztermében előreláthatólag május közepéig láthatjuk Pataki András rendezésében a Csíksomlyói magyar passiót. Mielőtt az Evangélium Színház és a Forrás Színház közös fáradozásaként megszületett előadást érdeme szerint méltatnánk, hátrálnunk kell az időben. Jézus szenvedéstörténetének forrásvidékeire szükséges vetni tekintetünket. Annál is inkább, mert virágvasárnapokon a máig is eleven templomi emlékezés sok évszázad alatt tengernyi utat járt be az ősi históriától a középkor „stilizáló” szokásrendjén át egészen napjainkig. Egy újabb pompázatos színi világ megjelenítése kapcsán a mi dolgunk most az, hogy szemügyre vegyük: minden idők legismertebb története hol foglal helyet a dramatikus leletek hierarchiájában.**

A Magyar színházművészeti lexikon a passiójátékról ezt írja: „A *misztériumjáték* francia, illetve német formája. 1402-ben alakult előadásukra Párizsban a Confrères de la Passion társulata a nagypénteki szenvedéstörténet megjelenítésére. Később irodalmi formát nyert (...), és óriási méreteket öltött: több tízezer sor, több száz szereplő. Franciaországban a 16. század közepén egyre világibb hangvétele miatt betiltották. (...) Csíksomlyón 1721-től alakították ki a hagyományos passiójátékot...”

A magyarországi színpadi megjelenítések többsége a csíksomlyói alapanyagból építkezett (és építkezik manapság is), mert a ferences szerzetesek, midőn diákjaikkal eljátszatták Krisztus szenvedéstörténetét, az evangélisták lejegyzéseit jó dramaturgiai érzékkel nemcsak feszegebbé, cselekményileg izgalmasabbá tették, hanem beleszórták a cselekménybe

sokat, míg mások Ádám és Éva bűneésésének históriájával gazdagították a cselekményt. A csíksomlyói nagypénteki misztériumok színjétekká kerekítésében a csíki, gyergyói, hargitai népmesék, pásztorregék alakjai is szerepet kaptak. A „sátányok” például a Kárpátok bércei közt megbúvó rossz szellemek nevével (Durumó, Plútó stb.) lépnek színre némi humort is kölcsönözve mesterkedéseiknek. „A hely szelleme” nyelvileg is megnyilvánul, például Deus Pater mindközönségesen *komámnak* szólítja Mózeszt.

Új formavilágot is teremtett az igényes passiójáték-médiátor. A legegyszerűbb az énekés volt, ezt követte a táncos betét, majd a teljes „zenés műfaj”, amely leginkább énekekből, népdalokból, színes székely néptáncokból és más, a legkülönbözőbb zenei eszközök szolgálatba állításával jött létre.

szegénységgel küszködő tanítványt mesterének elárulására, s arra is emlékeznek, hogy Júdás megbánása öngyilkosságba torkollik. Itt Júdás öngyilkossági „szertartásában” maguk az ördögök is részt vesznek, ám Luciper (Lucifer), a trónról letaszított, nagy tudású főördög ráébred arra, hogy Jézus messiási cselekedete egy új minőség, és ez indok arra, hogy megmentsék a kereszthaláltól. Kétségkívül ez új motívum. Főhajtást érdemel.

gük okán – kétségesnek tűnik. Midőn Éva az ördögök álnokoskodása nyomán a tiltott gyümölcsbe harap, s az almát Luciper egy nejlön bűnjelzacszkóba helyezi, a néző már-már megelégedezik arról, hogy „képzete” a csíki, a gyergyói, a hargitai nép színjátéka körül csapong. A Jézussal való naturalisztikusan durva bánásmód a szimbolikus megaláztatások helyébe lép. A néző vérmérséklete es dramaturgiai ízlése szerint eldöntheti (miként annak idején a *Mel Gibson*

főpapokkal, lelkiismereti tusakodása őszinte és mélyenszántó volt.

*Mucsi Sándor* (Annás) jó és rutinos színész, miként *Farkas Tamás* is, aki Kajafásként remekelt. *Szűcs Erika* Máriája dicséretesen simult a szöveghez, fiatalásával olyan kortalanságot képviselt, amely a szeplőtelen fogantatás hitelességét erősítette. A tanítványok közül a Pétert alakító *Horváth László* emelkedett ki, kár, hogy Jézust háromszor is megtagadó nagy jelenetét a „kérdőbiztosok” hangban és mozgásban közzömbösítik.

Különös felfogásban jeleníti meg Pataki András a vének tanácsát és az aktív cselekvésre hangolt népet. Az előbbieket „busomaszkokat” viselnek; feltehetőleg az arctalanság látszatát akarta kelteni a rendező. A „nép” képviselésében az ördögök és a katonák szóltak és „intézkedtek”. Talán ez is a megfeszítő rejtélyek (vagy a dicsérendő rendezői lelemények?) közé tartozik.

Az viszont, hogy egy mai előadásra szánt passiójáték zene, dal és tánc dolgában meddig „merészkedik”, több tényezőtől is függ. Ezek között fontos a koncepció. Pataki András koreográfusa, *Demcsák Ottó* elsősorban a modern mozgásokra és az akrobatikus elemekre koncentrált, „cselekvő nép” híján más színes táncokra nem is gondolhatott, hiszen csak az együttesben jelen lévő szereplőknek, elsősorban az ördögöknek kínálhatott fel a történéshez illeszthető koreográfiát. Ezt Demcsák jó érzékkel és ízléssel meg is tette. Zene dolgában Szarka Gyula tehetségesen, ihletetten tette a feladatát, még egy kántort (*Dibusz Ferenc*) is „beszervezt”, hogy a népének és a hatásos dobpergések (*Kecskés Tamás, Kecskés János*) mindig a kellő lélektani pillanatban szólaljanak meg.

*Húros Annamária* jelmezei tökéletes útikalauznak bizonyultak: a nézők mindig tudták, hogy hol járnak, jó emberek vagy rossz emberek között, rómaiak vagy zsidó szakrális sálat lobogató farizeusok között, avagy aranysújtásos kaftános főpapok soraiban.

Ha a passiójátékok magyar előképeire vetjük tekintetünket, és ezek sorába helyezzük az Evangélium Színház és a Forrás Színház nemes veretű előadását, nincs szégyenkeznivalója a közös ihletésben és immár közös társulatban munkálkodó együttesnek.

■ PÁRKÁNY LÁSZLÓ



Pataki András rendező nem törekedett új formavilág megteremtésére. A hagyományos irodalmi színpadi eszközöket, instrumentumokat magukkal a játékosokkal mozgattatta és alakította. Űzemi ebédloaszatlokra emlékeztető konstrukciók gördültek a színpadon: templom, istenháza előtti tér, főpapi rezidencia, pilátusi „palota”, Geczemáni-kert, Golgota stb. formálódott az ügyes színpadi fészkelődés nyomán. A rendezői ötlet végül is a lényegre mutatott: a passiójáték nem egy helyszínről ezúttal sem.

A Pataki által választott anyagból hiányzott a humor, a kópéság, hiányoztak azok a szórakoztató elemek, amelyek az idők folyamán beépültek bizonyos passiójátékok szövegébe. Katona Imre eseményfűzése azt a kissé komor játékot kínálta fel, amely nem feszegethette a szenvedéstörténetből fakadó szertartásjáték határait.

A nemesen konzervatív cselekményvezetésbe furcsa módon modern ötleteket is applikált a rendező. Luciper sötét szemüvege, bőrdzsekje, a „sátányok” kültekli útonállókra, majd verőlegényekre emlékeztető mozdulatai, cselekedetei és verbális megnyilvánulásai a mába mutatnak ugyan, de hatásuk – éppen direktés-



olyan szálakat is, amelyek miatt például a párizsi – népi figurákkal fűszerezett – szertartásjátékokat az egyházi főhatóságok betiltották.

Örvedetes, hogy a csíksomlyói históriák, amelyek idővel kiköltöztek a templom falai közül, néha akár a vésztérig is terjeszkedve, a profán szövegek és alakok megformálásakor a legnagyobb tisztelettel adóztak a szenvedéstörténet mindenkorai hitelességének. Voltak szelektív olvasatok, de önkényesek nem, mert az istenkáromlás bűnét egyetlen feldolgozó (rendező, tanár, mediátor stb.) sem vállalhatta. Napjainkban külön elemzés tárgya lehet a passiójáték metamorfózisa, a tisztelettel feszegetett határok felmutatása mint olyan cselekedet, amely az alapeszméből, a tárgyól indul ki, nem pedig a színpadra állító személy önmegvalósításából.

A krisztusi keresztút története akár felolvasva, akár párbeszédbe szedve fél órát vesz igénybe. A színpadi megvalósításra török különböző dúsításokat alkalmaztak: az evangélisták egymástól eltérő véleményeit ütköztették, volt, aki beillesztette játékába a betlehemi népszoká-

*Katona Imre Csíksomlyói magyar passiója* a tizenhét századi, ferences barátok által lejegyzett misztériumokból építette fel színpadi játékának törzsét. A krónikamondó szerepét a játékosba bevont köznép alkotta kórus vette át, amely *Szarka Gyula* – friss Kossuth-díjasunk, a *Ghymes* együttes vezéralakja – által szerzett több tónusú énekeivel lendítette tova a cselekmény több színén játszó történéseit.

A pazar vándortéma az Evangélium Színház és a Forrás Színház közös produkciójában tovább gazdagodott. A zsűfólásig megtelt Duna Palota közönsége hosszan tartó tapsal jutalmazta a passiójáték újdonságát; e játék nem a szenvedéstörténettel ér véget, hanem Krisztus feltámadásának himnikus dalával, amelyet az egész társulat (ördögök, főpapok, Poncius Pilátus, köznép, katonák stb.) ad elő gyönyörű térkompozícióban – középen a feltámadt Krisztussal.

Van egy másik kiemelkedő epizódja a Katona-féle dramatikus leleteknek. Ez pedig a „Júdás-játék”. A korábbi passiójátékok nézői emlékeztetnek rá, a „sátányok” miként veszik rá a



# Slovenská príloha

Stranu zostavila: Hilda Guláčiová-Fabulová

## Pozvanie k nádeji

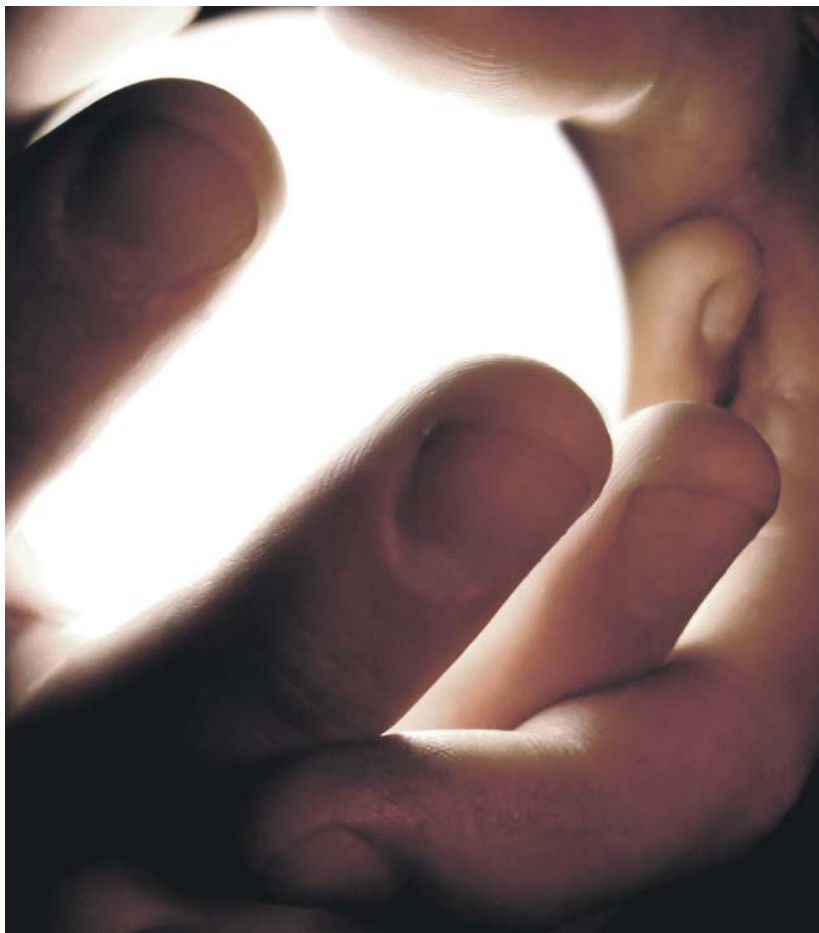
Podľa mnohých výskumov verejnej mienky je slovenské obyvateľstvo dlhodobo značne pesimistické, obáva sa budúcnosti a svoju situáciu hodnotí prevažne negatívne. Tekéto postoje sú, zdá sa, v rozpore s deklarovanými náboženskými postojmi, kde sa až tri štvrtiny ľudí na našom území hlási k viere v Boha. Pesimizmus a bezútesnosť sú pritom prejavy hlboko „nekresťanské“, veď je to práve viera, ktorá dáva človeku radosť, silu a nádej.

V čom teda spočíva moja nádej? Najnovšie výskumy zverejnené v tomto roku naznačujú, že pesimizmus obyvateľstva sa postupne zmiernuje a ľudia začínajú vnímať svoju súčasnú situáciu vyhládky do budúcnosti v pozitívnejšom svetle. A aj keď je miera proklamovanej nespokojnosti v porovnaní s väčšinou európskych krajín u nás stále vysoká, je ten-

to nový trend signálom väčšej nádeje v našej spoločnosti.

Žiadna spoločnosť nemôže dlhodobo žiť v beznádeji a frustrácii, a preto aj ja dúfam, že tak ako sa každoročné s príchodom adventu vlieva do duše veriacého človeka nová nádej, tak je aj väčšia miera optimizmu u nás znamením pozitívnejšieho postoja ľudí nielen k vyhládkam na vlastnú budúcnosť... Dúfam, že silnejšia nádej povedie aj k kultúrnejmu prostrediu i ľudských vzťahov, k pomoci a službe druhým – potrebným, k milosrdenstvu a osobnej zodpovednosti. A napríklad aj k tomu, že v mestách znovu začneme stretávať viac mladých ľudí na prechádzkach so svojimi, deťmi ako so psíkmi a mačkami, ktoré v dnešnej dobe, zdá sa, deti nahrádzajú.

■ IVAN CHORVÁT



## Veľkonočné vyznanie

Už pominul sa pôst  
a čierne šatky matiek  
zbeleli veľkonočnou nádejou.  
Dozneli litánie  
nad tichým hrobom Pána.  
A verné Márie  
s nardovou masťou viery  
kráčajú hmlistým oparom rána.  
Tam v srdciach blikot nádeje  
ich modlitbami hreje.  
A Rabi ticho čaká  
za olivovým stromom života.  
Tam sa s Ním stretávame  
a On sa s nami privíta  
s čerstvou ratolestou pokoja.  
Aj osloví nás po mene  
ako vyznavačov nádeje.  
A pozýva nás do Galileje,  
kde sa s ním živým stretneme.  
Ja klakám s Tomášom  
pod žriedla Jeho rán  
a v slzách vyznávam:  
Môj Boh a Pán!

■ VINCENT BLAŽKO

## Veľkonočná dobrá zvesť

Pán Ježiš povedal: „**Ja som vzkriesenie a život... Kto verí vo Mňa, bude žiť, aj keď umrie...**“ (Ev. Jána 11,25)  
„**Voda, ktorú mu Ja dám, bude v ňom prameňom vody prúdiacej k večnému životu...**“ (Ján 4,14b)

Určite boli sme všetci v takom životnom stave, keď sme niekoho stratili, koho sme milovali, kto stál blízko k nám, kto patrila k nášmu životu. Keď odišiel, keď nás navždy opustil, boli sme zarmútení, zničení. Chýbal nám veľmi. Mali sme pocit, ako keby boli z nás vytrhli jeden kus...

Také podobné city mali aj Mária a Marta, keď umrel ich brat, keď stratili svojho milovaného brata, Lazara. Boli sklamané. Mysleli si, že Pán Ježiš mohol prísť skôr, tak by sa určite nestala táto strašná vec, táto veľká strata s nimi, ktorá sa stala... „Pane, keby si bol býval tu, nebol by mi brat umrel...“ – žaluje, reptá Marta Pánovi Ježišovi. Aj my veľakrát tak cítime, že keby Pán Ježiš a Jeho pomoc by prišli skôr, hádam by sa nestali nezmeniteľné, bolestné veci s nami.

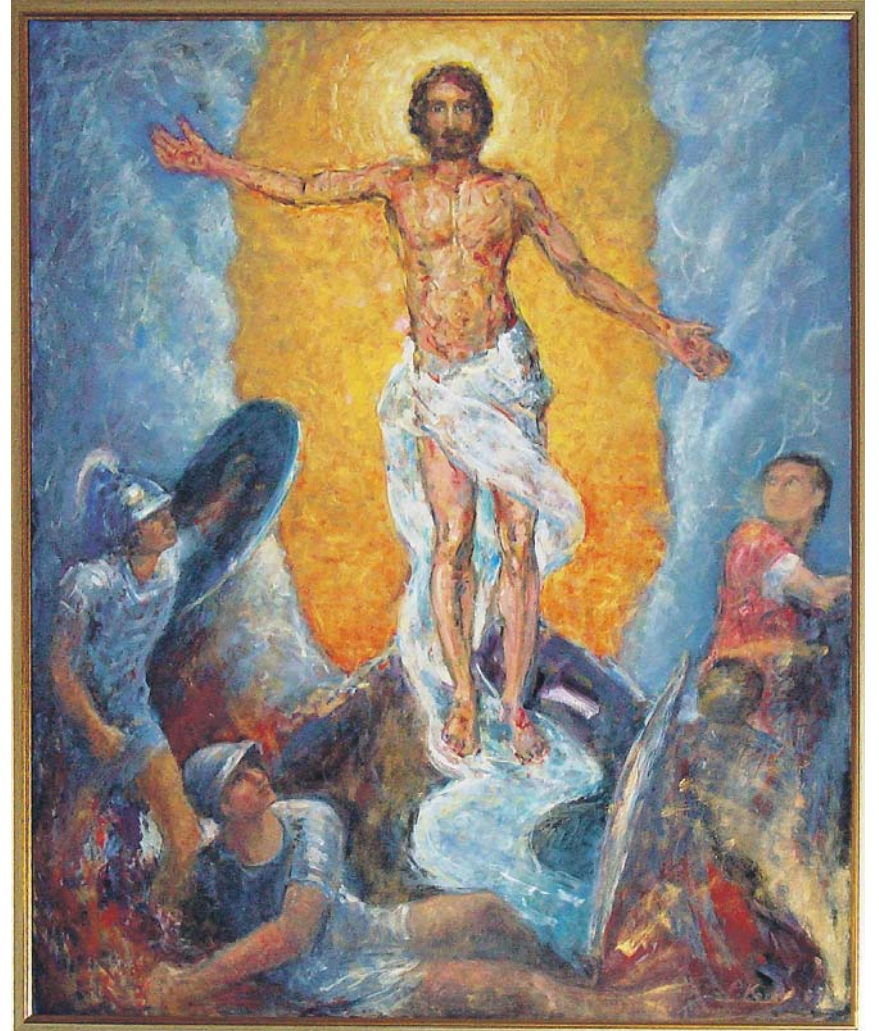
Aj Pánovi učeníci boli po Veľkom Piatku sklamaní. Tak cítili, že stratili všetko: nielen svojho milovaného Majstra, Ježiša Krista, ale aj všetko to, na čo položili svoj celý život. Pán Ježiš umrel a oni stratili všetko, aj nádej, chuť do života.

Ale náš Pán Ježiš neostal v hrobe, „v tretí deň vstal z mŕtvych“, ako to povedal predtým svojim učeníkom a ako o tom svedčíme vo všeobecnej viere kresťanskej. Náš Pán Ježiš zvíťazil nad všetkým: nad hriechami, nad Satanom a nad smrťou. Veľkonočná dobrá zvesť znie: Máme silného, mocného a víťazného Pána. Ten náš Pán chce nám dať, darovať pevnú vieru, dôveru a nádej v ňom a v jeho Slovách. Ako to mohli prežiť aj sestry Mária a Marta, keď Pán Ježiš vzkriesil ich brata, Lazara. Splnili sa Ježišove slová: „**Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo Mňa, bude žiť, aj keď umrie.**“

Náš brat Pavel Korbeľ, ktorý namaloval náš oltárny obraz, Vzkrieseného Pána Ježiša s nalakanými rímskymi vojakmi, chcel by zdôrazniť ten odkaz, že tá „voda večného života“, kto-

rá prúdi od vzkrieseného Pána, vlastne súvisí s Jeho ranami. Čo to znamená? Náš Pán Ježiš prišiel na túto zem za to, aby nás hľadal, spasil, vykúpil a

ja matka musí veľmi milovať, keď k nám poslala svojho jediného syna“, – zamyslel sa náčelník. Po chvíli ukázal na druhý obraz na stene a spýtal



zachránil, skrze Jeho nevinnou smrťou a vzkriesenia. Chce nám ponúknuť piť z prameňa večného života.

„**Lebo tak Boh miloval svet, že svojho Jednorodného Syna dal, aby nezahynul, ale večný život mal každý, kto verí v Neho.**“ (Ján 3,16)

Náčelník jedného afrického kmeňa raz navštívil misionára. Na stene jeho skromne zariadeného bytu viseli dva obrazy. Náčelník na ne chvíľu hľadel a potom sa spýtal „Kto je tá žena?“ Misionár odpovedal: „to je moja matka.“ „Máš aj nejakých súrodencov?“ – vyzvedal náčelník. „Nemám. Som jej jediný syn.“ „A tvoja matka ťa aj tak pustila do sveta, tak ďaleko od seba?“ „Áno, lebo ona miluje aj vás a chce, aby ste aj vy poznali Spasiteľa, ktorý ju, môjho otca, mňa aj iných zachránil a daroval nám večný život.“ „To nás však tvo-

sa: „A toto je čo?“ „To je môj dom, kde som sa narodil a kde býva moja matka“ – odpovedal. „A to si opustil taký krásny dom a prišiel si bývať do takejto chudobnej chatrče?“ „Áno, pretože i ja vás milujem a chcem, aby ste uverili v Ježiša Krista a boli spasení“ – usmial sa láskavo misionár na náčelníka. „Tak to nás veľmi miloval, keď si všetko opustil, aby si prišiel medzi nás biednych ľudí. Ešte omnoho väčšia je láska nášho nebeského Otca, ktorý tak miloval tento náš biedny svet, že vo Svojom Jednorodnom Synovi spravil za nás všetko, aby sme nezahynuli, ale verili v Neho a mali, dostali sme večný život.“

**Prajeme Vám požehnané sviatky Vzkriesenia!**

■ HILDA GULÁČIOVÁ-FABULOVÁ  
farárka Slovenského Evanjelického Cirkevného Zboru v Budapešti

## Život po pôrode...

V brušku tehotnej ženy boli dve bábätká. Prvé sa duhého spýtalo:

– Veríš v živote po pôrode?

– Určite. Niečo po pôrode musí byť. Možno sme tu hlavne preto, aby sme sa pripravili na to, čo bude potom.

– Blbosť, žiadny život po pôrode nie je. Ako by vôbec mohol vyzerat?

– To presne neviem, ale určite tam bude viac svetla, ako tu. Možno budeme behat' po vlastných nohách a jesť pusou.

– To je predsa nezmysel! Behat' sa nedá! A jesť pusou? No to je úplne

smiešne! Živí nás predsa púpočná šnúra. Niečo ti poviem: Život po pôrode je vylúčený-púpočná snúra je už teraz príliš krátka.

– Ba nie, určite niečo bude. Len asi bude všetko trochu inak, než sme tu zvyknutí.

– Ale nikto sa predsa odtiaľ po pôrode nevrátil. Pôrodom život proste končí. A vôbec, život nie je nič, než stiesnenosť v temne.

– No, ja presne neviem, ako to bude po pôrode vyzerat' ale každopádne uvidíme mamu a tá sa o nás postará.

– Mama? Ty veríš na mamu? A kde má ako podľa teba byť?

– No predsa všade okolo nás! V nej a vďaka nej žijeme. Bez nej by sme vôbec neboli.

– Tomu neverím! Žiadnu mamu som nikdy nevidel, takže je jasné, že žiadna nie je.

– No, ale niekedy keď sme potichu, môžeš začuť ako spieva, alebo cítiť, ako hľadá náš svet. Vieš, ja si fakt myslím, že skutočný život nás čaká az potom...

► Neznámy autor



## Elaludtam az istentiszteleten...

Az istentisztelet a szokott rend szerint zajlott. Énekeltek, imádkoztak a hívek, mondták hangosan a hitvallást, majd figyeltek buzgón az igehirdetésre. Egyszer csak különös hang hallatszott. Mi lehet ez? Mintha valaki horkolna... Az egyik asszony riadtan pattant fel a padból: „Jaj, Istenem, ez az én uram!” És máris szaladt fel a karzatra, hogy felébredje szundikáló férjét. Emelegették ugyan a faluban egy darabig az esetet, de senki nem vette a szívére, hiszen ismerték a bácsit. Ő ilyen – ha leül, menten elalszik. Ez valami betegség lehet nála...

Mielőtt megszólnám – így sok év távolából – a bácsit, elgondolko-

dom: vajon én nem aludtam még el az istentiszteleten? Úgy, ahogyan ő, biztosan nem. De úgy, hogy ellankadt a figyelmem, vagy csak testben voltam ott a templomban, de gondolatban, lélekben máshol jártam, vagy teljesen kikapcsoltam – ilyen sajnós előfordult már.

Április hónap igéje juttatta eszembe ezt. „Virraszatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek!” (Mt 26,41) Hiszen azon az éjszakán, amikor Jézus gyöttrődött a Gecsemánékertben, szeretett tanítványait többször is elnyomta az álom. Pont az a három ember, aki a legbensőbb tanítványi körhöz tartozott – Péter, Jakab és János –, aki a megdicsősülés hegyén

saját fülével hallotta Isten kijelentését szent Fiáról, most a kritikus órán nem tud erőt venni magán. És Jézus – függetlenül az ő helyt nem állásuktól – megy tovább a Golgotára vezető úton, és életét adja értük.

Szíven üt az üzenet: mennyire szeret az Úr Jézus! Pedig de sok bűn, bukás, kudarc, rá figyelni nem tudás van az életemben! De sokszor nem tudok virrasztani és imádkozni, amikor pedig nagyon fontos lenne, mert amiről szó van, az nem valami apróság, hanem az üdvösségemről szól. Azt hiszem, ez eszembe jut majd, ha legközelebb „aludni készülök” egy gyülekezeti alkalmon...

■ HULEJ ENIKŐ

## Milyen áldást jelentettek számomra a húsvéti üzenetek?

Hatvan évvel ezelőtt a húsvéti ünnepekre készülve Szenczi Molnár Albert húsvéti prédikációját tanulmányoztam abban a – dr. Incze Gábor szerkesztette – kötetben, amely a jeles lelkész, fordító, nyelvtudós nevét viselte címeként, és 1939-ben jelent meg. Nagy hatással volt rám, sok áldást kaptam általa.

A húsvét ünnepén mint felvidéki magyar menekült örömmel mentem Isten házába, mert csüggedt lelkemnek vigasztalásra volt szüksége. Éreztem, hogy üres az életem, egyedül vagyok. Jövömet is reménytelennek láttam. Vártam a vigasztaló szavakat, megerősítő üzeneteket. Azért imádkoztam a templomba érkezésemkor, hogy Isten adjon vigasztalást igéjével, és nyissa meg füleimet a hallásra. Arra vágytam, hogy megbizonyosodjam arról, hogy a feltámadt Jézus az én élő Megváltóm, aki velem jár, nem hagy el, velem marad mindenkor. Imádkozó szívvel készültem az igehirdetésre.

Felidéződött bennem Szenczi Molnár Albert húsvéti prédikációjának egy részlete: „Mert senki sem ülheti igazán a Húsvéti ünnepet, aki noha a Húsvéti bárányból, a Krisztusból enni akar, de mérges, irigy és háborgó szívet hoz vele a templomba és megolyannal megyen ki is.” Ezért teljes alázattal, bűnbánó szívvel az igehirdetésre fordítottam figyelmemet.

Alapigéje Lk 24,15 volt: „És lón, hogy amint beszélgetének és egymástól kérdezősködének, maga Jézus hozzájuk menván, velük együtt megy vala az úton.” Megértettem, hogy Isten kegyelmének nagy ténye, Krisztus feltámadása újul meg lelki szemem előtt ezen a napon. Ismét Szenczi Molnár figyelmeztető szavai elevekedtek meg előttem: „Ha érzed, hogy a te szíved melegül és kedved jó a gonoszok eltávolítására és a jónak követésére, bizonyos jeled legyen az tenéked, hogy a Krisztus te benned feltámadott.” Tehát húsvét ünnepén már a feltámadott Krisztus üzen nekem, s ezeket az üzeneteket meg kell hallanom.

Az első üzenet: Nem hagylak magatokra benneteket. Ne gondoljátok, hogy engem el lehet temetni. Ne gondoljátok, hogy azzal a lepecsételt kövel minden el van intézve. Ne gondoljátok, hogy az a katona, aki őrizi a sírt, megakadályozhat engem abban, hogy Isten ígéretei beteljesedjenek. Ne gondoljátok, hogy árván és egyedül maradtok. Ne úgy jöjjetek el az én síromtól, mint ahogy egyébként el szoktatok jönni a temetőből. Tö-

röljétek le könnyeiteket, és lássatok meg engem, mert én veletek vagyok, és veletek megyek az úton.

Ezzel kezdődött az igehirdetés. Megértettem, hogy számomra ez a húsvéti ünnep egyik áldott üzenete. Nagy szükségem is volt erre a biztató üzenetre! Jó volt már addig is megtapasztalni, hogy az Úr velem van, de ez az üzenet ezt megerősítette számomra: hozzáad megyek, és veled leszek az úton.

A második üzenet: Jézus velem jön az úton. Életem útját nekem is végig kell járnom. Hogy milyen lesz ez az út, azt előre nem tudhatom. Mindnyájunk számára váltakozó. Egyszer szép sima úton haladunk, máskor töviseken, göröngyökön kell menni. Egyszer felfelé halad az út, máskor lefelé. A terheink is különbözők. Van úgy, hogy gondtalanul, vidáman megyünk, mint akiknek semmi terhük nincsen, máskor meg görnyedezünk a terhek súlya alatt. Van olyan teher is, amely sokkal nehezebb annál, mint amelyet a vállainkon cipelünk. Ez a teher a szívterhe. Milyen nagy teher tud lenni a fájdalom, a szenvedés, a csalódás! Ezeket nem lehet átadni másoknak. Csak egyvalaki tud segíteni: Jézus. Ő az, aki mellénk szegődik, mint az emmausi tanítványok mellé, és biztat bennünket.

Boldog öröm töltött el, hogy az én életutamat sem kell egyedül járnom. Ő velem jön, s az én utam is könnyebb lesz, mert ketten járjuk végig.

Az életúton azonban egyszer minden útítársunk elhagy. Csupán egyetlen társ van, aki végigkísér bennünket, aki mindvégig velünk jöhet, sőt aki az országátáron is átléphet, átsegíthet a vámon, és beléphet velünk az új országba, a mennyeknek országába. Ez Jézus. Ez volt számomra e húsvétnak igazán nagy isteni üzenete: menjek csak bátran az életutamon, mert van egy áldott, isteni útítársam, aki mindvégig együtt jön velem, átsegít a végállomáson is, hogy beléphessek az örökkévalóság új és dicsőséges országába.

Végül a harmadik üzenet: Ti, akik együtt haladtok az életúton, beszélgetsetek egymással a lelkek és az üdvösség dolgairól, beszélgetsetek az Úrról! Az emmausi tanítványok nem haszontalan dolgokról beszélgettek az úton, hanem az Úr nagyságos dolgairól, azokról, amelyek a közeli napokban történtek Jézussal. Milyen jó dolog, ha nemcsak a földi terhek hordozására nézve vagyunk egymásnak útítársai, hanem tudunk

egymással beszélgetni a lélek dolgairól, az üdvösség kérdéseiről! Van-e kedvesebb beszéd, mint mikor az életút egyúttal haladó két vándora beszélget az élet fejedelméről, Jézusról? Arra kaptam ezúttal megbízatást, hogy beszélgessek másokkal is nagy szeretettel Jézusról. Tapasztalni fogom, hogy amikor róla beszélgetek, máris ott van velem, nem megyek egyedül, ott van a szívemben, és betölt mennyei békességgel.

Az üzenetek befogadása elhatározásra készítetett. Úgy menjek tovább az életutamon, hogy ha Isten megajándékoz hívó házastársal, akkor vele is sokat beszélgessek majd órára, sőt leendő gyermekeinkkel is. Ezt az elhatározásomat Isten megáldotta, s ma már három gyermekünkkel és nyolc unokánkkal rendszeresen beszélgetünk az Úr dolgairól. Megtapasztaljuk, hogy így sokkal örömteljesebb, boldogabb az életünk, mert Jézus együtt jön velünk.

Azért is hálát adtam Istennek, hogy nem hagyott magamra bűneimben, nyomorúságomban, hanem olyan szabadítót küldött, aki diadalt vett a halál és a bűn hatalmán. Bizonyossá vált előttem, hogy élő Jézusom van, aki mindig velem lesz, amikor elcsüggedek, amikor életutam göröngyökön és töviseken vezet keresztül, mert ő lesz életem vezére, útmutatója.

Eddig sokszor megtagadtam őt, szgyelltem róla beszélgetni, hálátlan voltam jószágával szemben, de ő nem nézte gyarlóságomat, megmutatta, hogy csak akkor lesz boldog az életem, ha őt birtokolom, ha a szívemben fog lakozni. Arra kértem az én megváltó Uramat, hogy akkor is legyen segítségemre, ha jönnek a kísértések, megpróbáltatások, hogy győzelmes lehessen életem. Kértem, hogy vezéreljen igéjével, hogy az mutassa mindig a helyes irányt.

Kérésem meghallgatásra talált. Ezek a húsvéti üzenetek egyenest tették lelki életemet. Bizonyágtételemet Szenczi Molnár Albert húsvéti kívánságával zárom: „Ez az én Húsvéti kívánságom is a mai ünnepnapon, hogy amiképpen mi mostan nagy számban egybegyűltünk, azonképpen nagy sereggel egymást megláthassuk az utolsó örvendétes, dicsőséges és örökkévaló Húsvét napján. Erre segítsen minket az életnek hercege, az Úr Jézus Krisztus, kinek legyen dicsőret és dicsőség mindörökké.”

Ezt kívánom én is minden húsvétot ünneplő evangélikus testvéremnek! ■ SZENCZI LÁSZLÓ

## A táncos

Fáradtságom ellenére elkapott a blues sajátos lüktetése. A gyerekeknek is tetszett, szépen, hangosan énekeltek velem. Az óvoda tornaszobájában ültünk vagy húszan. Ők a padon, én egy tornaszámolyon. Csütörtök délután volt. Lassan hazafelé indultam majd, nekem is a sokadik óram volt már. A jól ismert gitárakordok közé beillesztettem néhány fortélyt, főképp a magam szórakoztatására.

A dal felénél járhattunk, amikor a szemem sarkából észrevettem, hogy egy kislány hirtelen felugrik. Láttam, hogy nincs baja, talán csak mozdulni szeretne. A többiek tovább fújták, ő eltűnt mögöttem. Sehhol nem tanítják, hogy kell énekelni és gitározni fejelmezni, így békén hagytam, és csak azért fohászokodhattam, nehogy mások is kövessék a példáját. De ők vagy túlságosan fáradtak voltak, vagy nagyon rendesek: mindenki vesztig maradt. Újra belefeledkeztem a húrokba.

Néhány sor után azonban mégis arra lettem figyelmes, hogy egyedül éneklek. Fel-

néztem. Az óvodások tágra nyílt szemekkel néztek mögém. Volt, amelyiknek még a szája is tátva maradt. Folytatva a pengést fordultam én is arra. Mögöttem a kislány táncolt. Gyönyörű, lassú mozdul-

latokkal, forgásokkal, hajlongásokkal követte a zene ritmusát. Színes, hosszú szoknyájában, lobogó kesekeséjével olyan volt, mint egy erdei tündér. Talán észre sem vette, hogy mindenki elhűlve csodálja. A dalnak vége lett. A csend hirtelen szétszakította a varázslatos pillanatot. A gyerekek nem szóltak, én sem tudtam, mit mondjak hirtelenjében. A lányka abahagyta a kerengést, leeresztette a kezét, sóhajtott egy kicsit, és visszaült a helyére.

Olyan volt ez, mint egy imádság. Talán az is volt. Valami titokzatos gyermeki nyelven, amelyet majd néhány év múlva lehet, hogy végleg elfelejt, elmondta azt, amit akkor ott gondolt és érzett. Törékenyen és bensőségesen tárta ki titkait.

Arra gondoltam, hogy lesz egy világ, amelyben éppen az lesz a szép, hogy mindenki a maga nyelvén, a maga eszközeivel imádkozhat, és gyönyörködünk majd egymás imádságában.

Nehézkesen feltápáskodtam a zszámolyról. A következő fél órában menyegzős házat kellett varázsolnom a



tornaszobából. Igazi lakodalmorra készültünk. Arra, ahol a názáreti ács a vízből bort teremtetett, hogy az emberek örömét megtartsa.

■ KOCZOR TAMÁS

## HETI ÚTRAVALÓ

Krisztus mondja: „Halott voltam, de íme élek örökkön-örökké, és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai.” (Jel 1,18)



Húsvét hetében az Útmutató reggeli és ünnepi igéi hirdetik: „Az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt! Dicsérjük az Urat! Halleluja!” (Agenda) Jézusunk feltámadt megigazulásunkra; ő a húsvéti hit Teremtője! „Három ellenség támadt rá egyszerre: halál, bűn és ördög. S íme, mind a három ellenége lábánál hever. E dicső győzelmet ünnepeljük ma. Minden erőnk abban van, ha Krisztus húsvéti győzelmét csakugyan a szívünkre vesszük, és rendíthetetlenül hisszük!” (Luther) „Ez az a nap, mit az Úr szerzett nekünk.” (GyLK 751) Egy fehér ruhás ifjú örömhírt mond: „Ne féljete! A názáreti Jézust keressetek, akit megfeszítettek? Feltámadt, nincsen itt.” (Mk 16,6) „Áldott az Isten, (...) aki nagy irtalmassága szerint újjászült minket élő reménységre Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által.” (1Pt 1,3; LK) A tanúk közül Pál volt az utolsó: „Legutoljára pedig, mint egy torzszülöttnek, megjelent nekem is.” Mi az ő küldetésük? „...prédikálunk, és ti így lettetek hívők.” (1Kor 15,8.11) És mit hirdetnek? „Krisztus legyőzte a halált, és világhosszra hozta az el nem múlt életet az evangélium által.” (2Tim 1,10; LK) A halál legyőzője ezt kérdezi mindenkor tanítványaitól: „Hát nem ezt kellett-e elszenvadnie a Krisztusnak, és így megdicsőülnie?” És „elmagyarázta nekik mindazt, ami az Írásokban róla szólt.” Azok Emmausból visszamenve Jeruzsálembe elbeszéltek a tizenegynek, „ami az úton történt, és hogy miként ismerték fel őt a kenyér megtöréséről” (Lk 24,26.27.35). Pál ezt üzeni minden feltámadást tagadónak: „Ámde Krisztus feltámadt a halottak közül, mint az elhunytak zsengeje.” (1Kor 15,20) Csak ezért mi is feltámadunk: „Mindenkinek a maga rendje szerint: (...) az ő eljövetelekor következnek azok, akik a Krisztuséi.” (1Kor 15,23) Pál az Írás alapján tanítja: „Az első ember, Ádám, élőlényé lett, az utolsó Ádám pedig megelevenítő Lélekké. (...) És amint viseltük a földinek a képét, úgy fogjuk viselni a mennyeknek a képét is.” (1Kor 15,45.49) Pál a titkot is feltárja: „...nem fogunk ugyan mindnyájan elhunyni, de mindnyájan el fogunk változni. Hirtelen egy szempillantás alatt, az utolsó harsonaszóra...” Amikor a halandó halhatatlanságba öltözik, akkor lesz „teljes a diadal a halál fölött.” Ezért: „...hála az Istennek, aki a diadalt adja nekünk a mi Urunk (...) által!” (1Kor 15,51–57) Egy hete történt: „...a mi húsvéti bárányunk, a Krisztus, már megáldoztatott.” Ezért mi ezentúl „a tisztaság és igazság kovásztalanságával” ünnepeljük (1Kor 5,7.8)! „Üdvösség és szabadulás kelyhét veszem, és az Úr nevét éneklek.” (GyLK 750) Pál azt hirdeti, „hogy Jézus Krisztus, aki Dávid utóda, feltámadt a halottak közül.” Igaz beszéd az üdvösség reménysége: „Ha vele együtt haltunk meg, vele együtt fogunk élni is.” (2Tim 2,8.11) Mert: „Élet, halál! Ura ő már, (...) / Száll örömeink: / Miénk az örök élet!” (EÉ 214,3)

■ GARAI ANDRÁS



# NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

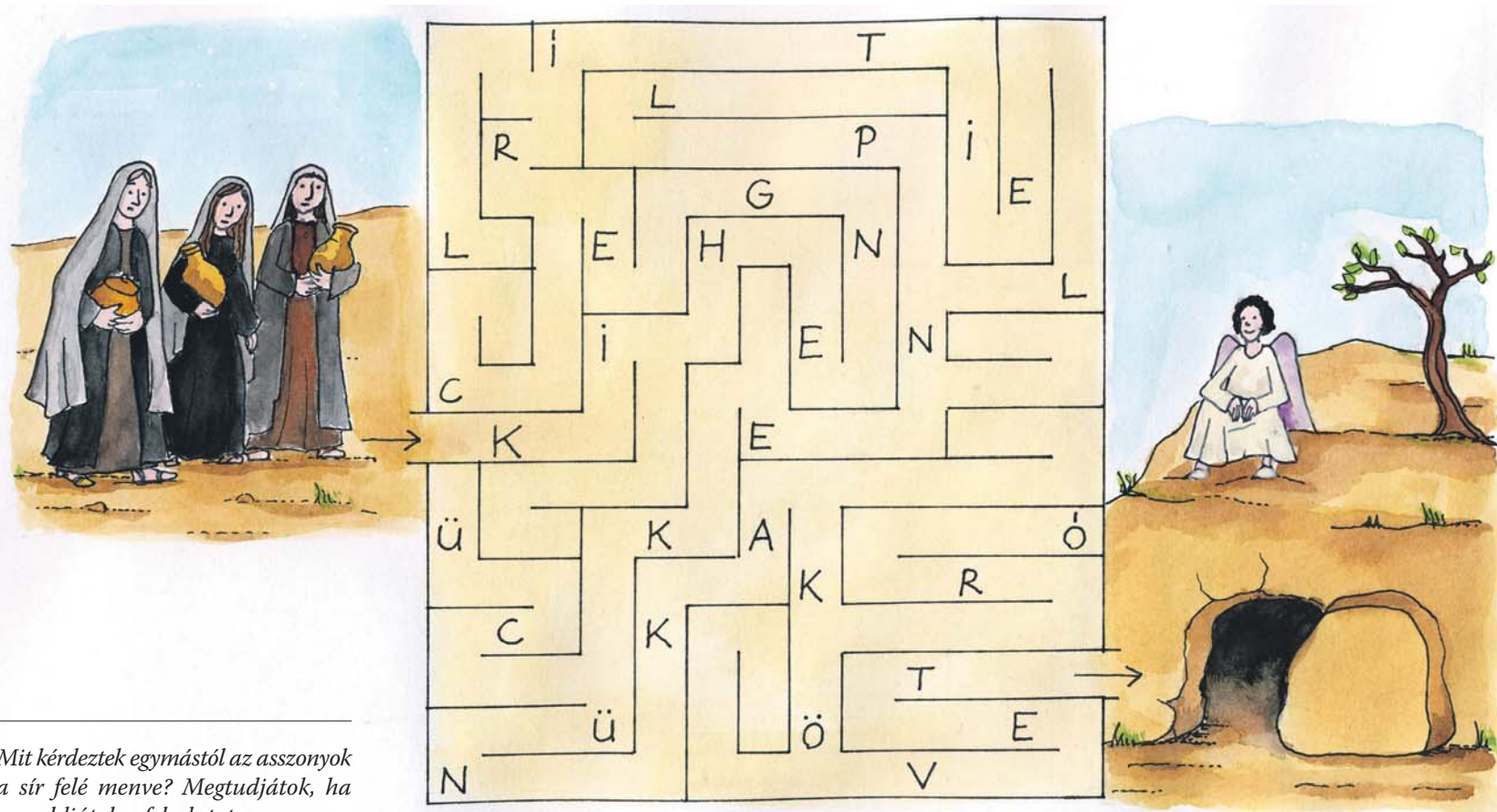
## Húsvéti örömhír

Az ünnep elteltével Mária, Jézus anyja, valamint a magdalai Mária és Salómé korán reggel kiment Jézus sírhöz, hogy illatos kenetekkel megkenje a sietve eltemetett testet. Nagyon aggodtak, mert tudták, gyengék ahhoz, hogy a sírt lezáró követ elhengerítsék.

Amikor odaértek, rémülten látták, hogy a kő nincs a helyén! Azt gondolták, valaki elvitte Jézus testét. Összeszedték a bátorságukat, és bementek a sírboltba. Ott várta őket a következő meglepetés: tényleg nem volt ott Jézus teste, hanem helyette egy fehér ruhába öltözött ifjú ült bent. Az asszonyok szóhoz sem jutottak ijedtükben, amikor az anyagot meglátták. Ő viszont azt mondta nekik:

– Ne féljete! Miért keressitek az élőt a holtak között? A názáreti Jézus nincs itt, feltámadt! Menjete, és mondjátok meg Péternek és a tanítványoknak a jó hírt!

Az asszonyok azon nyomban sarkon fordultak, és elfutottak az örömhírel.



Mit kérdeztek egymástól az asszonyok a sír felé menve? Megtudjátok, ha megoldjátok a feladatot.

RAJZ: JENES KATALIN

## Pillanatképek a gyermeknappal egybekötött országos evangélikus hittanversenyről

Ahogy lapunk múlt heti számában beszámoltunk róla, április 8–9-én Piliscsabán rendezték meg a huszadik országos evangélikus hittanverseny döntőjét és az ezzel egybekötött hatodik országos evangélikus gyermeknapot.

A hétvége a *Mesterségek és foglalkozások a Bibliában* mottó jegyében zajlott – és vonzott több mint félezer résztvevőt.

Az alábbiakban Balogh Imre fotóinak segítségével nyújtunk hangulatjelentést egyházunk legnagyobb gyermekrendezvényéről.



Aradi András nyitóáhítata és készülődés az *Eredendő bűn* című oratóriumra



Hittanverseny – felsős csapatok menete két állomás között



Kifliévő verseny ebéd után...



Eredményhirdetés



Zsákban futás a dombon



A zugattyú készítésének nagy sikere volt



## „Jer, örvendjünk...” Luther Mártonnal!

Reformátorunk áhítatait kapták útravalóul az okleveles presbiterek

► Az evangélikus presbiterkép-zés első, révfülöpi záróalkalmán Gáncs Péter elnök-püspök felhívta az oklevelet nyert választott gyülekezeti tisztviselők figyelmét arra, hogy hetilapunk 13. oldalát tekintsek a jövőben egyfajta fórumlehetőségnek is, és itt folytassák a tapasztalatcserét, az együtt gondolkodást, hogy egymás hite által is erősödjön, szolgálatukat egyre jobban betölthessék.

Ez az ünnepélyes alkalom nem a befejezésről szól, hanem új lehetőséget jelenthet egész egyházunk megújulásában, különös tekintettel a jövő évi általános tisztújításra, hiszen a most végzetekre különösen is számítanak a gyülekezetek a további laikus szolgálatokban. Kaphattak volna-e ehhez „praktikusabb” útravaló ajándékot a sikeres írásbeli vizsgát tett gyakorló presbiterek, mint reformátorunk éppen most újból megjelent áhítatoskönyvét, a *Jer, örvendjünk, keresztyének!* címűt? A

püspök elmondta – fiatalkorára visszaemlékezve –, hogy családjukban minden reggel olvasták Luther prédikációit, ezért jó szívvel ajánlja ezt minden presbiternek.

S e ponton kér szót e sorok írója, hogy az olvasókkal megosztassa felfedezését. Nagy örömmel vettem kézbe a még nyomdászágú kötetet, ám amit a 4. oldalán láttam, az elgondolkoztatott. Itt olvasható a könyv eddigi kiadásainak adatai. Négy kiadás szerepel: az első Győr, 1938, a többi három pedig Budapest, 1990, 1995 és 2011.

Amint hazaértem (a vasúti jegy tanúsága szerint 427 kilométeres útról), azonnal a könyvszekrényhez sittem. Én ugyanis úgy emlékeztem, hogy 1990-ig nagyapám örökségéből egy másik kiadást olvashattam. Ebben D. Kapi Béla 1938. reformáció havi, *Naponként* című ajánló sorai alatt még a következők állnak (de a későbbi kiadásokban már nem): „A második kiadást sokak kérése sürgette. Vajha áldás lehetne sokaknak – Isten dicsőségére! 1944. pünkösd hava. Szabó József lelkész.” A címlapon még ez szerepel: „Harangozó-kiadás. Második kiadás, Győr, 1944.”

Alatta anyai nagyapám saját kezű aláírása (akinek a keresztnévét is örököltem) és lakcíme, végül a számomra oly kedves dátum: 1950. január 1. Attól az évtől kezdtek el nagyszüleim Luther olvasni naponként, amely évben én megszülettem, s haláluk után én olvashattam e kötetből a léleképítő mondatokat 1990 tavaszáig!

Most pedig a legújabb (de valóban a negyedik, nem az ötödik?) kiadással bocsátották útra az (első fecskéknek tekintett) okleveles presbitereket. A folytonosság így is biztosítva van. S a *Heti útravalóba* is bekerülhet innen – immár nyolcadik éve – egy-egy aktuális mondata reformátorunknak, azzal az immár hatvanhét éves, nem titkolt szándékkal, hogy: „Vajha áldás lehetne sokaknak – Isten dicsőségére!”

Hittestvéri üdvözléssel:

■ GARAI ANDRÁS  
nyíregyházi presbiter

A révfülöpi nyitó és záró istentisztelet hanganyagai – Garádi Péter és Gáncs Péter igehirdetéseivel – elérhetőek a [garainyh.hu](http://garainyh.hu) honlapról.

## „...legyen gondod a tanításra”

Tízéves a pápai Gyurácz Ferenc Evangélikus Általános Iskola

► Ünnepi istentiszteletre gyűlt össze virágvasárnap délutánján a pápai gyülekezet és oktatási intézményének 188 diákja, valamint pedagógusok, családtagok. Itt János püspök 2Kor 13,13 alapján hirdette Isten ígését. „Sok gond, megoldhatatlannak tűnő probléma, időnként bizonytalannak látszó jövő ellenére Isten szeretetének műhelye is az iskola. Ahol kisdíjak is eljutnak erre a felismerésre, ott az Isten szeretetének hatalma kivirágzik a szívekben” – hangzott a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkészi vezetője.

pán. Hangzik az ige a templomban, a hittanórákon, és a Lélek munkálkodik közöttünk. Átéljük, hogy jó nekünk itt lennünk, ebben a közösségben” – mondta Polgárdi Sándor esperes, a gyülekezet lelkésze, és utalt a páli figyelmeztetésre: „...legyen gondod a tanításra.” (1Tim 4,13)

Hajdó Ákos, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Országos Irodája Oktatási Osztályának vezetője köszöntőjében Móra Ferencet idézte: „Szeresd a gyereket!” A szeretet erőforrás, e nélkül nincs pedagógia.



Noha az evangélikus egyházköztség 1787 óta tart fenn iskolát Pápán, a Gyurácz Ferenc nevével viselő a legfiatalabb oktatási intézmény a városban – mutatott rá köszöntőbeszédében Szücs Gábor igazgató. Az egy évtizede indult iskola második öt esztendejét az évfordulóra megjelentetett színes évkönyv foglalja össze.

Hatalmas feladatot és felelősséget vállalt a pápai gyülekezet tíz évvel ezelőtt, amikor az intézmény létrehozása mellett döntött. Ám ereje időközben megtöbbszöröződött, miközben hagyományait megőrzi és megbecsüli, nagy elődei emlékét is ébren tartja.

Ahogy Venczel Csaba felügyelő fogalmazott: „Kaptunk annyi erőt és elhivatást, hogy az elegendő volt az újraindításhoz. S az iskola olyan fejlődésen ment át, hogy népszerűsége túlnőtt az épület falain.”

„Hiszem, hogy a jövőben is elmélyült, igényes munka folyik majd Pá-

A Pápai Református Kollégium részéről Kovács Dániel református igazgató lelkész köszöntötte az ünnepelőket, utalva arra, hogy Pápán a két protestáns felekezet szinte elválaszthatatlan volt egymástól, annyi személyes, intézményi és egyházi kapcsolat fűzte őket össze.

Az ünnepségen, amelyet – dr. Áldozó Tamás polgármester és Unger Tamás alpolgármester személyében – Pápa város vezetése is megtisztelt jelenlétével, az iskola diákjai színvonalas műsorral működtek közre. Ezen a délutánon osztották ki a Bráder Sámuel-díjat, amelyet ez évben a 8. osztály legjobb tanulója, Iványi Dávid vehetett át. Az ünnepség végén a résztvevők Gyurácz püspök szobrához vonultak koszorúzásra.

■ P. S.

## TIÉD – párbeszéd a környezettudatos életmódról

A Tradicionális és innovatív értékek tudatosítása és érvényre juttatása a fenntartható közösségi életmód szolgálatában című projekt keretében szervezett meg egy tartalmas eseményekben gazdag rendezvénysorozatot az elmúlt hét végén a Magyarországi Egyházak Ökumenikai Tanácsának (MEÖT) Szociáletikai Bizottsága a Pápai Evangélikus Egyházközszéggel szoros együttműködésben.

A TIÉD „becenevű” projekt jegyében tíz hónapon keresztül összesen tizenkét településen tartanak két-két napos programokat, a pápai az ötödik helyszín volt a sorban. Az itteni eseményeket a rendezvénysorozat koordinátoraként e sorok írója fogta össze.

Az előadásoknak a helyi középiskolai oktatási intézmények – így a Pápai Református Kollégium Gimnáziuma, az Acsády Ignác Szakképző Iskola, a Pápai Gazdasági Szakképző Iskola –, valamint a Gyurácz Ferenc Evangélikus Általános Iskola, illetve az evangélikus gyülekezeti ház adott otthont. A formájukat tekintve kerekasztal-beszélgetések központi kérdése mindenütt az volt: *Milyen felelősségünk van a világegyetemért, amely körülvesz bennünket?*

Kitűnő fejtegetéseket hallgathattak a diákok és a felnőttek Navratil Andrea biológustól, Végh László fizikustól, Béres Tamás evangélikus teológ-

gustól, egyetemi docenstól, Bátovszky János általánosiskola-igazgatótól. A központi kerekasztal-beszélgetésen az erdőgazdálkodás és a fogyasztói szokások helyi kérdéseit vitatták meg a résztvevők: dr. Áldozó Tamás polgármester, Stubán Zoltán, a Bakonyerdő Zrt. erdőművelési és közjóléti osztályának vezetője, Gadó György Pál természetvédelmi szakmérnök és Meizner Tibor, a Bakonyalja Barátai (BAB) Egyesület tagja. Több termékbemutató is színesítette a programot. Fehérvári Károly borász például a Somlói Szent Márton Pincészet kitűnő nedűit mutatta be. A somlói borrend nagymestere címmel kitüntetett nyugalmazott történelemtanár mindemellett beszélt a Somló hegy múltjáról, irodalmi vonatkozásairól is. Feleltébb nagy sikere volt vasárnap a Bogdán Birtok bemutatásának is, Bogdán József idegenvezetésével.

A népművészet ifjú mestere, Bakó Ildikó tojásfestéssel igyekezett megidézni a húsvéti hangulatot, míg a kulturális esteken Gosztola István tolmácsolásában költemények hangzottak el, az Éneklő Szülők Kara és a Bartók Béla Zeneiskola növendékei pedig lenyűgöző hangversennyel örvendeztették meg az érdeklődőket.

A programsorozat Bóna Zoltán MEÖT-főtűkár igehirdetésével zárult.

■ POLGÁRDI SÁNDOR

## Tehetséggondozás, tehetségnevelés evangélikus iskoláinkban

► A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának Oktatási Osztálya április 11–12-én tartotta soron következő intézményvezetői találkozóját Balatonszárszón, az Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban. Ez alkalommal az intézményvezetők az oktatás egyik fontos, kiemelt területét – a tehetséggondozás, tehetségnevelés kérdéseit – járták körül keresztény megközelítésből, a tudományos gondolkodás és a gyakorlat oldaláról. A konferencián részt vettek az iskolalelkészi munkaközösség tagjai is, akik szolgálatuk időszéri kérdéseiről is véleményt cseréltek.

A kétnapos együttléttel Gáncs Péter elnök-püspök köszöntésével és áldó szavaival nyílt meg, majd a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Budapesti Kollégiumát igazgató Károlyfalvi Zsolt 1Tim 4,16 alapján tartott áhítatával kezdődött el. (A rendezők nevében Hajdó Ákos osztályvezető, a találkozó házigazdája köszöntötte a hallgatóságot.)

A konferencia-központi igazgatója, Végh Szabolcs az intézményben zajló átalakításokról tartott rövid tájékoztatót; a korszerűsítés, mely által az épület a fenntartható fejlődést szolgálja, a *Környezet és energia operatív program* keretében elnyert pályázati támogatás révén valósulhat meg.

Ebéd után a Nyugat-békési Egyházmege esperesének lebilincselő előadását hallgathatták meg a résztvevők *A keresztyén nevelés kérdései az ókori egyházatyáknál és ma címmel. Ribár János* előadásából kitűnt, hogy már az őskeresztyénység időszá-

kában is megfogalmazódtak azok az elvek, amelyek markánsan különböztek minden korábbi vallási és filozófiai irányzattól. (Példának okáért az a „forradalmi” felismerés, hogy nincs elrontott élet, mindig van kiút; megbocsátás, felebaráti szeretet – agapé –; Isten színe előtt mindenki egyenlő, stb.) Korunkban újra felértékelődik a keresztyén nevelés, reménységünk alapja a jézusi tanítás. Nem könnyű a gyertya lángját őrizni a viharban, de nem lehetetlen!

*Tehetségpontok és hálózatok* címmel tartott előadást Rajnai Gábor, a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács koordinátora, a Logos Alapítvány kuratóriumának elnöke. A tudomány és a vizsgálatok eredményeit összegezve megállapította, hogy a kreativitás, az innováció iránt igény mutatkozik társadalmi szinten. Vázolta azt a programot, melynek segítségével – állami, társadalmi, gazdasági szervezetek összefogásának eredményeképpen – tehetségbarát társadalom alakulhat ki.

Bakay Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház cigánymissziói referense öt éve szolgál ezen a területen. Gondolatébresztő előadásában egyebek mellett szólt a cigányság égető problémáiról, az egyházi szerepvállalásról, az integráció nehézségeiről és a segítség módszereiről.

A gyakorlat oldaláról vizsgálta a tehetséggondozás lehetőségeit Kézdy Edit, a Deák Téri Evangélikus Gimnázium igazgatója, aki a tehetséggondozás kulcsának a lelkes, jó tanárt tartja. Szavait mintegy igazolta a gimnázium *TükörSzín* színjáték köré: a Deák tériek nagy sikerrel mutatták be *Kerényi Ferenc Júlia* című egyfelvonásos drámáját. (A darab Szendrey Júlia visszaemlékezése nyomán idézi meg Petőfivel való kapcsolatát.)

A csütörtök este Lampért Gábor siófoki lelkész Ez 34,4.14 alapján tartott áhítatával zárult.

Másnap reggel a Pesterzsébeti Pedagógiai Intézet igazgatóhelyettese, Szekeres Lászlóné mutatta be, milyen – intézményi szintű, illetve az intézet szervezésében működő – eredményes tehetséggondozó programok működnek a kerület óvodáiban és általános iskoláiban. Az előadás nemcsak elméleti, de sok gyakorlati segítséget is nyújtott az érdeklődőknek.

Ónodi Szabolcs, a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium igazgatója az Arany János tehetséggondozó program fontosságáról, az elmúlt tíz év eredményeiről, tapasztalatairól számolt be. Hogy a program miként valósul meg a gyakorlatban, arról a résztvevők már az iskolában, Bonyhádon is szerezhetek tapasztalatokat, konferenciák, szaktárgyi versenyek, a *Szellemi zsendülés* elnevezésű programsorozat stb. keretében.

A szakmai program lezárásaként az intézményvezetők az oktatási osztály vezetőjének és szakreferenseinek irányításával szekcióüléseken (óvoda, általános iskola, középiskola) kaptak tájékoztatást időszéri kérdésekről.

A konferenciát úrvacsorás istentisztelet zárta Ribár János esperes szolgálatával. A találkozó résztvevői a Mt 5,13–16 alapján tartott igehirdetés üzenetével *„Ti vagytok az élet sója... a világ világossága”* és a tanácskozás nyújtotta szellemi-szakmai munícióval ellátva kívántak egymásnak jó utat, eredményes tanévzárást. Jézus tanítása hittel, felelősséggel vállalt szolgálatra küld el mindenkit.

■ JANCSÓ KÁLMÁNNÉ – VALENTÍNYI ERIKA



## HIRDETÉS

**Meghosszabbított jelentkezési határidő az Evangélikus Hittudományi Egyetem graduális képzéseire**

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) felvételt hirdet valamennyi szakára a 2011/2012-es tanévre.

A képzés lehetőségei a következők:

A) Nappali tagozaton *teológus-lelkész osztatlan mesterszakon* a lelkész szolgálatra felkészítő teológiai tanulmányok. A tanulmányi idő 12 félév.

B) Nappali és levelező tagozaton *bachelor (BA) szintű katekétá-lelképítő munkatárs alapszak*. A tanulmányi idő 6 félév.

C) Nappali tagozaton *bachelor (BA) szintű kántor alapszak*. A tanulmányi idő 6 félév.

D) Nappali és levelező tagozaton *master (MA) szintű hittanár-nevelő tanár mesterszak*. A tanulmányi idő 5 félév.

E) Nappali és levelező tagozaton *master (MA) szintű teológus mesterszak* bibliikum vagy szociáletika szakiránnyal. A tanulmányi idő 4 félév.

Jelentkezési határidő: 2011. május 31.

A felvételi alkalmassági vizsga időpontja: 2011. július 4–5.

Részletes felvilágosítás és jelentkezési lap az EHE Rektori Hivatalában kérhető (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3., tel.: 1/469-1051 vagy 20/824-9263, e-mail: teologia@lutheran.hu), illetve letölthető az EHE honlapjáról: <http://teol.lutheran.hu> > Felvételizőknek.

**Istentiszteleti rend • 2011. április 24.**

Húsvét ünnepe. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Mk 16,1–8; 1Kor 5,6–8.

Alapige: Zsolt 118,13–24. Énekek: 215., 216.

I., Bécsi kapu tér de. 5. (hajnali, úrv.) Balicza Iván; de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Bence Imre; II., Hűvösvölgyi út 193., Félé de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. (úrv.) Sztojanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. (úrv.) Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38. de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 5. (hajnali, úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; de. 11. (gyermek-istentisztelet) Cselovszky Ferenc; du. 6. (orgonazenés áhítat) Smidéliusz Gábor; VII., Városligeti fasor 17. de. 5. (hajnali) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; IX., Gát u. 2. (katolikus templom) de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; du. 6. (vespera) Koczor Tamás, liturgus; Muntag Lőrinc; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 5. (hajnali, úrv.) Benkóczy Péter; de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; Kerepesi út 69. de. 8. (úrv.) Tamásy Tamás; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. fél 11. (úrv.) dr. Joób Máté; de. fél 11. (gyermek-istentisztelet) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. (úrv.) dr. Blázy Árpád; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Bence Imre; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 5. (hajnali, úrv.) Keczkó Pál; de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; XIII., Frangepán u. 41. (református templom) de. 8. (úrv.) Grendorf Péter; Zugló, XIV., Lócsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; XIV., Gyarmat u. 14. de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamás; Pestújhely, XV., Templom tér de. fél 5. (hajnali, úrv.) Szabó B. András; de. 10. (úrv.) Kendeh K. Péter; Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom) de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. (úrv., gyermekek húsvétja) Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. 5. (hajnali, úrv.) Vető István; de. fél 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. (úrv.) Szirmai Zoltán; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. (úrv.) dr. Bácskai Károly; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. (úrv.) dr. Bácskai Károly; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; Budaoérs, Szabadság út 75. de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. (úrv.) Véghegyi Antal.

**Istentiszteleti rend • 2011. április 25.**

Húsvét 2. napja. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Lk 24,13–35; ApCsel 10,34–43.

Alapige: Zsolt 116,8–10. Énekek: 221., 259.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bolba Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Balicza Iván; II., Hűvösvölgyi út 193., Félé de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Missura Tibor; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. (úrv.) Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38. de. 10. (úrv.) dr. Solymár Mária; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Pelikán András; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Szabó Bertalan; IX., Gát u. 2. (katolikus templom) de. 11. (úrv.) Véghegyi Antal; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. (úrv.) dr. Joób Máté; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Balicza Iván; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; Zugló, XIV., Lócsei út 32. de. 11. (úrv.) Laszli Beáta; XIV., Gyarmat u. 14. de. fél 10. Laszli Beáta; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom) de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. (úrv.) Bakay Beatrix; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. (úrv.) Vető István; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. (úrv.) Vető István; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. (úrv.) dr. Bácskai Károly; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. (úrv.) dr. Bácskai Károly; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. (úrv.) Győri Gábor; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. (úrv.) Győri Gábor; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrv.) Kertész Géza; Budaoérs, Szabadság út 75. de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. dr. Lackner Pál; Solymár (református templom) de. 10. (úrv.) Fodor Viktor.

Összeállította: BODA ZSUZSA

# Nyolcvan éve hunyt el Baldauf Gusztáv

► **Baldauf Gusztáv lelkész 1917-től egészen 1931. április 21-én bekövetkezett haláláig szolgált a pécsi evangélikus gyülekezetben. Ő teremtette meg az alapjait az utóbb róla elnevezett szeretetotthonnak, amely az elmúlt esztendőben Pécsről Pogányba költözött. Az országos egyház fenntartásában lévő új épületet – mint arról annak idején beszámoltunk – 2010. október 16-án szentelte fel a Magyarországi Evangélikus Egyház akkori elnök-püspöke, Ittész János. A modern, európai színvonalú otthon és az ehhez szervesen kapcsolódó gyógyszer-tár, illetve orvosi rendelő felszentelésének ünnepén jelen volt és felszólalt az időseket gondozó intézmény névadójának unokája, Bejte András is. Baldauf Gusztáv halálának évfordulóján most az általa elmondott beszéd szerkesztett változatával emlékezünk a pécsiek szerett lelkiasztórára.**

Ki is volt valójában Baldauf Gusztáv evangélikus lelkész, mi az, ami a nevét halva a mai napig megmozgatta az emberek lelkét, szívéért Pécssett, evangélikus és nem evangélikus körökben egyaránt? Miért övezi emléket ez a szeretet, megtiszteltetés, megbecsülés mind a mai napig?

Kérem, engedjék meg, hogy életéről néhány szót szóljak. 1878. február 3-án született Németújváron, ami ma Ausztriához tartozik, Güssingnek hívják, és Rábafezestől csak néhány kilométerre található. Édesapja pék volt. Az apai örökségben megtalált, 1712-ig visszamenő, német nyelvű, szép gótikus betűkkel írt anyakönyvi kivonatokat szerint a családban szinte kizárólag evangélikus papok, illetve pékek, falusi ügyvédek voltak a felmenők.

Baldauf Gusztáv az elemi iskolát Németújváron, a gimnáziumot Pápán végezte, ott érettségizett 1896-ban, majd Sopronban végezte a teológiát. Rövid ideig jogi és teológiai tanulmányokat folytatott Németországban a greifswaldi császári porosz, illetve a rostocoki egyetemen. Sopronban avatták lelkésszé 1900. szeptember 23-án.

Segédlelkészként Pakson, Vadosfán, Pápán szolgált. Már 1902-ben püspöki titkári munkát is végzett. Parókus lelkészként 1902-ben Magyarbólyban kezdett dolgozni, 1905-ig volt itt. Személyes látogatásomkor örömmel fedeztem fel arcképét azon a tablón, amely az imaházban található, s amelyen az ott szolgáló lelkészek fényképei láthatók a kezdetektől.

Nagyapám Magyarbólyban született egyetlen fia, édesapám, néhai dr. Bejte Tibor (1904–1966) pécsi főszolgabíró volt, a pécsi városi előljáróság vezetője egy osztályt. Ebbéli beosztásában jó példát kellett mutatnia a németes családnév magyarosítását illetően, innen a Bejte név. Mint kiderült, ez a név szintén Németújvárról származik.

Nagyapám másik unokája, a bátyám hetvenkét éves, ő az egyesült államokbeli Orlando-ban él. Lányom, Bejte Dóra huszonöt éves, itt van velem, ő lesz Magyarországon a Baldauf „örökös”.

Baldauf Gusztáv Magyarbóly után 1905-től 1917-ig Pápán, Szombathegyen volt Gyurácz Ferenc püspök titkára, egészen annak nyugállományba vonulásáig. A püspök írásban mondtott köszönetet nagyapám titkári munkájáért, ezt az iratot megtaláltam.

1917. április 22-étől haláláig, 1931. április 21-ig nagyapám pécsi evangélikus lelkész volt. Energikusan látott munkához. Egyszerre szervezett, újított, mélyítette a hitéletet és szilárdította gyülekezete tagjainak egyházhűségét. Melegszívű, együtt érző, kiváló lelkiasztor volt, akinek az emberek elpanaszolhatták bánatukat. Mindenkihez volt egy jó szava, korra, nemre, származásra való tekintet nélkül. Ezt – mostani kifejezéssel élve – „nem munkaköri kötelességből” tette, hanem mert ilyen ember volt; Isten szolgája... Sokat, maradandót alkotott, híveinek szeretete, hűségese ragaszkodása, megbecsülése és áldása kísérte és kíséri emlékét mind a

mai napig. Egy korábbi, a Kossuth rádióban elhangzott rádióriport szerint mai szemmel nézve „menedzser típusú” pap volt, aki bálókat, jótékonyági és egyéb összejöveteleket is szervezett, hogy az azokból befolyt pénz – egy alapítványon keresztül – a gyülekezet kiadásaira, beruházásokra fordíthassa.

Egy alkalommal Budapestről jóval utaztak Paksra a feleségével, az 1966-ban elhunyt Tomka Gizellával. A hajó elsüllyedt, sokan odavesztek, de ők túlélték a katasztrófát. Baldauf Gusztáv hálából megfogadta, hogy létrehoz egy idős, elesett embereket gondozó szeretetotthont. Ez később az alapítványból valósult meg, és az intézmény – Baldauf halála után – az ő nevét vette fel.

Az otthonban tett egyik látogatásom alkalmával találkoztam egy idős hölgygel, aki már a kilencvenedik életévén is túl volt. Ő mesélte, hogy kilencéves korában kapott egy dedikált mesekönyvet a nagyapától, s ezt a könyvet a sírba is magával viszi.

Nagyapám már Pápán, a parókián is külön szobát tartott fenn használt ruhák gyűjtésére, s kérte híveit, hogy ha az utcán rászoruló gyermeket vagy öreget látnak, küldjék hozzá, majd ő felruhazza őket.

Szinte azon a napon halt meg – egy betegség következtében, váratlanul, ötvennégy évesen, ereje teljében –, amikor tízennégy évvel korábban Pécssett lelkész lett. A pécsi temetőben lévő sírját rendbe hoztuk. Örömmel tölt el, hogy mindig találunk virágot rajta. (Ugyanitt van eltemetve özvegye és édesapám is.)

Szeretnék itt az otthonban egy kis emlékhelyet, egy sarkot, esetleg egy tablót létrehozni nagyapám emlékére. Magam is sok dokumentummal – bizonyítványok, lelkézi kinevezés, újságcikk, gyászjelentés, levelek stb. – rendelkezem, de köszönettel vennék másoktól is bármilyen tárgyi vagy írásos emléket. Szintén szeretnék munkásságáról, életéről egy összefoglaló életrajzi anyagot készíteni, ezúton is tisztelettel kérem a nyilvánosság segítségét az adatgyűjtéshez.

■ BEJTE (BALDAUF) ANDRÁS

## Lélekben már egyek vagyunk

Kedves meghívásnak tettünk eleget – Smidéliusz Zoltán lelkész és e sorok írója –, amikor április 6-án részt vettünk Tatrangon a Brassói Evangélikus Egyházmegye lelkészgyűlésén. Székely Levente, a vendéglátó – egyben az egyik legnagyobb romániai magyar evangélikus – gyülekezet lelkésze és felesége, Melinda szinte évtizedek óta barátaink, akikkel hol Balatonszárszón, hol Surdon, hol gyülekezet kirándulásunk végállomásán, hol pedig – mint ez alkalommal – a hétfalusi csángók és a környék lelkészei között találkozunk.

Egy nappal a hivatalos találkozó előtt érkeztünk, egyrészt hogy kipihenjük az autóval megtett közel ezer kilométer fázisainkat, másrészt hogy megismerkedjünk a háromfalusi élet mai örömeivel, feladataival. Tatrang, Zajzon, Pürkerec olyan faluk, ahol kitapinthatók a 21. század égető feszültségei – évszázados hagyományok értékei és a nyomozható szükségességek egyaránt, és teljes odaadással szolgálhat lelkész, igazgatónő és polgármester, hogy megoldáso-

kat találjon, jó irányokat és példát mutasson. Hitben, gazdálkodásban, szervezésben elől járnak, törekedve arra, hogy legyőzzék a válság okozta nehézségeket.

A gyűlés reggelén sorra érkeztek a többnyire régen látott vagy ismeretlen fiatalok és idősebbek; némelyekkel próbáltuk megkezdeni a beszélgetést, másokkal ott folytattuk, ahol jó néhány éve abbahagytuk. Kezdőáhitatom igéje Kol 2,13 volt: „Isten Krisztussal együtt életre keltett, megbocsátva nekünk minden vétünköt”, így járhatjuk böjti utunkat a feltámadott Jézus örömeivel.

A perikópa következő vasárnapi igéjét Kunos Lajos hozta elénk, alapos homiletikai előkészítéssel, majd bemutattuk gyülekezeteinket, ahol huszonkilenc éve dolgozunk, és reméljük, hogy munkánk nem hiábavaló az Úrban. Smidéliusz Zoltán a magyarországi evangélikus egyház múltjáról, jelenéről és jövőjéről igyekezett őszintén beszélni s a kérdezőknek válaszolni. Testvérként felhívhattunk egymásra, és örömmel hallgattuk a Piliscsa-

bára, az országos hittanversenyre való lelkes készülődés híreit.

Zelenák József esperes a Brassói Egyházmegye aktuális ügyeiről tájékoztatott, és barátsággal köszöntött, emlékezve a lelkésztoábbképzés magyarországi alkalmaira.

Somogy-Zalából ugyan csak ketten voltunk, de otthon éreztük magunkat az ige boncolgatásában, éneklésben, imádságban, úgy, mint egy itthoni lelkézi munkaközösségi ülésen.

A tatrangiai kiadós ebéde után újabb testvéri beszélgetés kezdődött, illetve folytatódott a papi lakban azokkal, akik családjukkal készülnek augusztusban Surdra látogatni.

Lélekben teljesen egyek voltunk, örömmel hallgattuk a helyi izes, szépen megőrzött magyar nyelvét. Szívünkben őrizzük a tőlünk távol szolgáló, de hozzánk tartozó testvéreinket, akikkel összeköti a történelem, a hit, a hazaszeretet s legfőképp a feltámadott Jézus.

■ SMIDÉLIUSZ ÉVA DROBINA ERZSÉBET lelkész (Surd)



# Száznyolcvanezer református százalék

Mivel református testvéregyházunk idei 1%-os kampányának kiöltői úgy döntöttek, hogy formabontó módon hívják fel a figyelmet az adófelajánlási rendszer bürokratikus volta, nem csoda, hogy a média foglalkozott is a tévéreklámmal. Különösen az után, hogy az egyház egyik püspöke nyíltan bírálta annak üzenetét. Szerinte ugyanis a tévéreklám egyáltalán nem hozza meg az emberek kedvét arra, hogy személyi jövedelemadójuk egyháznak felajánlható 1%-át ténylegesen a református felekezet részére juttassák el. A szokatlan képi világot felvontató hirdetés azonban kétségkívül hatásos, a kérdés már csak az, hogy a kívánt hatást fogja-e elérni...

A félperces, illetve rendezői változatában másfél perces reklámfilm sötét, falanszterszerű világot vetít elénk, amelyben a rosszul működő bürokratikus gépezet kényekedvőtől függ, hogy a felajánlott adószázalékok végül eljutnak-e a címzetthez. Az üzenet egyértelmű: a jelen rendszer felesleges terhet rak az állampolgárokra. Miután a hívó emberek általában minden évben saját egyházukat támogatják, így – a külföldön jól bevált egyszeri nyilatkozattétel helyett – felesleges tortúra erről minden adóbevalláskor külön rendelkezni.

Természetesen a reklámfilm nem alkalmas a megoldás bemutatására,

## EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ



Rovatgazda: Nagy Bence

de az azt támogató weboldal (<http://www.reformatus.hu/egyszazalek/>) tetszetős infografikán teszi nyilvánvalóvá, hogy a parlamenti választásokat analógiaként használó elképzelés mennyivel használhatóbb, életszerűbb lenne. Ám ha már a jelenlegi módszert kell szeretni, az említettek túl a ma már kihagyhatatlan facebookos rajongói oldal és ügyes mobiltelefonos alkalmazások segítenek abban, hogy könnyű legyen

bá a napi igéket is nyomon lehet követni rajtuk. Az ötletgazdák szándéka így mutatja azt az irányt, amelyet kutatásaik alapján célul tűztek ki: nem a templomba járókat kell megcélozni, akik vélhetően amúgy is egyházuk javát keresik, hanem azokat, akik nem kötődnek szorosan felekezetükhöz. Ha láttatható velük, hogy ezzel társadalmilag hasznos szolgálatot támogatnak, sikerrel lehet megnyerni őket. A felmérések szerint ezt a többnyire jól kereső, 25 és 60 év közötti réteget legjobban az interneten lehet elérni, így nem csoda, hogy bár a médiafigyelmet a reklámfilm váltotta ki, a kampány során a reformátusok mégis többet költenek az on-line megjelenésre.

Az elmúlt öt évben a Magyarországi Református Egyház mintegy 47%-kal növelte azok számát, akik személyi jövedelemadójuk 1%-át nekik ajánlották fel. Jelenleg csak találgatni lehet, hogy idén felülmúlják-e a tavalyi száznyolcvanezeres számot. Akkor majd eldől, hogy a rendhagyó stratégia csak a címlapokra kerüléshez volt-e elég, vagy valóban elérte célját, és többeket ösztönzött az 1% felajánlására. Annyit azonban biztosan látni lehet, hogy 2011-ben a Facebook és a mobilalkalmazások is nélkülözhetetlen elemmé kezdenek válni.

■ NAGY BENCE



KEPÖCKA A REKLÁMFILMBŐL

a református egyházat megjelölni kedvezményezettként.

Az iPad táblagépekre, iPhone-ra vagy az androidos telefonokra készült programok nemcsak az 1%-os kampánnyal kapcsolatban igazítanak el, de a [reformatus.hu](http://www.reformatus.hu) oldal híreit, továb-

## EVÉL & LEVÉL

### Pontosítás egy olvasóm kérésére

Az *Evangelikus Élet* 2011. április 10-i számában olvasható, „Nélkülem semmit...” című írásom egy hívó evangélikus asszony igaz története. Cikkemben azonban nem a valódi nevén szerepeltettem, fiktív nevét a foglalkozása kényszerítette.

A történet főszereplője őszinte bűnfelismerésre, bocsánatkérésre jutott. Is-ten meghallgatta és meggyógyítja őt. Meg sem fordult a fejemben, hogy az általam kitalált név egy olvasónknak is neve! Most azonban, hogy ezt Öntől megtudtam, őszintén sajnálom a véletlen egybeesést, és bocsánatot kérek.

KLUCSIK VERONIKA (Budapest)

### HIRDETÉS

A **Gabonamag Alapítvány** köszöni Önöknek, hogy a 2010. évben felajánlott személyi jövedelemadó egy százalékából rendelkeztek javunkra. A befolyt összeget gyermekvédelmi intézményekben tartott foglalkozásokra, gyermekek nyári táboroztatására használjuk fel. Aki teheti, segítse szolgálatunkat továbbra is.

**Gabonamag Alapítvány • Adószám: 19635710-1-43 • [www.gabonamag.hu](http://www.gabonamag.hu)**

### HIRDETÉS

### Názáret a Mátrában

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület Názáret-templomában (Mát-raszentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7-9.) májustól szeptember végéig minden vasárnap fél 12-kor istentiszteletet tartunk. A szezonnyitó istentisztelet május 1-jén fél 12-kor kezdődik.

Szeretettel hirdetjük, hogy szálláshelyek (ifjúsági csoportok és családok számára is) korlátozott számban még leköthetők. Jelentkezés: *Herzog Csaba* lelkésznel (20/824-5536).

### HIRDETÉS

### Ne csüggedjünk!

Húsvétnak, Krisztus feltámadása ünnepének bátorító üzenete ma is ez: „*Ne csüggedjünk, mert ha külső emberünk megromol is, belső emberünk megújul napról napra.*” (2Kor 4,19) Ezt hirdeti az Ökumenikus Tanulmányi Központ zárandokútja (szeptember 7-15., 8 éjszaka, 9 nap) ebben az évben is. A Szentföldre induló, Krisztus nyomába szegődő csoportba még lehet jelentkezni. További részletekről tájékoztatás kapható az ÖTK-nál (1114 Budapest, Bocskai út 15. III. 3.; tel.: 1/466-4790; e-mail: [tanulmanyikozpont@gmail.com](mailto:tanulmanyikozpont@gmail.com)) és Gimesi Zsuzsa szervező lelkésznel (70/508-7624; e-mail: [ssngms@citromail.hu](mailto:ssngms@citromail.hu)).

### HIRDETÉS

**NEHÉZSÉGET OKOZ A VÁSÁRLÁS? NEM LÁTJA A TERMÉKEK ÁRÁT?**

**ÓVJA ÉLESLÁTÁSÁT!**

**PRÓBÁLJA KI AZ OCUVITE® LUTEIN FORTE ÉTREND-KIEGÉSZÍTŐT**

Most lehetősége van kipróbálni az OcuVite Lutein forte étrend-kiegészítőt! Vágja ki ezt a szövegrészt és küldje be nevével, címével ellátott borítékba! Postafordultával küldjük az ajándék termékintát! A borítékra kérjük tüntesse fele, hogy „OcuVite minta”!

Címünk: Chauvin Ankerpharm Képviselet: 2040 Budaörs, Szabadság u. 117/a

A játék az OcuVite bónusz-programban már résztvevőkre nem vonatkozik! Adatvédelem: Az 1995. évi CXIX. Törvény értelmében személyes adatait csak arra használjuk, hogy az ajándék dobozt elküldjük Önnek. Az akció visszavonásig érvényes.

### HIRDETÉS

### A 2011. évi missziói pályázat nyertesei

Ambrózfalva 40 000 Ft (gyülekezeti újság); Albertirsa (Irsa) 40 000 Ft (missziói nap); Bakonytamási 30 000 Ft (családi, megyei missziói nap); Balatonboglár 60 000 Ft (evangelizációs-lelkigondozói sátor a strandon); Békéscsaba (kórházmisszió) 30 000 Ft (bábozás a kórházban); Beled 40 000 Ft (szeretetvendégség-sorozat); Bénye 40 000 Ft (gyülekezeti újság); Borsod-Hevesi Egyházmegye 40 000 Ft (megyei missziói csendesnap); Boba 35 000 Ft (gyülekezeti nap); Bokod 40 000 Ft (missziói hétvége); Bőny 35 000 Ft (részvétel a piliscsabai missziói konferencián); Budapest-Budavár 40 000 Ft (pünkösdi evangelizációs fesztivál); Budapest-Csillaghegy 30 000 Ft (bibliodramatikus tábor); Budapest-Ferencváros 40 000 Ft (lelkipásztori körlevél); Budapest-Kelenföld 40 000 Ft (gyülekezeti hétvége); Budapest-Pesterzsébet 80 000 Ft (missziói evangelizáció); Budapest-Pesthidegkút 60 000 Ft (CD-kiadás); Budapest-Rákoskeresztúr 40 000 Ft (gyülekezeti újság); Budapest-Újpest 30 000 Ft (szavalóverseny); Budai Egyházmegye 30 000 Ft (mentálhigiénés szolgálat); Budaörs 80 000 Ft (testvér-gyülekezeti program – Sajógyömör); Bük 30 000 Ft (gyülekezeti nap); Celldömölk-Alsóság 35 000 Ft (csendes hétvége, buszos misszió); Csákvár 35 000 Ft (társgyülekezeti nap); Csorvás 30 000 Ft (missziói nap); Dunaújváros 50 000 Ft (missziói est a városnak); Egyházszervező 30 000 Ft (gyülekezeti újság); Fejér-Komáromi Egyházmegye 50 000 Ft (megyei csendesnap); Felsőpetényi 40 000 Ft (gyülekezeti újság); Gerendás 30 000 Ft (missziói nap); Gyón 40 000 Ft (gyülekezeti nap); Győr-Mosoni Egyházmegye 70 000 Ft (házashétvége); Győrszemere 50 000 Ft (missziós nap); Győrújbarát 40 000 Ft (missziós nap); Hatvan 50 000 Ft (hírlevél); Hódmezővásárhely 40 000 Ft (hálaadó-missziói nap); Kajárpéc 50 000 Ft (családos táncbázis); Kecskemét 45 000 Ft (családi missziói nap); Kisapostag 50 000 Ft (családos hétvége); Kőszeg 60 000 Ft (családos tábor); Kővágóörs 50 000 Ft (adventi alkalmak); Lébény 80 000 Ft (projektor); Lucfalva 60 000 Ft (zenés evangelizáció); Maglód 40 000 Ft (gyülekezeti nap); Mencshely 25 000 Ft (gyülekezeti lelki könyvtár); Miskolc-Belváros 60 000 Ft (Alpha kurzus és weblap); Monor 40 000 Ft (beszélgetéssorozat); Nagykanizsa 70 000 Ft (gyülekezeti nap); Nagytarcsa 40 000 Ft (gyülekezeti újság); Nádasd 30 000 Ft (gyülekezeti újság); Nemescső 40 000 Ft (gyülekezeti missziói nap); Nyíregyháza (Luther tér) 70 000 Ft (családi missziói nap); Nyírtelek 70 000 Ft (útiköltség konferenciákra); Orosháza 70 000 Ft (Braille-író evangélikus énekeskönyv); Ózd 35 000 Ft (kirándulás – missziós nap); Órimagyarósd 30 000 Ft („találkozás napja”); Pápa 30 000 Ft (Bach-napok – hangverseny, áhítat); Penc (Csővár) 20 000 Ft (csendesnap); Pécs 50 000 Ft (gyülekezeti missziói hétvége); Péter 20 000 Ft (községi újságban hírek); Piliscsaba 40 000 Ft (missziói nap); Pusztaföldvár 50 000 Ft („nyitott templom éjszakája”); Répcelak (Vekker együttes) 65 000 Ft (ökumenikus misszió); Sopron (Bunker köz) 40 000 Ft (családi majális); Szarvas-Ótemplom 40 000 Ft (gyülekezeti újság); Szarvas-Újtemplom 40 000 Ft (honlap); Szakony 20 000 Ft (gyülekezeti kirándulás); Szekszárd 40 000 Ft (gyülekezeti hétvége); Szentendre 40 000 Ft (gyülekezeti újság); Szentgotthárd 30 000 Ft (gyülekezeti nap); Szirák 30 000 Ft (gyülekezeti újság); Szolnok 40 000 Ft (gyülekezeti újság); Szombathely 30 000 Ft (férfikör missziós munkája); Tamási 50 000 Ft (havi missziós alkalmak); Tatabánya 30 000 Ft (gyülekezeti újság); Telekgerendás 40 000 Ft (missziói nap); Tés 30 000 Ft (presbiteri csendesnap); Uraújfalu 40 000 Ft (missziói nap); Vanyola 30 000 Ft (presbiteri csendesnap); Vasi Egyházmegye 70 000 Ft (missziói nap); Vecsés 35 000 Ft (gyülekezeti újság); Veszprém 35 000 Ft (gyülekezeti nap); Zalaegerszeg 30 000 Ft (gyülekezeti látogatás); Zalaistván 40 000 Ft („kultúrtivornya”). Összesen 3 600 000 Ft.



## Minden kedves olvasónknak áldott húsvéti ünnepeket kívánunk!



50 ÉVE HARANGÖNTÉS  
ÓRBOTTYÁNBAN  
GOMBOS MIKLÓS  
aranykoszorús  
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: [www.harangontes.hu](http://www.harangontes.hu).

Levélcím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.  
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.  
E-mail: [gombosmi@harangontes.hu](mailto:gombosmi@harangontes.hu).

### APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 29 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

## Új nap – új kegyelem

### Vasárnap

*Tudjuk, hogy aki feltámasztotta az Úr Jézust, az minket is feltámaszt.* 2Kor 4,14 (Zsolt 11,1a; Mk 16,1–8; 1Kor 15,1–11; Mt 28,1–10) Húsvét hajnalban az asszonyok a halott Jézus bebalzsamozására mentek a sírhoz. Az emmausi tanítványok sem ismerték fel útítársukban a Feltámadottat. Tamás se akart hinni a tanítványoknak, hogy Jézus él, feltámadt. Pál apostol tudta és hitte: Jézus él, és minket is feltámaszt egykoron. Életed útján hol jársz, Testvérem? Húsvét előtt vagy már húsvét után? Átjárja-e már az életedet a feltámadás öröme, amely arról tanúskodik, hogy az életedben Isten akarataé az utolsó szó? Legyen áldott Jézus Krisztus, aki ezért fáradozik most is Isten jobbán!

### Hétfő

*Krisztus eltörölte a követelésével minket terhelő adóslevelet, amely minket vádolt, eltávolította azt az útból, odaszegezve a keresztfára.* Kol 2,14 (Zsolt 38,5; Lk 24,13–35; 1Kor 15,12–20; Mt 28,11–20) Jézus feltámadása után háromszor megkérdézi Pétert: „Szeretsz-e engem?” Ó háromszor bizonygatja: „Igen, Uram, te tudod, hogy szeretlek téged!” Mi is hányszor bizonygatjuk életünk különböző pontjain, hogy szeretjük Jézust – és szeretjük felebarátainkat. Miért kell bizonygatnunk mindezt? Mert szeretetünk nem mindig önfeláldozó, hanem sokszor önző. Mi nem vagyunk képesek arra, hogy magunk vagy mások helyett az adóslevelet érvénytelenné tegyük. Amire mi képtelenek vagyunk, azt Jézus megtette: nincs adósságom Isten felé, nincs bűnöm, mert megbocsátott. Új emberré lehettem Jézus drága áldozata árán. Vigyázzunk erre a hatalmas ajándékra!

### Kedd

*Jézus megparancsolta a sokaságnak, hogy telepedjenek le a földre, aztán vette az öt kenyeret és a két halat, feltekintett az égre, megáldotta, megtörte a kenyereket és a tanítványoknak adta, a tanítványok pedig a sokaságnak. Valamennyien ettek és jóllaktak.* Mt 14,19–20 (Jer 31,25; 1Kor 15,20–28; Róm 12,1–2) Jézus parancsára több ezren telepedtek le a földre, és laktak jól. Jézus szavára ma is sokan telepednek le a lábaihoz, hogy táplálékot kapjanak testi-lelki értelemben. Hogyan fogadjuk a minket táplálni tudó Jézust? Csak olyan földi királlyá akarjuk-e tenni, aki az életünk külső feltételeit számunkra kedvezően alakítja, vagy életünk Uraként kérjük útmutatását, gondoskodását?

### Szerda

*Jézus így szólt Tamáshoz: „Mivel látsz engem, hiszel: boldogok, akik nem látnak és hisznek.”* Jn 20,29 (Ézs 54,7; 1Kor 15,35–49; Róm 12,3–8) Milyen keresztény vagy? Boldog, aki tele van gyermeki bizalommal, mert tudod, érzed és tapasztalod: ő él, veled van, segít – vagy te vagy kétségekkel: valóban feltámadt, valóban itt van? Látni akarsz! Fogni, tapintani, érinteni – csodát akarsz, látni Jézust! De melyik a nagyobb csoda: látni őt vagy hitben járni látás nélkül? Döntsd el magad, de tudd: „...boldogok, akik nem látnak és hisznek”.

### Csütörtök

*Ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Tehát akár élünk, akár meghalunk, az Úréi vagyunk.* Róm 14,8 (Zsolt 121,8; 1Kor 15,50–57; Róm 12,9–21) Életem-halálomban az Úréi vagyunk. De jó lenne így élni, ennek az igének a fényében, Isten ereje által! Ám olyan sokszor elveszítjük az Úrba vetett bizodalmat, és úgy érezzük, elhagyott bennünket. Pedig csak a gonosz mondogatja, hogy az Úr már nem is figyel ránk, már nem is vagyunk fontosak a számára. Akármilyen cselled jön a gonosz, ebbe az igébe kell kapaszkodni: az Úré vagyok. Itt e földi életben, halálomban és Krisztus váltásghaláláért az örök életben is.

### Péntek

*Ami ugyanis nem látható Istenből: az ő örök hatalma és istensége, az a világ teremtésétől fogva alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható.* Róm 1,20a (Zsolt 104,24; 1Kor 5,6b–8; Róm 13,1–7) Néhány nappal ezelőtt Jézus tanítványával, Tamással együtt bennünk is igen erőssé lett a vágy: látni az Urat! Még érezzük, a látásban tudás van. Isten egy bizonyos módon engedni tudt meg nekünk, hogy lássunk; ez pedig nem más, mint Isten alkotásainak értelmes vizsgálata. Jó tudni, hogy sok természettudós hívő emberré lett, pontosan tudományos kutatásai révén. Ha nem vagyunk is tudósok, de értelmes emberként mi is beláthatjuk, hogy Isten csodálatos tervezése nélkül sem a világ, sem mi, emberek nem működhetnénk.

### Szombat

*Jézus ezt mondta: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él.”* Jn 11,25 (Zsolt 141,8; 2Tim 2,8–13; Róm 13,8–14) A feltámadás hetében ne csak húsvét napjain hangozzék az ige: Jézus által van feltámadás, hanem ennek a hétnek a végén is. Legyen ez jelzés arra, hogy hetünket mindig a feltámadott Jézussal kezdhetjük vasárnap és fejezhetjük be szombaton. Még jobb lenne vele kezdeni egy-egy napot, és vele is befejezni. Azaz ha Jézus élő volta és jelenlétisége úgy igazán átjárna életünket, szavainkat és cselekedeteinket. Kevesebb lenne a bántás, a harag, kevesebb lenne a céltalannul bolyongó. Jézus mondja: „Én vagyok a feltámadás és az élet...”

■ TAMÁSY TAMÁSNÉ

## VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból április 24-étől május 1-jéig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p><b>6.00 / Tenkes Rádió (Siklós)</b> <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangélikus Rádióműszió összeállítása</p> <p><b>10.04 / Kossuth rádió</b> <i>Református istentisztelet közvetítése a miskolc-belvárosi templomból.</i> Igét hirdet: Szabó Sándor vezető lelképásztor</p> <p><b>10.25 / m1</b> <i>Metodista magazin</i></p> <p><b>10.50 / m1</b> <i>Református ifjúsági műsor</i></p> <p><b>16.00 / M. Katolikus Rádió</b> <i>Valaki ír a kezdedel</i> Húsvéti versösszeállítás</p> <p><b>21.09 / Bartók rádió</b> <i>Az emberi hang dicsérete</i> Händel: A feltámadás – oratórium</p> <p><b>22.05 / Duna Tv</b> <i>A Bécsi fiúkórus – Út a messzeségbe</i> (osztrák dokumentumfilm)</p>	<p><b>9.04 / Kossuth rádió</b> <i>A páskabarány ünnepén</i></p> <p><b>11.30 / m1</b> <i>Az alkotmány ünnepélyes aláírása</i></p> <p><b>13.10 / m2</b> <i>Passió – Munkácsy Mihály: Trilógia</i></p> <p><b>13.30 / Kossuth rádió</b> <i>Erős vár a mi Istenünk!</i></p> <p><b>14.00 / Duna Tv</b> <i>Találkozások a taizéi Roger testvérrel</i> (francia dokumentumfilm-sorozat)</p> <p><b>18.02 / Kossuth rádió</b> <i>Húsvéti népszokások és hagyományok – kicsikkel nagynak</i></p> <p><b>21.00 / m1</b> <i>Adjátok vissza a hegyeim!</i> (magyar dokumentumfilm, 2007)</p>	<p><b>10.00 / Bartók rádió</b> <i>Hang-fogó</i> Benne: Vivaldi: Gloria RV. 989.</p> <p><b>11.30 / Kossuth rádió</b> <i>Vendég a háznál</i> Anyák napjai, avagy a hétköznap története</p> <p><b>14.45 / Duna Tv</b> <i>Beavatás.</i> Czákó Gábor televíziós esszéje</p> <p><b>16.00 / Duna Tv</b> <i>Múlt idő '90</i> (magyar dokumentumfilm-sorozat)</p> <p><b>18.15 / Filmmúzeum</b> <i>Csók, anyu</i> (magyar film-dráma, 1986) (102')</p> <p><b>22.30 / Kossuth rádió</b> <i>Esti beszélgetés – tudományról</i></p> <p><b>23.25 / RTL Klub</b> <i>XXI. század – a legendák velünk élnek</i> A kegyvesztett</p>	<p><b>5.20 / m1</b> <i>Hajnali gondolatok</i></p> <p><b>13.30 / Kossuth rádió</b> <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása</p> <p><b>14.00 / Bartók Rádió</b> <i>A hét zeneszerzője: Dohnányi Ernő</i> <i>Operák, oratorikus művek</i></p> <p><b>14.20 / Duna Tv</b> <i>Vannak vidékek</i> Kalotaszeg és a Nádas mente</p> <p><b>21.20 / Bartók rádió</b> <i>Hang-fogó</i> Benne: Cherubini: F-dúr mise</p> <p><b>21.40 / m1</b> <i>A kullancs</i> (francia film, 2003) (86')</p> <p><b>22.50 / Duna Tv</b> <i>Csernobil az élet árnyékában</i> (magyar dokumentumfilm)</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p><b>12.05 / Bartók rádió</b> <i>A Svéd Rádió Szimfonikus Zenekarának hangversenye</i> Bruckner: f-moll mise</p> <p><b>13.27 / Bartók rádió</b> <i>Ella István játszik a budavári Mátyás-templom orgonáján</i></p> <p><b>15.25 / Duna Tv</b> <i>Teleki Sámuel útján</i> Esőerdő a sivatagban</p> <p><b>15.55 / Duna Tv</b> <i>Szász vártemplomok Erdélyben</i> Prázsmár</p> <p><b>17.30 / m2</b> <i>Átjáró</i> Emberek és történetek a Kárpát-medencéből</p> <p><b>19.41 / Kossuth rádió</b> <i>Csak a világ végére</i> Részletek a Ghymes együttes lemezéről</p> <p><b>22.55 / Duna Tv</b> <i>Üvöltő szelek</i> (angol játékfilm, 1999) (113')</p>	<p><b>10.00 / Bartók rádió</b> <i>Hang-fogó</i> Benne: Händel: Dixit Dominus – egyházi koncert</p> <p><b>11.25 / m1</b> <i>A királyi esküvő</i> Élő közvetítés Londonból</p> <p><b>13.15 / TV2</b> <i>Az első lovag</i> (amerikai kalandfilm, 1995) (124')</p> <p><b>13.42 / Bartók rádió</b> <i>Bach: h-moll francia szvit</i> BWV. 814.</p> <p><b>14.20 / Duna Tv</b> <i>Szerelmes földrajz</i> Istentől kapott tánc</p> <p><b>18.30 / Duna II. Autonómia</b> <i>Mindennapi hitünket...</i> Csóky András idegsebész portréja</p> <p><b>22.15 / m2</b> <i>A kanyaron túl</i> (magyar film, 2001) (104')</p>	<p><b>12.05 / Duna Tv</b> <i>Isten kezében</i></p> <p><b>15.05 / Bartók rádió</b> <i>Egy zenemű – több előadás</i> Bach: I. brandenburgi verseny</p> <p><b>15.10 / Duna Tv</b> <i>Show-tánc világbajnokság 2010, Pécs</i></p> <p><b>17.35 / m1</b> <i>Hogy volt!?</i> 85 éve született Janikovszky Éva</p> <p><b>21.05 / Duna II. Autonómia</b> <i>Mindentudás Egyeteme</i> 200 éve született Liszt Ferenc</p> <p><b>21.10 / m2</b> <i>Tétova tangó</i> (francia film, 2004) (90')</p> <p><b>23.50 / m1</b> <i>Giotto evangéliuma – a padovai Scrovegni-kápolna</i> (olasz dokumentumfilm, 2009)</p>	<p><b>8.04 / MR6 – A régió rádiója</b> <i>Kapocs</i> (vasárnapi ökömenikus műsor)</p> <p><b>9.00 / Viasat History</b> <i>A középkori gondolkodás</i> A hit</p> <p><b>15.05 / Bartók rádió</b> <i>Musica Sacra</i> (egyházzenesi magazin)</p> <p><b>15.50 / Duna Tv</b> <i>II. János Pál pápa magyar földön</i></p> <p><b>16.05 / m1</b> <i>A nagymama</i> (magyar tévéjáték, 1985) (77')</p> <p><b>20.55 / Bartók rádió</b> <i>Az emberi hang dicsérete.</i> Mendelssohn: Éliás – oratórium</p> <p><b>21.30 / Duna Tv</b> <i>Ennio Morricone: Dal az elrejtett Istenről</i></p> <p><b>0.20 / Tv2</b> <i>Napfivér, Holdnővér</i> (olasz film, 1972)</p>

### Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: [evelet@lutheran.hu](mailto:evelet@lutheran.hu) • EvÉlet on-line: [www.evelet.hu](http://www.evelet.hu), [www.evangelikusélet.hu](http://www.evangelikusélet.hu)

Hirdetésfelvétel: [hirdetes@evelet.hu](mailto:hirdetes@evelet.hu)

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa ([zsuzsa.boda@lutheran.hu](mailto:zsuzsa.boda@lutheran.hu)). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit ([judit.vitalis@lutheran.hu](mailto:judit.vitalis@lutheran.hu)).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly ([karoly.pinter@lutheran.hu](mailto:karoly.pinter@lutheran.hu)). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor ([sandor.dobsonyi@lutheran.hu](mailto:sandor.dobsonyi@lutheran.hu)). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence ([bence.nagy@gmail.com](mailto:bence.nagy@gmail.com)).

Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem ([zsuzsa.boda@lutheran.hu](mailto:zsuzsa.boda@lutheran.hu)), Ecsedi Zsuzsa – Cantate ([ezsu@lutheran.hu](mailto:ezsu@lutheran.hu)), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica ([peter.kendeh@lutheran.hu](mailto:peter.kendeh@lutheran.hu)), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje ([antal.veghelyi@lutheran.hu](mailto:antal.veghelyi@lutheran.hu)).

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámra szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az [evelet@lutheran.hu](mailto:evelet@lutheran.hu), a hirdetésekét a [hirdetes@evelet.hu](mailto:hirdetes@evelet.hu) címre várjuk.

Kiadja a Luther Kiadó ([kiado@lutheran.hu](mailto:kiado@lutheran.hu)) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter ([peter.kendeh@lutheran.hu](mailto:peter.kendeh@lutheran.hu)).

Nyomdai előállítás: Konsilio Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámra szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az [evelet@lutheran.hu](mailto:evelet@lutheran.hu), a hirdetésekét a [hirdetes@evelet.hu](mailto:hirdetes@evelet.hu) címre várjuk.

